

150.

rocznica urodzin
Marii Curie-Skłodowskiej

Fotorelacja

JUBILEUSZ

Wizyta wnuków
Marii Curie-Skłodowskiej
s. 20–23

KARTKA Z KALENDARZA

Z dziejów Organizacji
Pomocy Lekarskiej
dla Młodzieży Akademickiej
w Lublinie (1945–1954)
s. 26–28

NAUKA I LUDZIE

Otwieramy się na Wschód –
Chiny są coraz bliżej, niż myśleliśmy
s. 34–35

Wizyta wnuków Marii Curie-Skłodowskiej na UMCS

10-14.11.2017 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4 : Z życia Uczelni
- 14 : Na Wydziałach

JUBILEUSZ

- 20 : Wizyta wnuków Marii Curie-Skłodowskiej
- 21 : Wizyta prof. Pierre'a Joliot w Zakładzie Biofizyki UMCS
- 22 : Cenna pamiątka po Patronce UMCS
- 22 : Spotkanie z francuskimi muzealnikami
- 23 : Urodziny Marii Curie-Skłodowskiej w Paryżu
- 24 : Wydarzenia kulturalne w hołdzie Patronce UMCS
- 24 : O drzeworycie poświęconym Marii Skłodowskiej-Curie
- 25 : Konkurs na najlepszą pracę dyplomową zw. z Patronką UMCS

KARTKA Z KALENDARZA

- 26 : Z dziejów Organizacji Pomocy Lekarskiej dla Młodzieży Akademickiej w Lublinie (1945–1954)
- 28 : Wspomnienie o prof. Halinie Ludorowskiej (1946–2017)
- 29 : Pamięci o. dr. Stanisława Piotra Kycia – franciszkanina, biologa i filozofa przyrody
- 30 : Dr Adam Gąsiorowski (1940–2017)

NAUKA I LUDZIE

- 31 : Czy Polacy są wolni? Relacja z debaty na Wydziale Politologii
- 32 : „Dobre praktyki w diagnozie psychologicznej w obszarze edukacji – standardy dla poradni”. Doskonalenie kompetencji zawodowych psychologów przy współudziale Instytutu Psychologii UMCS
- 34 : Otwieramy się na Wschód – Chiny są bliżej, niż myśleliśmy
- 35 : Polish Week na Kanagawa University w Jokohamie
- 36 : Ks. Julian Łukaszewicz – twórca Domu Polskiego w Wiedniu. Uroczystość okolicznościowa w Domu Polskim

- 40 : Konferencja o wieloznaczności w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej – „O znaczeniu wieloznaczności w języku i życiu człowieka”
- 41 : Szkolenie certyfikacyjne w USA
- 42 : V Międzynarodowy Kongres Pamięci Aleksandra R. Łurii
- 44 : Komisarz Elżbieta Bieńkowska na Wydziale Politologii
- 45 : Konferencja „Dylematy demokracji”
- 46 : Konferencja „Książka w mediach, media w książce”
- 47 : Premiera raportu „Edukacja kulturalna w województwie lubelskim z perspektywy praktyków”
- 47 : Konferencja poświęcona zamówieniom publicznym
- 48 : Międzynarodowa konferencja glottodydaktyczna
- 49 : „Przekład–Język–Kultura” po raz piąty
- 49 : Wieczór autorski Ewy Bechyně-Henkiel
- 50 : Języki – kultury – obrazy świata
- 51 : Wielokulturowy Lublin w Muzeum UMCS
- 51 : Konferencja poświęcona sztuce Lublina
- 52 : Akademia Przedsiębiorczości UMCS

SPRAWY STUDENCKIE

- 53 : Listopad w Samorządzie Studentów
- 54 : Młodzi rusycyści z UMCS na Europejskim Festiwalu Studenckim w Bułgarii
- 55 : Forum Młodych Medioznawców i Komunikologów
- 56 : UMCSport – listopad 2017
- 58 : Pokazy fizyczne w Trawninkach
- 58 : Pokazy fizyczne w Zawieprzycach
- 59 : Astronomiczne projekty podczas XIV Lubelskiego Festiwalu Nauki
- 60 : Gospodarka przestrzenna – tylko co dalej?
- 60 : Studentki rusycystyki UMCS w Soczi
- 61 : Seminarium poświęcone starości
- 62 : Konferencja naukowa „Aktywność fizyczna w zdrowym stylu życia młodzieży”
- 62 : Spartakiada UMCS 2017

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 63 : 70 lat od wydania pierwszego numeru „Kultury”
- 64 : Budka Suflera na do widzenia
- 65 : Nowy tom w serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”
- 67 : Mroki pamięci

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1305,
20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@umcs.lublin.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Marcin Gołębiowski, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Katarzyna Kozieliwicz

Współpracownicy: Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Jolanta Jarzyńska, Jerzy Kasprzak, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Konrad Koperwas, Wacław

Kostko, Urszula Lewartowicz, Piotr Majewski, Ewelina Mazurkiewicz, Monika Mielko-Remiszewska, Przemysław Mroczek, Aneta Okuń, Elżbieta Olszewska, Sylwia Skotnicka, Krzysztof Trojnar

Okładka: Od lewej: Anne i Pierre Joliot oraz Hélène Langevin-Joliot, fot. Bartosz Proll

Druk: Standruk

Nakład: 630 egz.

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, ntp@academicon.pl, <http://ntp.academicon.pl/>

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Z ŻYCIA UCZELNI

Opracowanie: Redakcja

Kalendarium władz rektorskich

1–6.11

– prorektor R. Dobrowolski przebywał w Chinach na konferencji „2017 Mogan Mountain International Summit on Green Pharmaceuticals”, która odbyła się w Deqing koło Hangzhou. ●

4.11

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w obchodach 150-lecia urodzin Patronki UMCS na Uniwersytecie Dziecięcym. ●

6.11

– rektor S. Michałowski wzięł udział w spotkaniu członków Lubelskiego Kłastru Biotechnologicznego. ●

6–8.11

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w uroczystościach zorganizowanych w Paryżu z okazji 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej. ●

7.11

– rektor S. Michałowski uczestniczył w uroczystości wręczenia Miejskich Certyfikatów „Szkoła Promująca Zdrowie” podczas Festiwalu Szkół Promujących Zdrowie w Szkole Podstawowej nr 38 w Lublinie; ●

– prorektor A. Orłowska uczestniczyła w uroczystości wręczenia dyplomów stypendystom prezesa Rady Ministrów w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim; ●

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska wzięli udział w otwarciu wystawy „Studenci Wydziału Artystycznego w hołdzie Marii Curie-Skłodowskiej”; ●

– rektor S. Michałowski i prorektor A. Orłowska wzięli udział w Gali Inno-

wacji Województwa Lubelskiego, zorganizowanej w ramach Europejskiego Tygodnia Innowacji (6–10.11). ●

8.11

– prorektor A. Bereza spotkał się z pracownikami naukowymi z okazji jubileuszu ich pracy zawodowej, podczas którego wręczył im listy gratulacyjne. ●

9.11

– rektor S. Michałowski uczestniczył w posiedzeniu Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego; ●
– prorektor A. Orłowska wzięła udział w Wieczorze Niepodległościowym w studiu TVP3 Lublin. ●

10.11

– rektor S. Michałowski i prorektorzy U. Bobryk, A. Orłowska i R. Dobrowolski wzięli udział w koncercie „Madame Curie” z okazji urodzin Patronki UMCS; ●

– prorektor R. Dobrowolski wzięł udział w posiedzeniu plenarnym Komitetu Nauk Geograficznych PAN w Warszawie. ●

10–14.11

– gośćmi naszej Uczelni były wnuki Marii Curie-Skłodowskiej – prof. Hélène Langevin-Joliot i prof. Pierre Joliot. ●

13.11

– rektor S. Michałowski reprezentował UMCS na konferencji „Szanse i zagrożenia mniejszych i średnich uczelni akademickich w świetle proponowanej ustawy”. Stanowisko Sieci Uczelni, która odbyła się w Zielonej Górze. ●

13–14.11

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w III konferencji „Liderzy Za-

rzadzania Uczelnią” Lumen 2017 w Warszawie. ●

14.11

– rektor S. Michałowski spotkał się z komisarz Elżbietą Bieńkowską, która wzięła udział w debacie publicznej „Bezpieczniejsza Polska, bezpieczniejsza Europa, bezpieczniejsi obywatele” na Wydziale Politologii. ●

15.11

– rektor S. Michałowski wzięł udział w spotkaniu Prezydenta RP z medalistami tegorocznej Zimowej i Letniej Uniwersjady, które odbyło się w Pałacu Prezydenckim; ●

– prorektor U. Bobryk wzięła udział w spektaklu charytatywnym z cyklu „Znani, a nieznani” pt. 7 razy Lublin w Centrum Spotkania Kultur; ●

– prorektor A. Bereza uczestniczył w oficjalnym otwarciu nowej fabryki cukierków „Pszczółka” w Lublinie. ●

16.11

– prorektor U. Bobryk otworzyła konferencję „Taniec i awangarda w Europie Środkowo-Wschodniej. Terytoria-źródła-biografie” w ACK UMCS „Chatka Żaka”. ●

16–17.11

– prorektor A. Orłowska wzięła udział w Forum Jakości 2017, zorganizowanym przez Polską Komisję Akredytacyjną i Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie, a poświęconym jakości kształcenia nauczycieli w szkołach średnich. ●

17.11

– prorektor U. Bobryk uczestniczyła w spektaklu Batsheva Dance Company pt. Last work w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie; ●

– prorektor R. Dobrowolski wziął udział w Konferencji Kierowników Jednostek Geograficznych pt. „Spojrzenie na Ziemię” oraz jubileuszu 40-lecia Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW. ●

18.11

– rektor S. Michałowski i prorektor R. Dobrowolski wzięli udział w uroczystościach pogrzebowych dr. Adama Gąsiorowskiego na cmentarzu na Majdanku. ●

20–25.11

– prorektor A. Orłowska przebywała na wyjeździe w Kazachstanie, gdzie spotkała się z ambasadorem RP w Kazachstanie Selimem Chazbijewiczem i drugim sekretarzem ambasady RP Andrzejem Boberem, prof. Baubekiem Samozhurkiem – prorektorem ds. współpracy z zagranicą i innowacji Eurasian National University L.N. Gumilyovem, prof. Adreiem Filchenką – prorektorem ds. nauki Nazarbajev Univeristy i prof. Ismailem Tokbergrenovem – prorektorem

ds. nauki S. Saifullin Kazakh Agro-technical Univeristy. ●

22.11

– prorektor A. Bereza otworzył III Kongres Dydaktyki Polonistycznej „Polonistyka i świat wartości. Edukacja polonistyczna jako wartość” na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. ●

23.11

– rektor S. Michałowski spotkał się z dyrektorem Szkoły Podstawowej im. M. Skłodowskiej-Curie Jolantą Mackiewicz; ●

– prorektor R. Dobrowolski wziął udział w IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Innowacje w praktyce” na Arenie Lublin. ●

24.11

– rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Praktyczne aspekty stosowania Prawa zamówień publicznych po transpozycji zmienionych dyrektyw UE” na Wydziale Ekonomicznym. ●

25.11

– rektor S. Michałowski otworzył Bal Przyjaciół i Absolwentów UMCS, zorganizowany przez Fundację Absolwentów UMCS; ●

– prorektor A. Bereza uczestniczył w 41. Sesji Zgromadzenia Ogólnego Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. ●

27.11

– rektor S. Michałowski wziął udział w Regionalnym Forum Terytorialnym Województwa Lubelskiego pt. „Regionalna polityka miejska województwa lubelskiego” w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. ●

30.11

– rektor S. Michałowski otworzył konferencję „Informatyka w zarządzaniu@metody komputerowe w ekonomii eksperymentalnej” IwZ'17/CMEE'17 na Wydziale Ekonomicznym, a także spotkanie z ministrem Pawłem Gruzą, podsekretarzem stanu w Ministerstwie Finansów pt. „Zmiany w polskim systemie podatkowym”. ●

Święto Niepodległości

11 listopada przedstawiciele władz publicznych, instytucji i organizacji oraz kombatancki i mieszkańcy Lublina uczestniczyli w obchodach Na-

rodowego Święta Niepodległości 11 Listopada w Lublinie. Nasz Uniwersytet reprezentowali rektor Stanisław Michałowski i prorektor Arkadiusz Bereza. ●

Fot. Grzegorz Naroński

Fot. Grzegorz Naroński

Wizyta uczniów ze Szkoły Podstawowej w Tarnogrodzie

W związku z obchodami 150. rocznicy urodzin Patronki Uczelni, 13 listopada wizytę na UMCS złożyli uczniowie Szkoły Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej z Tarnogrodu. Dzieci

odwiedziły Uczelnię w ramach organizowanych przez Uniwersytet Dziecięcy UMCS wycieczek „Ty też możesz zostać Skłodowską”.

Uczniowie rozpoczęli wizytę warsztatami z chemii i matematyki,

a następnie wzięli udział w spotkaniu z wnukami Patronki UMCS, którzy w ramach obchodów jubileuszu 150-lecia urodzin Marii Curie-Skłodowskiej przyjechali do Lublina.

Konferencja w Singapurze inspiracją do interdyscyplinarnego umiędzynarodowienia kształcenia na UMCS

W dn. 9–13 października w Singapurze odbyła się 6. ASEF Rectors' Conference and Students' Forum. Do wzięcia udziału w tym międzynarodowym spotkaniu zaproszona została prorektor Urszula Bobryk.

Wydarzenie to skierowane jest do osób, które aktywnie kształtują przyszłe modele kształcenia i angażują się w promowanie wysokiej jakości edukacji w wymiarze międzynarodowym. Konferencja jest platformą dyskusji studentów z liderami

uniwersyteckimi i twórcami polityki edukacyjnej z ponad 50 państw.

Zaproszenie na ASEF Rectors' Conference and Students' Forum to ogromny zaszczyt i wyróżnienie dla naszej Uczelni. Wydarzenie było doskonałą okazją do wymiany po-

Archiwum prywatne

glądów nt. znaczenia interdyscyplinarności i internacjonalizacji dla umacniania pozycji uczelni na współczesnym, coraz bardziej zglobalizowanym, rynku edukacyjnym – mówi prorektor U. Bobryk, która na konferencji wygłosiła prelekcję nt. roli umiędzynarodowienia i interdyscyplinarności dla rozwoju Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Udział w spotkaniu z jednej strony potwierdził słuszność naszych założeń strategicznych dotyczących podejmowania działań w zakresie umiędzynarodowienia kształcenia w UMCS, z drugiej zaś strony stał się asumptem do wkomponowa-

nia w nasze działania elementów z zakresu kształcenia międzyobszarowego – podkreśla prorektor

Urszula Bobryk. W tym roku stawiamy sobie bardzo jasno określone cele. Na kilku Wydziałach powołaliśmy już zespoły, których celem jest opracowanie interdyscyplinarnych ścieżek kształcenia realizowanych w języku angielskim. Pierwsze miejsce naszej Uczelni w kategorii najbardziej umiędzynarodowionych uniwersytetów w Polsce według rankingu Fundacji Perspektywy to prestiżowe wyróżnienie, które zobowiązuje nas do działania – kontynuuje prorektor U. Bobryk.

Ewelina Panas

Archiwum prywatne

Odznaczenia dla zasłużonych pracowników UMCS

22 listopada w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji odbyła się uroczystość nadania pracownikom UMCS odznaczeń państwowych, resortowych oraz Medali 700-lecia Lublina.

W imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej uroczystego wręczenia odznaczeń państwowych dokonał wojewoda lubelski Przemysław Czarnek.

Za zasługi w działalności na rzecz rozwoju nauki Złotym Krzyżem Zasługi została odznaczona dr hab. Anna Żukowska, prof. nadzw. – kierownik Zakładu Pedagogiki Kultury. Złoty medal za długoletnią służbę otrzymało 17 pracowników Uniwersytetu, medal srebrny – 30 pracowników, a medal brązowy – 27 pracowników. Medale Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowa-

nia wręczyła Teresa Misiuk, lubelski kurator oświaty. Odznaczenie otrzymało 38 pracowników UMCS.

W ramach jubileuszu nadania Lublinowi praw miejskich pracowników Uniwersytetu uhonorował także prezydent Krzysztof Żuk. Prof. Marian Harasimiuk został odznaczony Medalem Prezydenta Miasta Lublin, natomiast 31 pracowników otrzymało Medale 700-lecia Lublina.

Wstępne porozumienie ws. utworzenia Centrum Europejskiego w Lublinie

28 listopada w Dworcu Kościuszków zostało podpisane wstępne porozumienie w sprawie utworzenia Centrum Europejskiego w Lublinie z udziałem przedstawicieli Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Urzędu Miasta Lublin, Université de Lorraine z Nancy, Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki, Czernowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. Jurija Fedkowycza i Podkarpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka.

Centrum będzie miejscem, w którym ukraińscy prawnicy i politolodzy będą zapoznawać się z prawem obowiązującym w Unii Europejskiej i rozwiązaniami ustrojowymi typowymi dla państw członkowskich UE. Pomagać im w tym będą specjaliści z Lublina i Francji.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

UMCS członkiem konsorcjum w programie Horyzont 2020

Nasz Uniwersytet, jako członek międzynarodowego konsorcjum, otrzymał dofinansowanie dla projektu ACTPHAST 4.0 w programie Horyzont 2020.

Projekt ACTPHAST 4.0 przez cztery lata będzie finansował wdrażanie najnowocześniejszych technologii fotonicznych. Wsparcie będzie przeznaczone w szczególności dla

małych i średnich przedsiębiorstw, które chciałyby wdrożyć nowe, innowacyjne technologie, usługi lub produkty z wykorzystaniem technologii światłowodowych. Głównym celem projektu jest stymulowanie wzrostu przychodów i miejsc pracy w przedsiębiorstwach oraz digitalizacja przemysłu europejskiego.

UMCS będzie w ramach konsorcjum pośredniczyć w pozyskiwaniu grantów dla małych i średnich przedsiębiorstw i je współrealizować.

Fot. Bartosz Prohl

Drzewka na 700-lecie Lublina

24 listopada w Ogrodzie Botanicznym rektor Stanisław Michałowski i wicemarszałek województwa lubelskiego Grzegorz Kapusta posadzili imiennie sygnowane buki zwyczajne *Fagus sylvatica* L. z okazji 700-lecia Lublina. Akcję przygotowały logistycznie dyrektor Ogrodu Grażyna Szymczak i dyrektor Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych Justyna Jędruch.

Drzewa trafiły do Ogrodu Botanicznego 16 listopada, tj. w dniu odbywającej się w Lublinie akcji bezpłatnego przekazania mieszkańcom miasta 700 sadzonek drzew z okazji jubileuszu 700-lecia Lublina. Pomy-

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

słodawczynią przedsięwzięcia była radna Sejmiku Bożena Lisowska, na której wniosek Zarząd Województwa Lubelskiego podjął decyzję o zorganizowaniu akcji. Sadzonki przekazała Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Lublinie. Wśród drzewek rozdawanych mieszkańcom miasta były sadzonki buka, dębu, sosny, modrzewia i jarzębiny pochodzące ze szkółki kontenerowej „Marynopol” położonej na terenie Nadleśnictwa Gościeradów.

W ten sposób Ogród Botaniczny UMCS włączył się w obchody jubileuszu 700-lecia Koziego Grodu.

Własny Fundusz Stypendialny – wręczenie dyplomów

Fot. Bartosz Prohl

W roku akademickim 2016/2017 na naszej Uczelni został utworzony Własny Fundusz Stypendialny. Jest to forma dodatkowego wsparcia dla najlepszych studentów wyróżniających się wynikami w nauce oraz szczególnymi osiągnięciami.

1 grudnia w Sali Widowiskowej Inkubatora Medialno-Artystycznego różne grupy najzdolniejszych studentów i doktorantów UMCS z rąk rektora Stanisława Michałowskiego i prorektora Urszuli Bobryk odebrały listy gratulacyjne informujące o przyznaniu stypendiów z WFS.

Stypendium można było otrzymać w jednej z czterech kategorii, za:

osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe oraz społeczne. Zainteresowanie było ogromne – aplikowało blisko 230 osób, spośród których nagrodzono 95 najlepszych studentów i pięciu doktorantów. Otrzymali oni dofinansowanie w kwocie 4000 zł brutto, które zostanie wypłacone w dwóch transzach (pierwsza – do końca grudnia br., druga – do końca czerwca 2018 r.). Kwota tegorocznego stypendium wzrosła w porównaniu do pierwszej edycji Funduszu – z 2770 zł na 4000 zł brutto.

Nowością tegorocznej edycji WFS jest szczególne docenienie absolwen-

Fot. Bartosz Prohl

tów szkół ponadgimnazjalnych rozpoczynających kształcenie na I roku studiów na naszej Uczelni i jednocześnie posiadających osiągnięcia zdobyte jeszcze w szkole. Wśród laureatów tego kryterium znalazło się aż 21 studentów I roku.

O stypendia w ramach WFS mogli także ubiegać się studenci cudzoziemcy realizujący kształcenie na zasadach pełnej odpłatności za studia. Rozszerzeniu uległa także kategoria dotycząca osiągnięć sportowych, w której stypendia zostały przyznane oddzielnie dla studentów I roku studiów I stopnia i jednolitych magisterskich, którzy osiągnęli wysokie miejsca (I–III) w zawodach

Fot. Bartosz Prohl

sportowych o zasięgu krajowym lub międzynarodowym.

Idea utworzenia WFS wiąże się m.in. z głównymi założeniami polityki MNiSW dotyczącymi podnoszenia jakości kształcenia w uczelniach wyższych, która ma być realizowana m.in. poprzez pozyskiwanie najlepszych absolwentów szkół ponadgimnazjalnych. Funkcjonujący w Uczelni Fundusz pomaga przyciągnąć kandydatów z najlepszymi wynikami, wyróżnia najlepszych studentów i doktorantów UMCS, podnosi jakość kształcenia na kierunkach prowadzonych w naszej Uczelni, zwiększa aktywność naukową, artystyczną i sportową młodzieży oraz zapewnia wsparcie studentom cudzoziemcom, realizującym kształcenie w UMCS na zasadach pełnej odpłatności za studia.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Komunikat z obrad Senatu UMCS – 22 listopada

Obradom przewodniczył rektor Stanisław Michałowski. Przed przystąpieniem do realizacji porządku Senatu uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłych: prof. dr hab. Haliny Ludorowskiej, dr. Zbigniewa Sudrawskiego, dr. Adama Gąsiorowskiego i Józefa Wiktorowicza.

Następnie rektor złożył gratulacje prof. dr hab. Annie Deryło-Marczewskiej i prof. dr hab. Elżbiecie Krzemińskiej za uzyskanie tytułu profesora, a także: prof. dr hab. Barbarze Gawdzik, dr. hab. Stanisławowi Lachowskiemu, prof. nadzw., prof. dr. hab. Markowi Majdanowi, prof. dr. hab. Władysławowi Januszowi, dr. hab. Andrzejowi Radomskiemu, prof. nadzw. i prof. dr. hab. Maciejowi Bałtowskiemu z okazji jubileuszu pracy zawodowej.

Rektor poinformował również, że dr Tomasz Bielecki został wybrany do Senatu z grupy nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora i tytułem zawodowym z jednostek ogólnouczelnianych.

Obrady rozpoczęły się od przedstawienia informacji nt. działalności kolegium rektorskiego od ostatniego posiedzenia Senatu. Dotyczyły one m.in.:

- prac nad systemem organizacyjnym, który zapewni Uczelni bieżące śledzenie osiągnięć, zwłaszcza w zakresie wysoko punktowanych publikacji, ale też nagradzania osób, które takie publikacje będą posiadały. Niektórzy dzieka-

ni przedstawiają ciekawe inicjatywy w tym zakresie;

- ponowienia próby złożenia wniosku o MAB – wg otrzymanej oceny zabrakło nam 0,1 punktu do przejścia do drugiego etapu;
- trwających prac nad pozyskaniem środków na rozbudowę kampusu zachodniego UMCS. Przesunięte zostały już środki dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup Pałacu Lubomirskich pod Muzeum Ziemi Wschodnich Dawnej RP. Mamy także chętnego do zakupu budynku Instytutu Psychologii;
- wizyty wnuków Marii Curie-Skłodowskiej na naszym Uniwersytecie. Program ich pobytu został bardzo dobrze zrealizowany – dla rodziny Patronki wizyta w Lublinie i okolicach stanowiła sentymentalną podróż w rodzinne strony i była zarazem świetną promocją Uczelni. Wszystkim, którzy angażowali się w organizację tego punktu programu obchodów jubileuszu 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej, rektor złożył serdeczne podziękowania. Dodatkowo, prorektor Urszula Bobryk i prof. Krzysztof Pomorski wzięli udział w obchodach jubileuszu urodzin Patronki organizowanych w Panteonie i Instytucie Radiologii w Paryżu. Liczną publiczność zgromadził również koncert „Maria Curie” w wykonaniu Haliny Frąckowiak przy akompaniamencie dr. Marka Stefankiewicza;

- aktywnego udziału w dalszych pracach nad nową Ustawą o szkolnictwie wyższym (Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego, spotkania tzw. sieci uczelni w Zielonej Górze);
- nadziei, jakie wiążemy z wizytą naszej delegacji pod przewodnictwem prorektora Radosława Dobrowolskiego w Uniwersytecie Technologicznym w Zhijang w Chinach – w ramach kontynuacji projektu badań dot. Zielonej Farmacji (Centrum w Ecotech-Complex). Podpisano umowy dot. realizacji czterech projektów badań z zakresu biotechnologii i chemii medycznej (mają być finansowane przez rząd chiński). Współpraca obejmie też wymianę pracowników i studentów;
- udziału prorektora Urszuli Bobryk w VI konferencji rektorsko-studenckiej w Singapurze, poświęconej interdyscyplinarności w kształceniu;
- przyznanych stypendiów w ramach Własnego Funduszu Stypendialnego, co szczególnie cieszy – ponad 20 stypendiów otrzymali studenci I roku za najlepsze wyniki maturalne i sportowe;
- najnowszego raportu „Studenci zagraniczni w Polsce 2017” Fundacji Edukacyjnej „Perspektywy”, przedstawiającego aktualne trendy w zakresie umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego – nasz Uniwersytet znalazł się na pierwszym miejscu w Polsce w kategorii „umiędzynarodowienie uni-

NASZE SUKCESY

wersytetów”, osiągając tym samym najwyższy współczynnik umiędzynarodowienia – 6,72%. Z analizy raportu wynika, że UMCS zajmuje najwyższą pozycję wśród czołowych szkół wyższych w całej Polsce z łączną liczbą 1600 studentów zagranicznych;

- prac nad nową formułą funkcjonowania ACK „Chatki Żaka”;
- sportu – świetnie spisują się drugoligowi piłkarze ręczni AZS, którzy są liderem rozgrywek; po raz kolejny wygraliśmy także rywalizację w województwie lubelskim w kategorii studentów I roku.

W kolejnym punkcie porządku obrad senatorowie przyjęli Uchwały ws. stwierdzenia dostosowania profili i programów kształcenia na kierunkach studiów prowadzonych na UMCS oraz ws. likwidacji studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia na kierunku informacja w e-społeczeństwie.

Senat zajmował się także sprawą odwołania od oceny okresowej nauczycieli akademickich. Wniosek nie został przyjęty – ocena została utrzymana.

Wśród spraw bieżących znalazły się informacje dot. m.in.: uroczystości nadania pracownikom UMCS odznaczeń państwowych, resortowych oraz Medalu 700-lecia Lublina (22.11), koncertu symfonicznego w Filharmonii Lubelskiej z okazji rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej (24.11), Balu Absolwentów i Przyjaciół UMCS (25.11), zaproszenia na uroczyste promocje doktorów habilitowanych i doktorów (13.12) oraz zaproszenia na tradycyjną Wigilię Akademicką i koncert świąteczny (20.12) i najbliższego posiedzenia Senatu UMCS (20.12).

Aneta Adamska
Rzecznik prasowy

UMCS na I miejscu w Polsce w kategorii umiędzynarodowienie

Zgodnie z najnowszym raportem „Studenci zagraniczni w Polsce 2017” Fundacji Edukacyjnej Perspektywy, przedstawiającym aktualne trendy w zakresie umiędzynarodowienia polskiego szkolnictwa wyższego, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej znalazł się na I miejscu w Polsce w kategorii „Umiędzynarodowienie uniwersytetów”, osiągając najwyższy współczynnik umiędzynarodowienia – 6,72%.

UMCS zajmuje najwyższą pozycję wśród czołowych szkół wyższych w całej Polsce z łączną liczbą 1600 studentów zagranicznych. W bieżącym roku akademickim naukę na pierwszym roku studiów w murach naszej Uczelni rozpoczęło 670 cudzoziemców. Uniwersytet zajmuje również I miejsce wśród uczelni publicznych w kształceniu studentów z Ukrainy (1393 osoby). W zestawieniu obejmującym studentów z Białorusi UMCS uplasował się z kolei na IV miejscu z liczbą 135 studentów, a w kategorii „Wielokulturowość na uniwersytetach” zajmujemy XI pozycję wśród czołowych 20 ośrodków akademickich.

Raport „Studenci zagraniczni w Polsce 2017” jest cykliczną publikacją prezentującą najaktualniejsze dane nt. studentów zagranicznych na polskich uczelniach. Część z nich to ekskluzywne, niepublikowane dane Głównego Urzędu Statystycznego. W raporcie znajdziemy analizy tendencji na polskim rynku edukacyjnym i ewolucji w kompozycji grupy studentów obcokrajowców na przestrzeni lat – w różnych przekrojach. Raport przygotowano w ramach programu promocji polskich uczelni za granicą „Study in Poland”, prowadzonego wspólnie przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich i Fundację Edukacyjną „Perspektywy”.

●

Wyróżnienie dla CNIČJO UMCS

1 grudnia w Warszawie miała miejsce II Ogólnopolska Konferencja Akademicka pt. „Kapitał językowy wyznacznikiem sukcesu na współczesnym rynku pracy”, zorganizowana przez ETS Global. Zaproszono na nią reprezentantów centrów językowych szkół wyższych w Polsce, kierujących działaniami Akredytowanych Ośrodków Egzaminacyjnych i współpracę z ETS Global, a przede wszystkim odpowiadających za jakość kształcenia językowego na swoich uczelniach. Nasz Uniwersytet reprezentowały: mgr Małgorzata Chmielewska – dyrektor Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, mgr Ewa Orłowska – zastępca dyrektora CNIČJO ds. Certyfikacji Języków Obcych oraz mgr Katarzyna Zalewska – koordynator ds. egzaminu TOEIC w CNIČJO.

Za wymierny wkład i zaangażowanie w dotychczasową współpracę z ETS Global, a także zakrojone na szeroką skalę przedsięwzięcia, które zaowocowały wieloma sukcesami przyczyniającymi się do popularyzacji egzaminu TOEIC w UMCS oraz poza Uczelnią, Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych zostało nagrodzone prestiżowym wyróżnieniem oraz imiennymi podziękowaniami dla reprezentujących CNIČJO UMCS uczestniczek konferencji.

8 nowych projektów dla naszych naukowców

15 listopada Narodowe Centrum Nauki ogłosiło wyniki konkursów OPUS 13 i PRELUDIUM 13. Do finansowania zakwalifikowano osiem projektów złożonych przez pracowników i doktorantów naszej Uczelni.

– Wydział Biologii i Biotechnologii – dr hab. Anna Jarosz-Wiśkołowska, prof. nadzw., „Modyfikacja materiałów biomedycznych inhibitorami enzymów proteolitycznych” (OPUS 13);

– Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki – prof. dr hab. Krzysztof Murawski, „Symulacje numeryczne częściowo zjonizowanej, dwupłynowej atmosfery Słońca” (OPUS 13);

– Wydział Chemii – dr Anna Siatecka, „Badanie wpływu starzenia biowęgla na ich właściwości oraz oddziaływanie z zanieczyszczeniami organicznymi i nieorganicznymi w kontekście ich toksyczności” (OPUS 13);

– Wydział Prawa i Administracji

• mgr Łukasz Bolesta, „W poszukiwaniu modelu prawnej ochrony sygnalisty w miejscu pracy” (PRELUDIUM 13);

• mgr Katarzyna Hanas, „Konstrukcja normatywna «dobro dziecka» i jej sądowe stosowanie” (PRELUDIUM 13);

– Wydział Humanistyczny

• dr hab. Joanna Sobiesiak, „Tradycja o zwycięstwie wojsk króla Władysława I pod Mediolanem (1158 r.) jako składnik czeskiej średniowiecznej i nowożytnej pamięci historycznej” (OPUS 13);

• dr hab. Ireneusz Łuć, „Rzymscy oficerowie w randze trybunów w okresie od I w. p.n.e. do III w. n.e. Studium historyczno-prozopograficzne” (OPUS 13);

– Wydział Ekonomiczny – prof. dr hab. Maciej Bałtowski, „Zjawisko «powrotu przedsiębiorstw państwo-

wych» we współczesnej gospodarce – identyfikacja, charakterystyka, skutki dla teorii ekonomii i polityki gospodarczej” (OPUS 13).

Całkowita kwota przyznanego dofinansowania wynosi 3 284 086 zł. W ramach pozyskanych projektów zostaną sfinansowane dwa etaty naukowe oraz pięć stypendiów dla studentów i doktorantów.

Prof. S.L. Popek odznaczony

20 października prof. zw. dr hab. Stanisław Leon Popek z Zakładu Psychologii Ogólnej otrzymał od Prezydenta RP Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski za twórczy wkład do nauki i sztuki.

Laureaci X Gali Przedsiębiorczości

24 listopada odbyła się Jubileuszowa X Gala Przedsiębiorczości 2017, podczas której przyznano nagrody gospodarcze prezydenta Miasta Lublin, a także ogłoszone zostały wyniki VIII edycji konkursu na najlepszą pracę dyplomową poświęconą tematyce rozwoju gospodarczego miasta. Do konkursu zgłoszonych zostało 25 prac licencjackich, inżynierskich, magister-

skich oraz doktorskich. Przyznane zostały trzy równorzędne wyróżnienia w wysokości 2 tys. złotych oraz płatny staż. Wśród nagrodzonych znalazły się dwie studentki Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Justyna Baran-Tataczak, studentka kierunku gospodarka przestrzenna otrzymała wyróżnienie za pracę inżynierską „Kierunki zagospodarowania przestrzennego rejonu dwor-

ca kolejowego w Lublinie”, napisaną pod kierunkiem dr. hab. Artura Myny. Wiktoria Tomczyk, studentka kierunku geoinformatyka otrzymała płatny staż w Urzędzie Miasta Lublin za pracę licencjacką pt. „Wykorzystanie GIS do wyznaczania optymalnej lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na przykładzie miasta Lublin”, napisaną pod kierunkiem dr. Łukasza Chabudzińskiego.

NA WYDZIAŁACH

Wydział Artystyczny

Wyjazdy

W dn. 9–12 listopada dr Krzysztof Stachyra, na zaproszenie prof. Gerharda Tuceka, dyrektora Institute Therapeutic Sciences & Josef Ressel Center, był gościem V Międzynarodowego Kongresu Mozart & Science „Music for medicine and therapy” w IMC University of Applied Sciences Krems w Austrii. Poprowadził warsztaty pt. „Dances performed while seated as a form of movement with therapeutic goals”. Pobyt w Austrii służył także omówieniu możliwości współpracy pomiędzy naszymi uczelniami w zakresie wymiany kadry i studentów, a także prowadzenia badań naukowych.

Koncert 7 razy Lublin

15 i 28 listopada w gościnnych murach CSK w Lublinie odbyła się szósta edycja spektaklu charytatywnego z cyklu „Znani a nieznan” pt. *7 razy Lublin*. Wśród niemal go wykonawców – aktorów, wokalistów i instrumentalistów na scenie wystąpili pracownicy naukowo-dydaktyczni naszego Uniwersytetu: prof. Iwona Hofman, prof. Zbigniew Pastuszek, prof. Tomasz Woźniak, dr Jacek Sobczak, dr Piotr Chilimoniuk, ps. Piotr Selim. Studenci kierunku jazz i muzyka estradowa: Katarzyna Motyka, Martyna Sabak, Bartek Kawałek i Łukasz Kukiełka mieli swój udział jako wokaliści. Muzykę do spektaklu skomponował i był także jej wykonawcą jako lider zespołu dr Tomasz Momot, pracownik kierunku jazz i muzyka estradowa. Autorem scenariusza, tekstów

piosenek, choreografem i reżyserem *7 razy Lublin* jest dr hab. Zofia Bernatowicz, prof. nadzw. z Instytutu Muzyki.

Cantates Lublinensis

24 i 25 listopada po raz drugi odbył się w Lublinie Ogólnopolski Festiwal Muzyki Chóralnej Cantates Lublinensis, zorganizowany przez Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Lublinie przy współpracy Instytutu Muzyki. Przegląd konkursowy odbywał się w sali koncertowej Szkoły Muzycznej I i II st. im. T. Szelińskiego i uczestniczyło w nich 26 chórów z całej Polski. Każdy zespół wykonał ok. 15-minutowy program. Jury w składzie: prof. Ryszard Zimak, prof. Urszula Bobryk, prof. Anna Domańska, prof. Dariusz Dyczewski podkreśliło wysoki poziom festiwalu i przyznało chórów złote, srebrne i brązowe dyplomy, Grand Prix oraz nagrody specjalne. Laureatem Grand Prix został Chór Akademii Morskiej w Szczecinie, trzy równorzędne nagrody za najlepsze wykonanie utworu kompozytora lubelskiego otrzymały: Chór Akademii Morskiej w Szczecinie, Chór Kameralny SGGW oraz Chór La Musica 16 SP w Lublinie. Ponadto, Jury przyznało Nagrodę dla najlepszego dyrygenta (ufundowaną przez Prorektora ds. Studenckich prof. Urszuli Bobryk) dr Sylwii Fabiańczyk-Makuch (Chór Akademii Morskiej w Szczecinie).

W ramach Cantates Lublinensis 2017 odbyły się również: Konkurs dla Kompozytorów Lubelskich (zwycięzcą został dr Rafał Rozmus z Instytutu Muzyki) oraz sesja naukowa „Chóralistyka lubelska okiem chórmistrza i kompozytora”, zorganizowana przez Instytut Muzyki (moderator dr hab. Zofia Bernatowicz,

prof. nadzw.) oraz Katedrę Dydaktyki Muzycznej. Prelegentami byli: dr hab. Mariusz Dubaj, prof. nadzw., mgr Joanna Garbacz, dr hab. Agnieszka Szulz-Brzyska oraz dr hab. Zofia Bernatowicz, prof. nadzw.

Na zakończenie festiwalu odbył się koncert Laureata Grand Prix 2016 (Szczygiełki Grandi z Poniatojew pod dyr. Joanny Garbacz) oraz uroczysta Gala Wręczenia Nagród. W finale wzięło udział ok. 1000 osób. Pomyśłodawcą i dyrektorem festiwalu jest dr hab. Monika Mielko-Remiszewska, prof. nadzw., pracownik Zakładu Chóralistyki Instytutu Muzyki.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 29 listopada podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr. Sławomirovi Dreslerowi, zatrudnionemu na stanowisku adiunkta w Zakładzie Fizjologii Roślin. Dr S. Dresler jako osiągnięcie naukowe wskazał jednotematyczny cykl sześciu publikacji pod wspólnym tytułem *Mechanizmy adaptacyjne populacji Echium vulgare L. zasiedlających składowiska odpadów z wydobywania i przerobu rud galmanowych*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. S. Dreslerowi przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodniczący prof. Jerzy Długoński (UŁ), sekretarz dr hab. Agnieszka Zdybicka-Barabas (UMCS), recenzenci: prof. Stanisław Gawroński (SGGW), prof. Elżbieta Romanowska (UW), prof. Barbara Tomaszewska (UAM),

członkowie: prof. Zofia Piotrowska-Seget (UŚ), dr hab. Halina Dziubińska (UMCS).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 29 listopada podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr Anecie Ptaszyńskiej, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Zakładzie Botaniki i Mykologii. Dr A. Ptaszyńska jako osiągnięcie naukowe wskazała jednolite cykl sześcioletniej publikacji pod wspólnym tytułem *Nowe metody identyfikacji Nosema apis i Nosema ceranae oraz wpływ nosemy na mikroorganizmy jelitowe pszczoły miodnej*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr A. Ptaszyńskiej przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodniczący prof. Jerzy Długoński (UŁ), sekretarz dr hab. Mariola Andrejko (UMCS), recenzenci: dr hab. Małgorzata Bieńkowska (Instytut Ogródnictwa w Skierniewicach), prof. Mieczysław Boguś (Instytut Parazytologii im. W. Stefańskiego PAN w Warszawie), prof. Teresa Jakubowicz (UMCS), członkowie: dr hab. Cezary Tkaczuk (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), dr hab. Joanna Czarnecka (UMCS).

Rada Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 29 listopada podjęła uchwałę o nadaniu stopnia doktora habilitowanego nauk biologicznych w dyscyplinie biologia dr Barbarze Osiadacz, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Entomologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Dr B. Osiadacz jako osiągnięcie naukowe wskazała jednolite cykl pięciu publikacji pod

wspólnym tytułem *Różnorodność biologiczna Aphidomorpha (Hemiptera, Sternorrhyncha) siedlisk kserotermicznych Europy Środkowej*. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr B. Osiadacz przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodniczący prof. Paweł Koteja (UJ), sekretarz dr hab. Paweł Buczyński (UMCS), recenzenci: prof. Ryszard Szadziński (Uniwersytet Gdański), dr hab. Piotr Skórka (Instytut Ochrony Przyrody PAN w Poznaniu), prof. Bernard Staniec (UMCS), członkowie: prof. Piotr Węgierek (UŚ), dr hab. Ewa Pietrykowska-Tudruj (UMCS).

Konferencje

W dn. 18–19 listopada na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa Enzymos, której tematyka stanowi połączenie naukowych dyscyplin wykorzystujących enzymy w badaniach naukowych i przemyśle.

Wystąpienia

10 listopada w ramach posiedzenia Lubelskich Oddziałów Polskich Towarzystw Naukowych prof. Zygmunt S. Derewenda z Department of Molecular Physiology and Biological Physics University of Virginia School of Medicine (USA) wygłosił referat pt. „Badania strukturalne nietypowego inhibitora kinazy białkowej RSK2 – czyli co krystalografia może nam pokazać, gdy inne metody zawiodą”.

15 listopada w ramach posiedzenia Lubelskich Oddziałów Polskich Towarzystw Naukowych prof. Agnieszka Szuster-Ciesielska (Zakład Wirusologii i Immunologii) wygłosiła referat pt. „The silent human virome”.

28 listopada w ramach posiedzenia Lubelskiego Oddziału PTB prof. dr hab. Wiesław Mułenko (Zakład Botaniki i Mykologii) wygłosił referat pt. „Grzyby mikroskopijne Tatr, czyli... co wynika z badania historii badań”.

Wyjazdy

Prof. dr hab. Marka Tchórzewski (Zakład Biologii Molekularnej), prof. dr hab. Wojciech Rzeski (Zakład Wirusologii i Immunologii), dr hab. Joanna Czarnecka (Zakład Ekologii), dr hab. Anny Jarosz-Wilkoszka (Zakład Biochemii) w dn. 2–6 listopada przebywali w Innovation Center of Yangtze River Delta Region Green Pharmaceuticals, Zhejiang University of Technology (Chiny) na konferencji „2017 Mogan Mountain International Summit on Green Pharmaceuticals”.

Dr hab. Aneta Ptaszyńska (Zakład Botaniki i Mykologii) w dn. 30 października – 5 listopada przebywała w Agricultural University w Atenach w celu realizacji zajęć szkoleniowych w ramach programu Erasmus.

Dr hab. Małgorzata Wójcik (Zakład Fizjologii Roślin) w dn. 6–10 listopada przebywała w Agricultural University of Poldiv (Bułgaria) w ramach stażu naukowego

Wydział
Chemii

Doktoraty

27 września odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Gökhana Demerci. Temat: „Synthesis and characterization of monomers and copoly-

mers containing halogen atoms for optical fiber technology". Promotor: prof. dr hab. Barbara Gwazdik. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Mohamed Bakar (UTH w Radomiu im. K. Pułaskiego), prof. dr hab. inż. Krzysztof Pielichowski (Politechnika Krakowska). ●

13 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Ilony Sadok. Temat: „Zastosowanie elektrod modyfikowanych polimerem i metalem w oznaczeniach woltamperometrycznych”. Promotor: dr hab. Katarzyna Tyszczyk-Rotko, prof. nadzw. Recenzenci: dr hab. Beata Krasnodębska-Ostrega (UW), prof. dr hab. inż. Wojciech Wróblewski (Politechnika Warszawska). ●

16 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Karoliny Gduli. Temat: „Polisiloksany o właściwościach magnetycznych: synteza, charakterystyka i zastosowanie w procesie adsorpcji”. Promotor: prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Jerzy Choma (WAT), prof. dr hab. Zygmunt Sadowski (Politechnika Wrocławska). ●

20 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Bernacik. Temat: „Transformacja rutyny w procesie jej ekstrakcji i przetwarzania surowców roślinnych”. Promotor: prof. dr hab. Andrzej L. Dawidowicz. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Agata Kot-Wasik (Politechnika Gdańska), prof. dr hab. n. med. Wojciech Piekoszewski (UJ). ●

6 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Joanny Matys. Temat: „HS-SPME w ocenie jakości olejkodajnych materiałów roślinnych”. Promotor: prof. dr hab. Barbara Gawdzik. Recenzenci: prof. dr hab. dr h.c. Roman Kaliszan (Gdański Uniwersytet Medyczny), prof. zw. dr hab. Wiesław Wasiak (UAM). ●

6 listopada odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Yingdi Yan. Temat: „Investigation of implants in aspect of their adhesion to biological materials”. Promotor: dr hab. Aleksan-

dra Szczes. Recenzenci: dr hab. Paweł Wydro (UJ), dr hab. Jan Zawala (PAN w Krakowie). ●

Wyjazdy

Mgr Michał Chodkowski, mgr Magdalena Szaniawska oraz mgr Anna Taraba (doktoranci Wydziału Chemii) w dn. 5–8 listopada uczestniczyli w „49 Symposium on Catalysis”, J. Heyrovský Institute of Physical Chemistry, Academy of Sciences of the Czech Republic, Czechy. ●

Dr Paweł Mergo (Pracownia Technologii Światłowodów) w dn. 14–17 listopada uczestniczył w spotkaniu „Kick of Meeting ACTPHAST 4.0” (PR UE H2020), VUB, Belgia. ●

Dr Paweł Mergo (Pracownia Technologii Światłowodów) w dn. 20–24 listopada uczestniczył w piątym międzyregionalnym spotkaniu partnerów projektu BRIDGES, ANKO – Regional Development Agency of Western Macedonia, Grecja. ●

Prof. dr hab. Emilian Chibowski i dr hab. Aleksandra Szczes (Zakład Zjawisk Międzyfazowych) w dn. 22–25 listopada uczestniczyli w ostatnim spotkaniu sprawozdawczym w ramach projektu CoWer, Technische Universität Darmstadt, Niemcy. ●

Wydział Filozofii
i Socjologii

Doktoraty

11 października odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Pawła Wiśniewskiego. Tytuł: „Instytucjonalizacja zatrudnienia socjalnego w Polsce”. Recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Grawiński (WSP, Warszawa) i dr hab. Dariusz Wadowski (KUL). Promotor: dr hab. Stanisław Lachowski, prof. nadzw. (Instytut Socjologii). ●

Spotkania

W ramach cyklu wykładów otwartych Instytutu Filozofii i programu ba-

dawczego „Wiedza ekspercka a procesy decyzyjne”, realizowanego przez pracowników Wydziału, 20 listopada dr Andrzej Jeznach – biznesmen z wieloletnim doświadczeniem na rynkach międzynarodowych, właściciel kilku firm, a także członek International Coach Federation, autor książek *Sztuka życia* i *Szef, który ma czas*, wygłosił wykład „Szef, który ma czas, czyli moja filozofia zarządzania. Procesy decyzyjne w nowoczesnej firmie”. Dr A. Jeznach zaprezentował model zarządzania firmą, który ma za cel przekazanie praw decyzyjnych pracownikom, a przez to wzrost ich satysfakcji i zaangażowania. Ukazana została fundamentalna rola filozofii w procesie zarządzania firmą oraz model działalności biznesowej jako drogi do samorealizacji i osiągnięcia eudajmonii. ●

Konferencje

Prof. dr hab. Marek Hetmański, dr hab. Andrzej Łukasik, prof. nadzw. i dr Marcin Rządca (Zakład Ontologii i Teorii Poznania), dr hab. Andrzej Kapusta (Zakład Antropologii Kulturowej) oraz dr Barbara Trybulec (Zakład Logiki i Kognitywistyki) wygłosili referaty podczas Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Idee i społeczeństwo – filozoficzne podstawy podejmowania decyzji. W 150. rocznicę urodzin profesora Leona Petrażyckiego”, która odbyła się 24 listopada w Rzeszowie. ●

Wydział
Humanistyczny

Habilitacje

24 października Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego nadała dr Anicie Has-Tokarz (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk humanistycznych, dyscyplina: bibliologia i informatologia. ●

Doktoraty

5 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Pawła

Stefanka. Temat: „Rusyfikacja Estonii w XIX i XX wieku”. Promotor: prof. dr hab. Jan Lewandowski (UMCS). Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Stegner (Uniwersytet Gdański), prof. dr hab. Grzegorz Błaszczak (UAM).

29 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Paproty. Temat: „The Welfare State in the British Press, 2008–2015: Discursive Constructions of a Concept”. Promotor: dr hab. Zbigniew Mazur (UMCS). Recenzenci: dr hab. Małgorzata Fabiszak, prof. nadzw. (UAM), dr hab. Adam Głaz, prof. nadzw. (UMCS).

Konferencje

Dr Katarzyna Oszust-Polak (Zakład Języka Rosyjskiego) w dn. 4–6 września wzięła udział w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Innowacyjność w uczeniu się i nauczaniu języków obcych”, zorganizowanej na UWM w Olsztynie. Wygłosiła referat: „Pomyślnik, czyli jak uczyć (się) języka rosyjskiego nowocześnie i efektywnie”.

W dn. 20–22 września w Zakopanem odbyło się XIV Krajowe Forum Informacji Naukowej i Technicznej „Innowacje – Badania naukowe – Technologie w europejskiej przestrzeni informacyjnej”, zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej. W konferencji wzięli udział pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa: dr Anita Has-Tokarz i dr Renata Małesa wygłosiły referat „Architektura informacji w ofercie kształcenia Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie – od koncepcji do realizacji”; dr Sebastian Kotuła przedstawił referat „Ograniczenie zbędnych kliknięć sposobem na oszczędność czasu”.

Dr Anita Has-Tokarz, dr Renata Małesa, dr Grażyna Piechota i mgr Lidia Jarska (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) uczestniczyły w konferencji „Digital Cultures”, zor-

ganizowanej przez Instytut Adama Mickiewicza oraz Culture.pl w Warszawie w dn. 25–26 września, oraz w połączonych z konferencją warsztatach „Innovative libraries” w Bibliotece Narodowej, poświęconych zastosowaniu nowych technologii w kulturze i nauce, m.in. udostępnianiu zdigitalizowanych zbiorów i działaniu bibliotek cyfrowych.

W dn. 27–29 września dr Katarzyna Oszust-Polak (Zakład Języka Rosyjskiego) wzięła udział w XX Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Rusycystyka i współczesność” na Uniwersytecie Śląskim w Sosnowcu. Wygłosiła referat „Перевод и обучение РКИ – друзья или враги?”.

W dn. 19–21 października dr hab. Petar Sotirov, prof. nadzw. uczestniczył w XIII Międzynarodowej Konferencji Socjolingwistycznej w Sofii, zorganizowanej przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Socjolingwistyczne i Uniwersytet Sofijski. Prof. P. Sotirov wystąpił z referatem pt. „O kilku przypadkach asymetrii w zakresie funkcjonowania leksyki w języku bułgarskim i polskim”. Był również członkiem komitetu organizacyjnego i podczas konferencji opiekował się liczną grupą prelegentów z Polski.

Dr Agnieszka Kościuk-Jarosz (Zakład Kultury Polskiej) wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Karnawalizacja w przestrzeni współczesnego miasta”, zorganizowanej przez Katedrę Kulturoznawstwa i Folklorystyki Instytutu Polonistyki i Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego w dn. 20–21 października, podczas której wygłosiła referat pt. „«Karnawał zaczął swoje panowanie», czyli prasa lokalna o karnawale w przestrzeni przedwojennego Lublina”.

W dn. 20–21 października dr Kamen Rikev (Zakład Białorutenistyki i Bułgarystyki) uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. X Odczyty Arnaudowe, zorganizowanej przez Uniwersytet im. Angela Kancheva w Ruse (Bułgaria). Wygło-

sił referat o bułgarystycznej działalności dr. Tsanko Tsaneva, pracownika Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS w latach 1995–2007. W październiku dr K. Rikev wzięł również udział w panelach dyskusyjnych w ramach dwóch innych konferencji międzynarodowych: „Dziedzictwo na pokazie” (*Heritage on Display*), której organizatorem było Regionalne Muzeum Historyczne w Ruse (26 października), oraz w LVI Konferencji Naukowej Uniwersytetu im. Angela Kancheva w Ruse pt. „Przemysł 4.0. Środowisko biznesowe. Jakość życia” (27–28 października).

Dr Katarzyna Oszust-Polak (Zakład Języka Rosyjskiego) w dn. 13–14 listopada uczestniczyła w XVIII Międzynarodowej Naukowej Konferencji Naukowo-Metodycznej z cyklu „Języki słowiańskie na neofilologiach i innych kierunkach studiów” na UMCS. Wygłosiła referat: „Niezbędnik dydaktyka, czyli sprawdzone pomysły na udane zajęcia językowe”.

16 listopada w Instytucie Archeologii odbyły się międzynarodowe warsztaty z cyklu „Regional and transregional interaction between the Baltic and the Mediterranean spheres in the first Millenium BC” – Workshop 4: Economy, production, trade, far distance connections in the Pre-Roman Iron Age, zorganizowane we współpracy z Lubelskim Towarzystwem Naukowym jako zadanie finansowane w ramach umowy 680P/DUN2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę. Obrady prowadzili: dr hab. Piotr Łuczkiwicz, prof. nadzw. (Instytut Archeologii), prof. dr Oliver Nakoinz (Institut für Ur- und Frühgeschichte, Christian-Albrechts-Universität Kiel), prof. dr Per Ole Rindel (Saxo-Institutet, Københavns Universitet), prof. dr Frank Nikulka (Institut für Vor- und Frühgeschichtliche Archäologie, Universität Hamburg), prof. dr Jes Martens (Kulturhistoriskmuseum, Universitetet i Oslo) oraz dr Vasile Iarmulschi (Academia de Științe

a Republicii Moldova, Chişinău/Institut für Prähistorische Archäologie, Freie Universität Berlin). ●

W dn. 17–18 listopada br. dr Małgorzata Ułanek (Zakład Literatury i Kultury Rosyjskiej) wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Rosja w dialogu kultur II. Literatura, język, kultura”, zorganizowana przez Katedrę Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dr M. Ułanek wygłosiła referat „Oswajanie Berlina: strategie pisarskie w opowiadaniu Vladimira Nabokova *Przewodnik po Berlinie*”. ●

W dn. 19–23 listopada dr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska (Instytut Archeologii) uczestniczyła w międzynarodowej konferencji naukowej „Archeology of the Arctic”, która odbyła się w rosyjskim mieście Salechard (ośrodek administracyjny Jamalsko-Nienieckiego Okręgu Autonomicznego) i przedstawiła referat „Mirrors from the Gornoknyasevsk treasure (Yamal-Nenets autonomous district, Russia) attempt to interpret” oraz poster „Klementovce. A late Magdalenian settlement in Eastern Poland” opracowany przez mgr. Tadeusza Wiśniewskiego (Instytut Archeologii). ●

W dn. 21–23 listopada prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda, kierownik Zakładu Literatury i Kultury Rosyjskiej wzięła udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Новозаветные образы и сюжеты в культуре русского модернизма”, zorganizowanej przez Instytut Literatury Światowej im. A.M. Gorkiego Rosyjskiej Akademii Nauk. Prof. M. Cymborska-Leboda wygłosiła referat pt. „Евангельский текст и антропология Вячеслава Иванова (сокровенный смысл и художественная инновация)”. ●

W dn. 22–25 listopada w Lublinie odbył się III Kongres Dydaktyki Polonistycznej pod hasłem „Polonistyczna i świat wartości. Edukacja polonistyczna jako wartość”, zorganizowany przez Katolicki Uniwersytet Lubelski

przy udziale pracowników Zakładu Edukacji Polonistycznej i Innowacji Dydaktycznych UMCS. Szczegółowe informacje o Kongresie można znaleźć na stronie: <http://kongresdydaktyki2017.pl>. ●

30 listopada dr hab. Anita Has-Tokarz (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa) wzięła udział w pierwszym z planowanego cyklu spotkań FORUM IBBY „Bibliotekarze, nauczyciele i animatorzy”, zorganizowanym w Warszawie przez Polską Sekcję IBBY. Miało ono na celu integrację środowiska związanego z literaturą dla dzieci i młodzieży, wymianę poglądów oraz wypracowanie dróg przyszłej współpracy. ●

Prof. dr hab. Halina Pelc uczestniczyła 30 listopada w konferencji naukowej „Wielki powrót czyli rok Jana Pocka”, zorganizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę im. H. Łopacińskiego w Lublinie i Stowarzyszenie Twórców Ludowych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wygłosiła referat pt. „Jakże nie kochać... – poezja Jana Pocka w przestrzeni regionalnej”, pokazując dwie perspektywy widzenia poezji Jana Pocka. ●

Stypendia

Dr Magdalena Dąbrowska (Instytut Kulturoznawstwa) otrzymała trzymiesięczne stypendium DAAD na badania w Niemczech. Podczas pobytu na Uniwersytecie w Kassel realizować będzie temat badawczy „Animals in the Anthropocene. Multispecies ethnography of global connections”. Stypendium będzie realizowane od kwietnia do czerwca 2018 r. ●

Wydział
Matematyki,
Fizyki
i Informatyki

Habilitacje

Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki przeprowadziła postępowanie habilitacyjne dr. Piotra

Pawłasa na podstawie osiągnięcia naukowego pt. *Modele uporządkowań zmiennych losowych w charakteryzacjach rozkładów prawdopodobieństwa, estymacji i miarach zależności*. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Lesław Gajek (Instytut Matematyki Politechniki Łódzkiej), prof. dr hab. Jan Mielniczuk (Instytut Podstaw Informatyki PAN w Warszawie) i dr hab. Aleksander Zaigrajew (Wydział Matematyki i Informatyki UMK w Toruniu). Na posiedzeniu 27 listopada Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki podjęła uchwałę o nadaniu dr. P. Pawłasiowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk matematycznych w dyscyplinie matematyka. Dr hab. P. Pawlas jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Rachunku Prawdopodobieństwa Instytutu Matematyki. ●

Wydział
Pedagogiki
i Psychologii

Doktoraty

8 listopada odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Joanny Furmańskiej. Tytuł: „Psychospołeczne uwarunkowania doświadczania choroby oraz oceny jakości własnego życia przez pacjentów ze stwardnieniem rozsianym”. Recenzenci: prof. dr hab. Nina Ogińska-Bulik i dr hab. Michał Ziarko. Promotor: prof. dr hab. Teresa Rzepa, promotor pomocniczy: dr Łucja Domańska. ●

Wyjazdy

Dr hab. Stanisława Byra (Zakład Metodologii Nauk Pedagogicznych) i dr hab. Monika Parchomiuk (Zakład Socjopedagogiki Specjalnej) uczestniczyły w dn. 10–12 października w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Wspieranie w rozwoju osób z niepełnosprawnością. Wobec pytań i odpowiedzi o dobrostan człowieka”, zorganizowanej przez Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie. Dr hab. S. Byra

i dr hab. M. Parchomiuk wygłosiły w sesji plenarnej referat „Stygmatyzacja przeniesiona u partnerów osób z niepełnosprawnością ruchową. Próba konstrukcji narzędzia”, w którym zaprezentowały autorskie narzędzie badawcze do pomiaru zjawiska stygmatyzacji przeniesionej (pierwsze na gruncie polskim) oraz wyniki analiz sprawdzających jego właściwości psychometryczne. ●

Wydział
Politologii

Wyjazdy

W dn. 30 października – 3 listopada prof. Maria Marczeńska-Rytka (Zakład Ruchów Politycznych) przebywała w Universidade Lusofona w Lizbonie. Wyjazd był związany z realizacją grantu „Advancing effective institutional models towards cohesive teaching, learning, research and writing development” w ramach Akcji COST CA 15221. Spotkanie było poświęcone analizie modeli scentralizowanych oraz ich wykorzystania w celu wsparcia procesów nauczania, uczenia się, prowadzenia badań naukowych oraz pisania prac naukowych na poziomie szkolnictwa wyższego. ●

Wystąpienia

Prof. dr hab. Iwona Hofman była gościem obchodów 60-lecia „Kuriera Lubelskiego”, które odbyły się w ramach Europejskiego Tygodnia Innowacji 8 listopada w Lubelskim Centrum Konferencyjnym. Jubileusz obfitował w ciekawe wydarzenia, np. plebiscyt Top Menadżer. Laureatami w 2017 r. zostali: Grzegorz Dębiec, prezes firmy Transhurt i właściciel galerii Olimp, dr n. med. Marian Przylepa, wieloletni dyrektor Szpitala Klinicznego nr 4 w Lublinie, Jacek Janiszek, prezes Grupy Azoty Zakładów Azotowych „Puławy”.

Ogłoszenie wyników tegorocznej edycji poprzedziła debata pt. „Rzecz o mediach cyfrowych. Sposoby na skuteczną komunikację”, którą moderował Dariusz Kotlarz, prezes Pol-

skapress oddział w Lublinie. Uczestniczyli w niej: prof. Iwona Hofman, dziekan Wydziału Politologii, Sylwia Szewc-Koryszko, redaktor naczelna „Kuriera Lubelskiego”, Wacław Wykryłowicz, prezes agencji interaktywnej Trully, Wojciech Pokora, szef redakcji internetowej Radia Lublin. Prof. dr hab. I. Hofman mówiła m.in. nt. wartości informacji, kryteriów dziennikarstwa poważnego, edukacyjnej roli mediów, etyki jako podstawowego warunku przeciwdziałania degradacji dyskursu publicznego, konwergencji mediów. ●

W dn. 9–10 listopada prof. Marek Pietraś uczestniczył w Krakowie w VII Konwencji Polskiego Towarzystwa Studiów Międzynarodowych pt. „Myśleć globalnie, działać regionalnie: studia regionalne w perspektywie nauki o stosunkach międzynarodowych”. W sesji plenarnej wygłosił referat pt. „Nowy regionalizm w teoriach «głównego nurtu» nauki o stosunkach międzynarodowych”. ●

13 listopada dr Ewelina Podgajna i dr Eleonora Kirwiel (Zakład Myśli Politycznej) zostały zaproszone przez dyrektora Zofię Malinowską oraz Irenę Połec, nauczycielkę historii do Zespołu Placówek Oświatowych w Trawniskach na uroczystość z okazji 99. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Dr E. Kirwiel wygłosiła wykład „Twórcy niepodległej Polski”, który spotkał się z dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży.

Była to kolejna wizyta przedstawicieli Zakładu Myśli Politycznej w tej szkole. W ubiegłym roku z okazji 98. rocznicy odrodzenia państwa polskiego wykład „Drogi Polaków do niepodległości” wygłosiła dr E. Podgajna. ●

Prof. dr hab. Iwona Hofman wzięła udział w dyskusji panelowej nt. „Nauki w mediach i komunikacji społecznej. Krystalizacja dyscypliny w Polsce. Tradycje, nurty, problemy rezultaty”, zorganizowanej w ramach obchodów jubileuszu 25-lecia profesury i 75-lecia urodzin prof. dr hab. Tomasza Goba-Klasa. Uroczystość odbyła się 21 li-

stopada w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania i była połączona z wręczeniem Księgi Jubileuszowej. ●

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

19 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Szczęśniaka. Temat: „Środki przymusowej restrukturyzacji banku w polskim porządku prawnym”. Promotor: prof. dr hab. Antoni Hanusz (UMCS). Recenzenci: dr hab. Anna Jurkowska-Zeidler, prof. nadzw. (UG), dr hab. Patrycja Zawadzka (UWr). ●

Konferencja

24 listopada odbyła się II Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczne i etyczne dylematy prawa”, zorganizowana przez Zakład Socjologii Prawa wraz z Kołem Naukowym Socjologii Prawa. Zdaniem organizatorów, debata publiczna charakteryzuje się mnogością tematów, których specyfika nie pozwala na ich jednoznaczne określenie w kategoriach dobra i zła. Dotyczy to również wielu aspektów prawnych, które bezpośrednio dotyczą społeczeństwa. Celem konferencji było poddanie pod dyskusję normatywno-społecznych aspektów zagadnień takich jak m.in. kara śmierci, prawo do aborcji i prawo do eutanazji, które wiążą się z wieloma dylematami zarówno natury prawnej i społecznej, jak i etycznej. Uczestnicy reprezentowali sześć ośrodków naukowych: UMCS, UKSW, UJ, UW, UWr, UŁ. ●

29 listopada pracownicy i studenci Wydziału uczestniczyli w sympozjum naukowym pt. „Przebudowa Unii Europejskiej”, podczas którego referaty zaprezentowali prof. Yves Petit i prof. Jean-Denis Mouton z Europejskiego Centrum Uniwersyteckiego z Nancy. Moderatorami dyskusji były: prof. dr hab. Anna Przyborska-Klimczak i dr hab. Beata Surmacz. ●

Wizyta wnuków Marii Curie-Skłodowskiej

W ramach jubileuszu 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej, UMCS gościł najbliższych członków rodziny Noblistki: wnuczkę Hélène Langevin-Joliot oraz wnuka Pierre'a Joliot, którzy w towarzystwie delegacji z Paryża przyjechali do Lublina na zaproszenie naszego Uniwersytetu.

Fot. Bartosz Prohl

• Pierre Joliot i Hélène Langevin-Joliot

W skład delegacji wchodził: prof. Hélène Langevin-Joliot, która pracowała w Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS – Krajowe Centrum Badań Naukowych we Francji) i Instytucie Fizyki Jądrowej na Uniwersytecie Paryskim; prof. Pierre Joliot – biolog, profesor Collège de France i członek Francuskiej Akademii Nauk, związany zawodowo również z CNRS; dr Anne Joliot – żona Pierre'a Joliot, biolog; Renaud Huynh – dyrektor Muzeum Curie w Paryżu oraz dr Natalie Pigeard-Micault – historyk z Muzeum Curie w Paryżu.

Goście z Paryża przebywali w Lublinie w dniach 10–14 listopada 2017 r. 10 listopada uczestniczyli w specjalnym koncercie pt. „Madame Curie”, który odbył się w Sali Widowiskowej ACK UMCS „Chatka Żaka”. Utwory muzyczne zaśpiewała ikona polskiej sceny muzycznej – Halina Frąckowiak, a towarzyszył jej Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Lubelska Orkiestra Kameralna pod dyktando muzyka i kompozytora dr. Marka Stefankiewicza. Po występie członkowie delegacji

z zainteresowaniem obejrzeli jubileuszową wystawę „Maria Curie-Skłodowska 1867–1934” przygotowaną przez pracowników Muzeum UMCS.

Gości zabraliśmy także w sentymentalną podróż po Lublinie i Lubelszczyźnie – jest to bowiem region silnie powiązany z przodkami Państwa Joliot. Maria, jeszcze jako uczennica, regularnie spędzała wakacje na Lubelszczyźnie – Skłodowscy byli bowiem właścicielami majątków ziemskich w Kamionce koło Lubartowa oraz w niedalekich Zawieprzycach. Curie-Skłodowska odwiedziła Lublin po raz ostatni w 1930 r. już jako uznana Noblistka. Przypuszcza się, że była to podróż podyktowana wspomnieniami rodzinnymi. Z inicjatywy wybitnego pedagoga i dyrektora gimnazjum Józefa Skłodowskiego (dziadka Marii) w centrum Lublina stanął nowy gmach Szkoły Wojewódzkiej Lubelskiej. Placówka słynęła z wysokiego poziomu nauczania, a jej absolwenci zostawali później znanymi naukowcami, pisarzami i artystami. Obecnie w tym budynku mieści się Instytut Pedagogiki UMCS.

11 listopada zagraniczni goście odwiedzili Instytut Pedagogiki UMCS i mieli okazję zobaczyć dawne mieszkanie służbowe Józefa Skłodowskiego. Aktualnie w tym pomieszczeniu mieści się gabinet Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Następnie członkowie delegacji zwiedzili centrum Lublina, spacerowali uliczkami Starego Miasta oraz odwiedzili archikatedrę lubelską. Zobaczyli także wystawy w Muzeum Lubelskim. Szczególnie zainteresowała ich Galeria Malarstwa Polskiego XVII–XIX w.

oraz wystawa „Pablo Picasso – wizerunek wielokrotny”.

Goście z Francji odwiedzili również Wydział Artystyczny UMCS, gdzie mogli zobaczyć największy drzeworyt w Polsce wykonany przez studentów II roku grafiki. Inspiracją do powstania projektu było zdjęcie wykonane w 1927 r. podczas V Kongresu Solvaya w Brukseli. Fotografia przedstawia najwybitniejszych naukowców XX w. – 29 osób, które zmieniły obraz współczesnej nauki. Wśród tego zaszczytnego grona znalazła się również, jako jedyna kobieta, Maria Curie-Skłodowska. Studenci z własnej inicjatywy dodali Noblistce na grafice bukiet kwiatów – w ramach upamiętnienia jubileuszu 150. rocznicy urodzin Patronki. Zagraniczni goście otrzymali od władz Wydziału pamiątkowe wydruki przedstawiające drzeworyt.

W niedzielę 12 listopada delegacja pojechała do Kijana. Na tamtejszym cmentarzu znajduje się grobowiec rodziny Skłodowskich, gdzie spoczywa m.in. dziadek Marii Curie-Skłodowskiej – Józef Skłodowski. Następnym punktem programu była wizyta w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zawieprzycach. Tam gości przywitali uczniowie, którzy wraz z nauczycielami przedstawili historię placówki oraz związki rodziny Skłodowskich z Zawieprzycami. Goście z Francji odwiedzili także ruiny zamku w Zawieprzycach i Muzeum Broni Białej i Strojów XVII w. Atrakcją był specjalny pokaz przygotowany przez grupę rekonstrukcyjną oraz przedstawienie procesu wybijania monet. Zagraniczni goście skusili się nawet na przymierzenie pięknych, historycznych strojów.

Fot. Bartosz Prohl

Po powrocie do Lublina, w Dworcu Kościuszków (na terenie Ogrodu Botanicznego UMCS) odbyła się kolacja z udziałem władz rektorskich i dziekańskich UMCS oraz zaproszonych gości. Podczas spotkania wnuki Marii Curie-Skłodowskiej zostały odznaczone Medalami 700-lecia Lublina przez Prezydenta Miasta Krzysztofa Żuka oraz medalami pamiątkowymi Marszałka Województwa Lubelskiego Sławomira Sosnowskiego. Rektor UMCS prof. Stanisław Michałowski wręczył zagranicznym gościom jubileuszowe statuetki Marii Curie oraz grafiki przygotowane przez Prodziekan Wydziału Artystycznego. Delegacja zwiedziła także Dworek Kościuszków i poznała jego bogatą historię.

13 listopada w Sali Senatu odbyła się konferencja prasowa z udziałem Prorektora ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej prof. Radosława Dobrowolskiego, prof. Krzysztofa Pomorskiego oraz członków delegacji z Paryża. Następnie w auli Instytutu Informatyki UMCS odbyło się spotkanie otwarte członków rodziny Patronki ze społecznością akademicką naszego Uniwersytetu. W trakcie wydarzenia można było kupić znaczek oraz okazjonalną kartkę pocztową, wydane specjalnie z okazji jubileuszu przez Poczta Polską. Każdy zainteresowany mógł także zobaczyć relację na żywo z tego spotkania – na stronie www.umcs.pl prowadzony był streaming.

Ostatnimi oficjalnymi punktami wizyty delegacji znamienitych gości w Lublinie było spotkanie dyrektora Muzeum Curie w Paryżu z przedstawicielami Muzeum UMCS, natomiast prof. Pierre Joliot z żoną uczestniczyli w spotkaniu z młodymi naukowcami i zespołem badawczym prof. Wiesława Gruszeckiego z Zakładu Biofizyki UMCS.

Przypominamy także, że na specjalnie przygotowanej stronie www.urodzinmarii.umcs.pl można znaleźć informacje dotyczące obchodów oraz różne ciekawostki związane z postacią Marii Curie-Skłodowskiej, a na stronie www.tv.umcs.pl obejrzeć wideorelację z wydarzeń.

Katarzyna Kozielowicz

Wizyta prof. Pierre'a Joliot w Zakładzie Biofizyki UMCS

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Pamiętam, gdy podczas Kongresu Fotosyntetycznego w Montpellier w 1995 r. jeden ze starszych kolegów wskazał mi „gościa” o miłej powierzchowności i powiedział: „To jest właśnie Pierre Joliot!”. Znałem i podziwiałem prace prof. Joliot dotyczące wydzielania tlenu w procesie fotosyntezy oraz fotosyntetycznego przenoszenia ładunku elektrycznego i ucieszyłem się, że wyniki te będę mógł przyporządkować do konkretnej twarzy. Taka „ludzka twarz nauki”.

To właśnie Pierre Joliot pokazał w swoim genialnym eksperymencie, że gdy oświetlamy chloroplasty bardzo krótkimi, mikrosekundowymi błyskami światła, to cząsteczki tlenu wydzielają się wydajnie jedynie co czwarty błysk. Oznacza to, że do wydzielania jednej cząsteczki tlenu odebrane muszą być od wody cztery elektrony: po dwa od dwóch cząsteczek. Każdy elektron przy jednym błysku, w jednym centrum reakcji. W swoich badaniach powtarzałem różne warianty tego eksperymentu

wielokrotnie, stosując, między innymi, elektrodę tlenową „typu Joliot”, nigdy nie przypuszczając, że Pierre Joliot pojawi się kiedyś w naszym laboratorium w Lublinie i dyskutował będzie z nami wyniki prowadzonych przez nas badań. Stało się to możliwe dzięki wizji prof. Krzysztofa Pomorskiego, który planując wizytę wnuków Marii Curie-Skłodowskiej w naszym Uniwersytecie i znając pasję badawczą naszych Gości, postanowił zaproponować Im nie tylko część oficjalną, związaną z rocznicą urodzin naszej wielkiej Patronki, ale również pewien program naukowy.

Prof. Pierre Joliot okazał się niezwykle wymagającym dyskutantem, zainteresowanym szczegółami eksperymentów oraz ich ogólnym osadzeniem w kontekście najbardziej aktualnych wyzwań poznawczych w obszarze biofizyki procesu fotosyntezy. Na miły klimat naszego spotkania wpływała też ogromnie dr Anne Joliot, mał-

Fot. Bartosz Prohl

żonka prof. P. Joliot, również uznana specjalistka z „naszej branży”. Nasze przejście do pracowni powitała stwierdzeniem: „O, jak to miło pooddychać powietrzem z laboratorium”. Koniecznie chciała też dowiedzieć się, z którego pryzmatu wyciekło nam światło

odpowiedzialne za tęczyowy wygląd kaloryferów w pracowni obrazowania molekularnego. W trakcie naszej dyskusji Goście doradzili nam przeprowadzenie jednego dodatkowego eksperymentu w pomiarach pojedynczych chloroplastów, techniką obrazowania

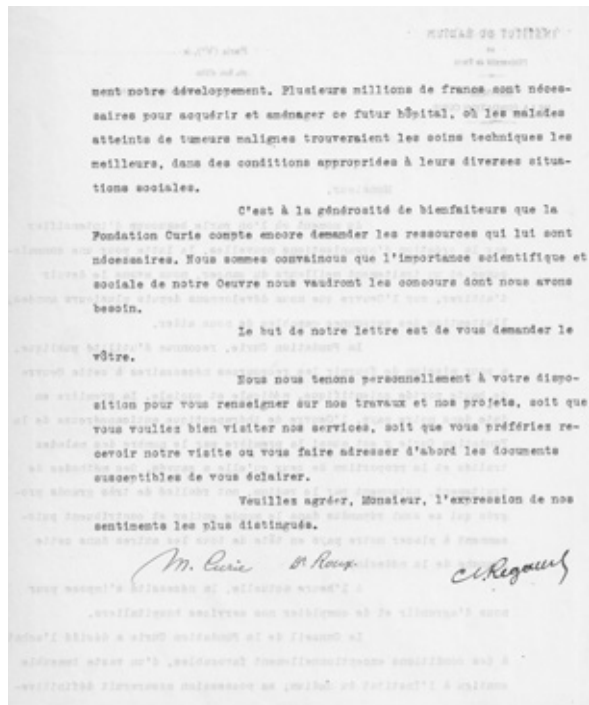
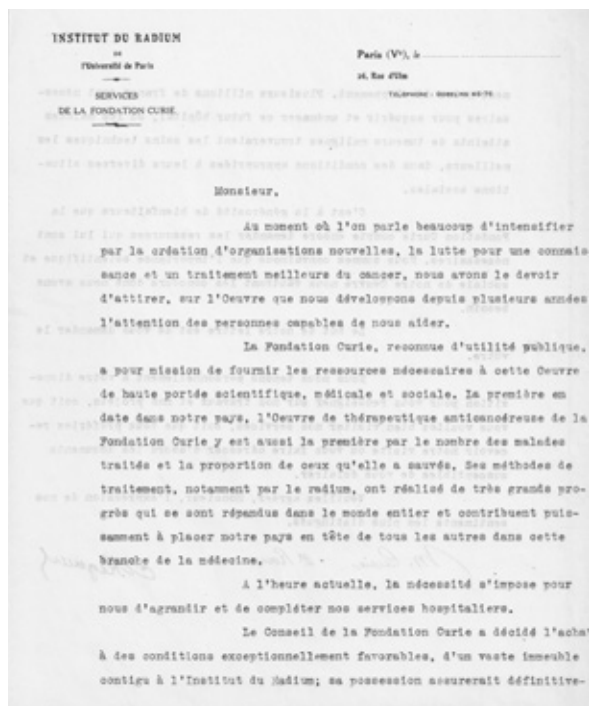
czasów życia fluorescencji. Prof. Joliot powiedział w żartach, że daje nam na to miesiąc, a potem zabierze się za to sam. W tym miejscu muszę już zakończyć redagowanie tej notatki, bo żarty żartami, ale czas ucieka :).

Wiesław I. Gruszecki

Cenna pamiątka po Patronce UMCS

13 listopada podczas spotkania wnuków Marii Curie-Skłodowskiej ze społecznością akademicką UMCS nasz Uniwersytet otrzymał wyjątkowy prezent. Przedstawicielka Muzeum Marii Curie w Paryżu dr Natalie Pigéard-Micault przekazała na ręce Prorektora ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej prof. Radosława Dobrowolskiego cenną pamiątkę związaną z Patronką UMCS: porozumienie pomiędzy Marią Curie, Claudiussem Regaud (Instytut Curie) oraz Emilem Roux (Instytut Pasteura). Dokument zawiera oficjalne pozwolenie na wykorzystanie radu do badań ludzi.

dowej prof. Radosława Dobrowolskiego cenną pamiątkę związaną z Patronką UMCS: porozumienie pomiędzy Marią Curie, Claudiussem Regaud (Instytut Curie) oraz Emilem Roux (Instytut Pasteura). Dokument zawiera oficjalne pozwolenie na wykorzystanie radu do badań ludzi.

Spotkanie z francuskimi muzealnikiemami

W dniach 10–14 listopada 2017 r. w naszym Uniwersytecie przebywała grupa znamienitych gości z Francji. UMCS odwiedzili wnukowie Marii Skłodowskiej-Curie – prof. Hélène Langevin-Joliot i prof. Pierré Joliot. Towarzyszyli im przedstawiciele Musée Curie w Paryżu: Renaud Huynh – dyrektor oraz Natalie Pigéard-Micault – zastępca dyrektora odpowiedzialna za zasoby historyczne. Goście odbyli szereg spotkań z władzami Uniwersytetu, obejrzeli wystawę poświęconą 150. rocznicy urodzin Patronki

UMCS, mieli też spotkanie ze społecznością akademicką i młodzieżą Lublina.

13 listopada 2017 r. miało miejsce spotkanie pracowników uniwersyteckiego Muzeum z dyrektką Musée Curie w Paryżu, które odbyło się w Chatce Żaka. Obecni byli, poza gośćmi z Francji, przedstawiciele ACK UMCS: Edyta Karczmarska – dyrektor, Izabela Pastuszko – zastępcą dyrektora oraz pracownicy Muzeum UMCS: Dariusz Boruch i Jerzy Kasprzak. Stronie uniwersyteckiej towarzyszyła dr Maria Ci-

choń – tłumacz, kierownik Pracowni Dydaktyki Języków Romańskich.

Panie z ACK UMCS przybliżyły francuskim gościom specyfikę pracy Centrum oraz nakreśliły ogólnie plany na przyszłość. Najwięcej miejsca zajęły rozmowy na tematy związane z działalnością Muzeum. Krótko skreśliliśmy historię uniwersyteckiego Muzeum. Francuscy goście dowiedzieli się, jakiego rodzaju artefakty gromadzimy. Pochwaliliśmy się też liczbami. Otóż w zbiorach Muzeum pozostaje blisko 24 tys. obiektów, a od 1980 r., czyli

powołania Muzeum do działalności, zorganizowano blisko 250 ekspozycji.

Następnie rozmowa poszła w kierunku wzajemnych refleksji na temat codziennej pracy muzealnej. Francuzów interesowała kwestia inwentaryzacji zbiorów, ich digitalizacji i udostępniania w Internecie. Nasza praktyka ogranicza się niestety tylko do komputerowej inwentaryzacji zbiorów w oparciu o programy wypracowane w Muzeum. Wspólnie skonsta-

towaliśmy, że tak w Polsce, jak i we Francji muzea nie korzystają z jednego standardowego programu do obsługi. We Francji muzealnicy też borykają się z wieloma problemami wynikającymi z niedofinansowania sfery kultury.

Muzeum UMCS przygotowało dla francuskich muzealników kilkanaście dokumentów i obrazów w zapisie cyfrowym na CD. Zostały one wręczone w trakcie spotkania. Francuscy goście zadeklarowali pomoc w naszych pro-

jektach dotyczących Marii Skłodowskiej-Curie oraz ofiarowali publikację *Autobiographical notes by Marie Curie. The story of my life* (1923), wydaną przez Musée Curie/Institut Curie w 2017 r. Kilka dni po spotkaniu na e-mailowy adres Muzeum nadszedł obszerny katalog z fotografiami z Musée Curie w Paryżu. Kilkaście z nich bez wątpienia wzbogaci kolekcję poświęconą naszej Patronce.

Jerzy Kasprzak

Urodziny Marii Curie-Skłodowskiej w Paryżu

Fot. Krzysztof Pomorski

Fot. Krzysztof Pomorski

Archiwum Krzysztofa Pomorskiego

7 listopada 2017 r. główne uroczystości z okazji 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej odbywały się w paryskim Panteonie – miejscu, w którym spoczywa Polka w dowód uznania za jej zasługi na polu naukowym. Honorowymi gośćmi wydarzenia były wnuki Curie-Skłodowskiej: prof. Hélène Langevin-Joliot oraz prof. Pierre Joliot. W uroczystościach wzięli także udział przedstawiciele Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej: Prorektor ds. Studenckich prof. Urszula Bobryk oraz prof. Krzysztof Pomorski z Zakładu Teorii Jądra Atomu. Przemówienia wygłosili przedstawiciele rządu, miasta Paryża, Dyrektor Panteonu oraz Ambasador RP.

Obchody 150. rocznicy urodzin Noblistki w Paryżu były podzielone na trzy części. Pierwsza odbywała się w Panteonie, gdzie miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy pt. „Maria Curie – kobieta w Panteonie”. Ekspozycja została przygotowana przez Muzeum Curie w Paryżu we współpracy z Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie i zaprezentowane są tam oryginal-

ne dokumenty, fotografie, listy oraz sprzęt laboratoryjny, który był używany przez Noblistkę. Wystawa jest dostępna dla zwiedzających do początku marca 2018 r.

O godz. 14 uczestnicy udali się do amfiteatru Instytutu Curie, gdzie dyrektor Instytutu prof. Thierry Philip przywitał zebranych gości. Następnie wystąpili francuscy Ministrowie Szkolnictwa Wyższego i Badań Naukowych oraz Zdrowia i Solidarności. Zaprezentowano także filmy o Skłodowskiej. Po przemówieniach wnuków Marii nastąpiła część artystyczna, podczas której Polka Elżbieta Duda, którą przed laty wyleczono w Instytucie Curie, odczytała bardzo poetyckie listy Marii do jej córki Ireny, przy akompaniamencie wiolonczeli, na której grała jej francuska koleżanka z Filharmonii Paryskiej. Szczególnie wzruszający był list z opisem spaceru Marii nad Wisłą w czasie jej wizyty w Warszawie w 1921 r., który obok tekstu francuskiego zawierał wstawkę w języku polskim: *a ta polska woda ten ma urok w sobie, że kto ją pokocha, nie zapomni w gro-*

bie, po czym Elżbieta Duda odśpiewała polską kołysankę *Na Wojtusia z popielnika...*, do śpiewu której dołączyli polscy uczestnicy uroczystości.

Po godz. 16 goście przenieśli się do Muzeum Curie, gdzie miał miejsce ostatni punkt obchodów. Na placu znajdującym się na dziedzińcu wewnętrznym placówki, zwanym Ogrodem Marii Curie – obsadzonym kwiatami, krzewami i kilkoma drzewami, ustawiono duży namiot, w którym przybyli goście zostali zaproszeni na elegancki koktajl. Tam też, niedaleko popiersia małżeństwa Curie, odsłonięto tablicę z napisem, że jest to historyczne miejsce dla europejskiej fizyki.

Fot. Krzysztof Pomorski

Członkowie delegacji UMCS zgodnie stwierdzają, że ważnym elementem uroczystości w Paryżu było podkreślanie polskich akcentów i odniesienia do korzeni Noblistki – podnoszone także przez francuskich uczestników obchodów.

Podczas wizyty we Francji prof. Krzysztof Pomorski uczestniczył także w konferencji SSNET'17 „Shapes and Symmetries in Nuclei: from Experiment to Theory” w Gif-sur-Yvette pod Paryżem, której organizatorem był między innymi Instytut

Fizyki Jądrowej w Orsay założony przez Irenę Curie i Fryderyka Joliot. Natomiast Prorektor Urszula Bobryk zwiedzała bliźniaczy do naszego Uniwersytet Piotra i Marii Curie w Paryżu.

Katarzyna Kozelewicz

Wydarzenia kulturalne w hołdzie Patronce UMCS

Fot. Bartosz Prohl

Urodzinowy spektakl *Maria w Chatce Żaka*

150. rocznicę urodzin Patronki UMCS świętowano także w Akademickim Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka”. 7 listopada 2017 r. w Sali Widowiskowej amatorska grupa taneczna „zMYśl”, pod kierownictwem Adrianny Sawczak, przygotowała spektakl biograficzny pt. *Maria*. Widowisko taneczne opowiadało historię życia, pracy i twórczości Marii Curie-Skłodowskiej. Spektakl dostarczył licznie zgromadzonej publiczności wielu niezapomnianych wrażeń oraz wzruszeń.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Koncert *Madame Curie*

10 listopada w Chatce Żaka odbył się niezwykle koncert pt. *Madame Curie*. Utwory muzyczne zaśpiewała ikona polskiej sceny muzycznej – Halina Frąckowiak. Towarzyszył jej Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej oraz Lubelska Orkiestra Kameralna pod dyrygenturą kompozytora dr. szt. Marka Stefankiewicza. Wśród widzów byli m.in. honorowi goście obchodów 150. rocznicy urodzin Noblistki – wnuki Marii Curie-Skłodowskiej: Hélène Langevin-Joliot oraz Pierre Joliot, a także przedstawiciele władz rektorskich Uczelni.

Fot. Bartosz Prohl

Koncert symfoniczny w Filharmonii Lubelskiej

150. rocznica urodzin Marii Skłodowskiej-Curie została uczczona muzyką francuskich i polskich kompozytorów podczas koncertu symfonicznego w Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie 24 listopada. Wykonawcami koncertu wraz z Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii byli soliści lubelscy: prof. dr hab. Gabriela Rzechowska-Klauza – organy (Instytut Muzyki) i Michał Klauza – dyrygent (dyrektor artystyczny Polskiej Orkiestry Radiowej). W programie koncertu znalazły się dzieła: Andrzeja Panufnika *Heroic Overture*, Alexandra Guilmanta *Premiere Symphonie pour Orgue et Orchestre op. 42* oraz *La Mer* – poemat symfoniczny Claude'a Debussy'ego.

Podczas koncertu rektor Stanisław Michałowski wręczył jubileuszowe statuetki Marii Curie prof. Gabrieli Klauzie – z podziękowaniem za wieloletnią pracę naukową, pedagogiczną i artystyczną na naszym Uniwersytecie oraz za inicjatywę uczczenia polskiej dwukrotnej Noblistki i Patronki UMCS specjalnym programem muzycznym, a także dr. Janowi Sękowski (dyrektorowi nacelnemu Filharmonii Lubelskiej) z podziękowaniem za wieloletnią współpracę obu instytucji na niwie kultury.

Opracowanie: Redakcja

7 listopada 1867 r. urodziła się Maria Skłodowska-Curie – wielka Polka, która jako jedyna kobieta dwukrotnie otrzymała nagrodę Nobla, a zarazem jako jedyny naukowiec w historii otrzymała tę nagrodę w dwóch różnych dziedzinach nauki. 150. rocznica urodzin Patronki Uniwersytetu była dogodną okazją, by

O drzeworycie poświęconym Marii Skłodowskiej-Curie

uczcić to wydarzenie w niekonwencjonalny sposób. Na Wydziale Artystycznym UMCS zrodziła się idea, aby stworzyć wyjątkowe dzieło, które miało być swego rodzaju hołdem złożo-

ny naszej Patronce. W ten sposób powstała niepowtarzalna grafika – największy drzeworyt w Polsce, który podkreślił wyjątkowość osoby Marii Skłodowskiej-Curie i jej wkład w naukę.

Inspiracją do powstania grafiki było zdjęcie wykonane w 1927 r. podczas Kongresu Solvaya w Brukseli. Fotografia przedstawia 29 wybitnych naukowców działających w pierwszej połowie XX w., którzy zmienili obraz współczesnej nauki. Wśród tej wyjątkowej grupy ludzi znalazła się również Maria Skłodowska-Curie, której postać wyróżnia się, ponieważ jest jedyną kobietą w tym gronie. Fotografia ta stała się swego rodzaju ikoną, jednym z najbardziej znanych wizerunków Marii Skłodowskiej-Curie, ukazującym jej prawdziwą wielkość.

Pomysłodawcą całego przedsięwzięcia był kierownik Zakładu Grafiki Warsztatowej I prof. Krzysztof Szymanowicz, obecnie dziekan Wydziału Artystycznego. Wykonania drzeworytu podjęli się studenci drugiego roku grafiki pod kierunkiem asystenta Karola Pomykały.

Stworzenie grafiki o wymiarach 250 x 520 cm było nie lada wyzwaniem, a praca nad projektem rozpoczęła się już w październiku 2016 r. Proces tworzenia drzeworytu polegał na wycinaniu specjalnymi dłutami rysunku w drewnianym podłożu w taki sposób, aby po wykonaniu odbitki elementy wycięte pozostały białe, zaś niewycięte – czarne.

Aby przenieść zdjęcie na język graficzny, studenci stworzyli pro-

jekt rysunkowy w odpowiedniej skali. Następnie rysunek został przeniesiony na specjalną matrycę wykonaną z płyty MDF o wymiarach 130 x 250 cm. Ze względu na rozmiary grafiki, matryca składała się z czterech oddzielnych płaszczyzn o równych wymiarach. Z racji ogromnego formatu nie było możliwe odbicie grafiki za pomocą pras mechanicznych, dlatego trzeba ją było odbić ręcznie.

Studenci, którzy wzięli udział w tym przedsięwzięciu, wykazali się dużą determinacją i cierpliwością. Grupa składała się z 15 osób. Jak w każdej grupie, także w tym wypadku wyróżniło się czworo liderów, którzy swoją charyzmą zarażali resztę grupy. Byli to: Magdalena Majstrak, Hanna Papruha, Justyna Słonec i Anna Skrzyńska. Pozostali studenci to: Martyna Rogóż, Alisa Kokhan, Julia Maj, Krystian Papierz, Tomasz Korczyk, Olga Przemieniecka, Yana Prokopchuk, Maciej Kędrak, Elżbieta Kucio, Maciej Rozwałka i Sonia Klimczyk.

Studenci podzielili się na grupy, a każda z nich była odpowiedzialna za inny element grafiki. Wykonanie projektu składało się z realizacji poszczególnych etapów, takich jak: wykonanie projektu, przeniesienie projektu na matrycę, rysowanie twarzy na matrycy, wycinanie twarzy

i figur. Za wykonanie postaci samej Marii Skłodowskiej-Curie odpowiedzialni byli: Hanna Papruha (rysowanie), Magdalena Majstrak (wycinanie portretu) i Justyna Słonec (wycinanie figury).

Praca studentów przy tworzeniu grafiki miała duże znaczenie edukacyjne. Dała sposobność nie tylko do pogłębienia umiejętności warsztatowych, ale też wiązała się z pobudzeniem kreatywności, nauką pracy w grupie oraz poznaniem metod promocji w Internecie. Studenci założyli specjalne profile o nazwie „Grafika dla Skłodowskiej” na Facebooku i na Instagramie, na których na bieżąco prezentowali postęp prac.

Uroczyste odsłonięcie drzeworytu miało miejsce 14 listopada 2017 r. na Wydziale Artystycznym z udziałem władz Uczelni, pracowników, studentów i przedstawicieli mediów.

Karol Pomykała
Piotr Majewski

Fot. Bartosz Proń

Konkurs na najlepszą pracę dyplomową zw. z Patronką UMCS

W ramach jubileuszu 150. rocznicy urodzin Marii Curie-Skłodowskiej Uniwersytet jej imienia ogłosił ogólnopolski konkurs na najlepszą pracę dyplomową związaną z życiem, twórczością lub osiągnięciami naukowymi Noblistki. Zwycięskie prace dyplomowe zostaną wyróżnione w dwóch kategoriach: najlepsza praca licencjacka lub inżynierska oraz najlepsza praca magisterska.

Do konkursu mogą być zgłaszane prace dyplomowe ze szkół wyższych w całej Polsce, przygotowane i obronione w roku akademickim

2016/2017 lub 2017/2018, jednak nie później niż do końca lipca 2018 r.

Żeby wziąć udział w konkursie, należy wysłać egzemplarz pracy dyplomowej wraz z oświadczeniem na adres Biura Promocji UMCS oraz jego wersję elektroniczną w pliku niededytowalnym na e-mail: prace.dyplomowe@poczta.umcs.lublin.pl. Termin nadsyłania prac mija 31 sierpnia 2018 r.

Serdecznie zachęcamy do uczestnictwa w konkursie – każdy student/absolwent ma szansę wygrać wartościowe nagrody pieniężne. Za najlepszą pracę licencjacką lub inżynierską

Uniwersytet przygotował gratyfikację w wysokości 3000 zł brutto oraz dwa wyróżnienia, każde w wysokości 1000 zł brutto. Natomiast za zwycięską pracę magisterską można otrzymać nagrodę główną w wysokości 4000 zł brutto oraz dwa wyróżnienia, każde w wysokości 1000 zł brutto.

Zwycięzców poznamy na uroczystej inauguracji roku akademickiego 2018/2019, która odbędzie się 23 października 2018 r. Regulamin konkursu znajduje się na stronie www.urodzinyumcs.pl.

Katarzyna Koziół

Z dziejów Organizacji Pomocy Lekarskiej dla Młodzieży Akademickiej w Lublinie (1945–1954)

Pierwszą formą zorganizowanej pomocy medycznej skierowaną do studentów lubelskich uczelni był utworzony już w marcu, a rozpoczynający działalność w czerwcu 1945 r. Ośrodek Zdrowia Lubelskich Szkół Akademickich (z siedzibą przy ul. Staszica 14). Powstał z inicjatywy ówczesnego Prodziekana Wydziału Lekarskiego prof. dr. Tadeusza Kielanowskiego w porozumieniu z władzami KUL oraz Wojewódzkim Wydziałem Zdrowia w Lublinie. Dużą rolę w jego utworzeniu miał także ówczesny Prorektor UMCS prof. dr Konstanty Strawiński¹.

• DS „Amor” w 1964 r. Siedziba tzw. Profilaktyka i oddziału szpitalnego Akademickiej Służby Zdrowia w Lublinie

Ośrodek działał na mocy ustaleń pomiędzy ww. władzami, a następnie Statutu zatwierdzonego przez Ministerstwo Zdrowia i Oświaty w marcu 1945 r. Statut ten obowiązywał do września 1951 r. Wtedy podporządkowano jednostkę Ministerstwu Oświaty i zmieniono nazwę na Organizację Pomocy Lekarskiej dla Młodzieży Akademickiej Środowiska Lubelskiego.

Zarząd Ośrodka składał się z pięciu osób wybieranych spośród profe-

sorów Wydziału Lekarskiego UMCS oraz czterech członków: delegata Senatu UMCS i KUL i przedstawicieli lubelskich Stowarzyszeń „Bratnich Pomocy”². W 1946 r. do Zarządu włączono delegata świeżo utworzonego Towarzystwa Przyjaciół UMCS. Pierwszym przewodniczącym Zarządu został prof. Witold Chodźko.

Działalność Zarządu była bardzo ofiarna wobec problemów lokalowych, budżetowych i wzrastających kosztów utrzymania opieki zdrowotnej³. Lek-

rzem naczelnym w latach 1945–1946 był dr Józef Świtek, a następnie, do roku 1948 – doc. dr Aleksander Goldschmied. Początkowo, do 1946 r. istniała Rada Nadzorcza, która jednak szybko straciła swój charakter i rozwiązała się. Także kadra lekarska była nieliczna. Bazę lokalową stanowiły głównie kliniki i szpitale podległe wydziałom zdrowia władz miejskich i wojewódzkich. Opieką objęto studentów UMCS, a od sierpnia 1945 r. także studentów KUL. Ministerstwo Zdrowia zapewniało finansowanie badań lekarskich studentów oraz leczenia sanatoryjnego bardziej chorych. Przekazywało także samodzielne dotacje na inne działy, np. we wrześniu 1946 r. 10 000 zł na pomoc lekarsko-dentystyczną⁴.

Studencka służba zdrowia mogła funkcjonować jedynie dzięki comiesięcznym dotacjom z Ministerstwa Zdrowia oraz składkom wpłacanym przez studentów. Wysokość składek, np. za Kartę Zdrowia studenta, była co roku ustalana przez „Bratnią Pomoc” KUL i UMCS. Przykładowo w 1946 r. całoroczna opłata wynosiła 150 zł od osoby, a rok później stawka wzrosła do 300 zł. Oprócz tego pozyskiwano subwencje z Ministerstwa Oświaty oraz wsparcie ze strony Towarzystwa Przyjaciół UMCS. Wojewódzki Wydział Zdrowia, PCK i organizacje społeczne kierowane przez władze KUL wspierały Służbę dostawami leków. W zestawieniu wpływów i wydatków za rok 1946/1947 można zauważyć, że głównym sponsorem działalności leczniczej był Wojewódzki Wydział Zdrowia oraz składki studentów KUL. Największe wydatki pochłaniały koszty leczenia i wydatki personalne⁵.

Centralnym zadaniem służby zdrowia było przeprowadzanie badań (do 1960 r. opieka lekarska nie obejmowała pracowników uczelni lubelskich). Badania lekarskie były obowiązującym elementem życia studenckiego-

1 J. Kozak, *Akademicka Służba Zdrowia w Lublinie (1918–1983)*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Historia” 40, s. 240.

2 Były to organizacje samopomocowe studentów, które powstawały już w XIX w. Zajmowały się udzielaniem pomocy materialnej i oświatowej uboższym i słabszym studentom. Pierwsza taka organizacja powstała przy Uniwersytecie Jagiellońskim w 1859 r. „Bratnia Pomoc” została zlikwidowana w 1950 r. na fali upolityczniania organizacji studenckich.

3 J. Kozak, dz.cyt., s. 243.

4 Archiwum UMCS (dalej: AUMCS), Akta Akademickiej Służby Zdrowia w Lublinie (dalej: ASZ), sygn. S 4/956.

5 Tamże.

go, lecz nie zawsze przestrzegany. Każdy dziekanat wywieszał listy imienne osób wraz z podaniem kolejności według wydziałów, w jakiej miały odbywać się badania. W razie niestawienia się grozono wstrzymaniem wypłaty świadczeń pomocowych. W wypadku badań rentgenologicznych (przeciwgruźliczych) karą mogło być niezaliczenie roku studiów. W dniu

• Dr Józef Świtek – pierwszy lekarz naczelny OPL

• Dr Aleksander Goldschmied – lekarz naczelny OPL w latach 1946–1948

przebiegu badań zawieszano zajęcia dydaktyczne. Do 1947 r. badania analityczne były bezpłatne, następnie wprowadzono niewielką opłatę. Skomplikowane badania diagnostyczne oraz sanatoria i wczasy pozagruźlicze także były płatne z kieszeni studenta. Natomiast bezpłatne były lekarstwa z apteki przy ul. Krakowskie Przedmieście 3.

W 1947 r. opieką medyczną objętych było ok. 5000 studentów. Obsługiwał ich lekarz internista (kierownik przychodni zewnętrznej) wraz z 11 specjalistami w zakresie wszystkich specjalności lekarskich. Przychodnia ogólna mieściła się w budynku Miejskiego Ambulatorium Zdrowia przy ul. Krakowskie Przedmieście 20 (do 1949 r. – były to dwa pokoje i korytarz). Tam też przeniesiono siedzibę Zarządu. W latach 1949–1951 główna siedziba mieściła się przy Placu Litewskim 3 (trzy pokoje na parterze). Wojewódzka Przychodnia Przeciwgruźlicza znajdowała się przy ul. Wyszyńskiego 20 (do 1953 r.). Gabinety dentystryczne znajdowały się w budynku KUL (od 1945 r. – następnie utworzono tam przychodnię rejonową dla studentów KUL; Al. Racławickie 14), oraz UMCS przy Placu Litewskim 5 (potem na ul. Lubartowskiej 58). Kancelaria Główna mieściła się w II Klinice Chorób Wewnętrznych UMCS⁶.

Główny wysiłek medyczny kierowano ówczesnie na walkę z chorobami społecznymi, zwłaszcza z masową w owym czasie gruźlicą. Praca lekarzy była bardzo miernie opłacana, natomiast wielką pomocą były dary pochodzące z UNRRY⁷. Formą pomocy zewnętrznej dla studentów były też paczki żywnościowe przesyłane m.in. przez CARE (spółdzielnia amerykańskich przekazów pieniężnych dla Europy) w Nowym Jorku. Mimo to poszczególne poradnie pracowały w niezwykle trudnych warunkach. Na ten stan rzeczy wpływały braki w wyposażeniu technicznym poradni, szczupła liczba personelu medycznego i wielka liczba zachorowań na gruźlicę.

W 1947 r. nowym przewodniczącym Organizacji Pomocy Lekarskiej został prof. dr Wiesław Hołobut, zastąpiony w marcu 1948 r. przez prof. dr. Leona Halbana. W tym samym roku Senat UMCS zdecydował, aby objąć opieką lekarską także słuchaczy Uniwersyteckich Kursów Przygotowawczych. Składkę roczną za opiekę lekarską ustalono na 200 zł, wyłączając osoby będące członkami Ubezpieczalni Społecznej. We wrześniu 1948 r. „Bratnia Pomoc” UMCS zdecydowała o podniesieniu opłaty studenckiej na leczenie ponad dwukrotnie – do 500 zł. Była to opłata

jedynie dla nowo wstępujących w mury Uczelni. Dla pozostałych opłata wynosiła 25 zł. Mimo tego problemem zasadniczym była ściągalność składek, np. w roku akademickim 1949/1950 składkę zdrowotną uiściło zaledwie 2034 studentów. Oprócz bezpośredniego leczenia, zwłaszcza gruźlicy, ważnym elementem studenckiej służby zdrowia była profilaktyka, w tym akcje badania

krwi na odczyn Chediaka oraz szczepienia przeciwko durowi brzuszemu.

W 1948 r. nowym lekarzem naczelnym został dr Jan Kozak (sprawował funkcję aż do 1983 r.). Zastał ciężką sytuację lokalową. Przychodnia ogólna mieściła się gościnnie w Miejskim Ośrodku Zdrowia i przyjmowała jedynie w godzinach 16–19. Odczuwano poważny brak własnej apteki, biura oraz przychodni ogólnej i chorób wewnętrznych. Z tego względu władze UMCS kierowały pisma do Wojewódzkiej Komisji Lokalowej o przydział pokoi w zwolnionych pomieszczeniach⁸. Ostatecznie w 1951 r. uzyskano pięciopokojowe lokum w budynku przy ul. Królewskiej 15. Jednocześnie UMCS przeznaczył trzy pokoje w DA „C” przy ul. Langiewicza 17⁹.

W 1949 r. pojawiła się potrzeba posiadania oddzielnego domu akademickiego dla studentów chorych na gruźlicę. Było to związane z dużą liczbą zachorowań i obawiano się, że mieszkający w kwaterach prywatnych chorzy studenci spowodują zagrożenie epidemiologiczne w mieście. Sprawą zajęły się władze Uczelni, starając się w Ministerstwie Oświaty o odpowiednie kredyty na budowę nowego obiektu. Pewnym sposobem walki z chorobą był przymus odbywania badań przed możliwością zamieszkania w akademiku.

Problemem dla Organizacji Pomocy Lekarskiej były też osoby, które skończyły studia. Zgodnie ze Statutem absolwenci byli wykluczeni z możliwości opieki akademickiej, ale liczne przypadki łamania przepisów wymusiły konieczność dokonywania

⁶ Tamże.

⁷ UNRRA (Administracja Narodów Zjednoczonych ds. Pomocy i Odbudowy) – organizacja międzynarodowa utworzona w 1943 r. w Waszyngtonie, mająca na celu udzielanie pomocy materialnej na terenach wyzwolonych w Europie i Azji po II wojnie światowej. W Polsce działała do 1947 r.

⁸ AUMCS, Akta ASZ, sygn. S 4/956.

⁹ J. Kozak, dz.cyt., s. 251.

przeглядów kartoteki i współpracy na tym polu z dziekanatami. Na stan zdrowia studentów wpływały też warunki życia w domach studenckich. Na przykład w 1951 r. UMCS dysponował czterema domami: przy Leszczyńskiego, Langiewicza, Skłodowskiej i Królewskiej oraz pewną liczbą baraków. Problemy z oświetleniem, ogrzewaniem, nadmiernym zagęszczeniem oraz komunikacją z administracją domów nie wpływały dobrze na zdrowotność studentów.

Dopiero w 1952 r., na mocy Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z 17 lipca, Organizacja Pomocy Lekarskiej została podporządkowana Wydziałowi Zdrowia Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Lublinie jako element ogólnokrajowego podporządkowania opieki lekarskiej nad studentami szkół wyższych władzom miejskim¹⁰. Od tego momentu widać wzrost wydatków studenckich, np. wprowadzono odpłatność za leki (10%, a następnie 30%). Opieka nad studentami została zrównana z opieką nad robotnikami zatrudnionymi w przemyśle ciężkim. Na pod-

stawie wytycznych do Zarządzenia Organizacja została przekształcona w Zespół Lecznico-Profilaktyczny dla Studentów (dalej zwany Zespołem) i w takiej formie występuje do 1956 r.

Warto na koniec wspomnieć o tzw. Profilaktyku. Z pierwszej połowy 1952 r. zachowały się statystyki dotyczące przeprowadzonych badań prześwietleniowych, którymi objęto ponad 5300 studentów, z czego 300 miało zmiany chorobowe. W tej sytuacji UMCS i Akademia Medyczna w 1953 r. wysunęły prośbę do Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego o przyznanie kredytów na przebudowę ówczesnego DA przy ul. Daszyńskiego (dzisiejsza ul. Kapucyńska). Zespół uzyskał środki na remont i adaptację techniczną, zaś kredyty miały zostać przeznaczone na urządzenie gabinetu lekarskiego i pokoi mieszkalnych. Miała się tam znaleźć także kuchnia dietetyczna. Uzyskanie kredytów zależało jednak od woli Wydziału Zdrowia WRN,

który nie był chętny na do współpracy finansowej. Zaledwie miesiąc po sprawie DA przy ul. Daszyńskiego dokonano zmiany planów i zaproponowano dwa domy akademickie przy ul. Króla Leszczyńskiego 70A i 70B. Mogły one pomieścić maksymalnie 130 chorych, co jednocześnie mogło wpłynąć negatywnie na zakwaterowanie osób studiujących w Lublinie¹². Problemem były także etaty, na które władze miejskie nie miały pieniędzy. Natomiast zaletą lokalizacji była bliskość placówki od centrum miasta i budynków uczelni lubelskich.

Ostatecznie Zespół przygotował rozsądny kosztorys zorganizowania pólśanatorium, zatwierdzony przez Ministerstwo i w roku 1954 tak potrzebna placówka pod nazwą „Dom Profilaktyczny” (potocznie zwany Profilaktykiem) rozpoczęła swoją działalność. Jej powstanie w znaczący sposób zwiększyło możliwości lecznicze ASZ w Lublinie.

Adam Borkowski

¹⁰ Tamże, s. 248–249.

¹¹ AUMCS, Akta ASZ, sygn. S 4/956.

Wspomnienie o prof. Halinie Ludorowskiej (1946–2017)

1 listopada 2017 r. odeszła prof. Halina Ludorowska, wybitna literaturoznawczyni i germanistka, badaczka literatury NRD, twórczości Christy Wolf i Henryka Sienkiewicza, kierownik Zakładu Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparatystyki (2012–2017), dyrektor Instytutu Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej (2015–2017), wspaniały pedagog i wykładowca akademicki.

Była promotorem wielu prac magisterskich i dwóch doktoratów, cenionym wydawcą i recenzentem. W roku 2016 otrzymała tytuł profesora zwyczajnego, z powodu choroby nie mogła jednak odebrać nominacji profesorskiej osobiście z rąk Prezydenta RP Andrzeja Dudy.

Halina Ludorowska studiowała filologię germańską na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu (1964–1969). Następnie pracowała

na macierzystej uczelni, w Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku i na Uniwersytecie Zielonogórskim. Po obronie doktoratu pt. „Zur Poetik des literarischen Tagebuches in der deutschen Literatur des XX. Jahrhunderts” pod kierunkiem prof. Huberta Orłowskiego (UAM Poznań) podjęła w 1979 r. pracę w Zakładzie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tu zaangażowała się w rozwój na-

ukowy i dydaktyczny Zakładu, założonego w 1974 r. i przekształconego wkrótce w Instytut Germanistyki.

Wydana w 1985 r. przekrojowa praca z zakresu teorii powieści pt. *Współczesna niemieckojęzyczna powieść dziennikowa po roku 1960* (PWN, Warszawa–Łódź 1985) przyniosła autorce nagrodę indywidualną Ministra Szkolnictwa Wyższego (1986). Halina Ludorowska była również organizatorką ogólnopolskiej konferencji naukowej „Mit i utopia

• Prof. Halina Ludorowska

Archiwum Janusza Góla

we współczesnej literaturze niemieckiego obszaru językowego" (1988) i wydawcą tomu pokonferencyjnego *Das Mythische und Utopische in der deutschsprachigen Literatur der Gegenwart* (Lublin 1991). Zainteresowanie twórczością wybitnej pisarki niemieckiej Christy Wolf zaowocowało licznymi artykułami w prasie naukowej i w tomach zbiorowych oraz dwiema książkami: *Christa Wolf. Das Leben im Tagebuch* (Lublin 1996) oraz *Bliżej pełni. Późna twórczość Christy Wolf* (Lublin 2013).

Ta ostatnia, o symptomatycznym tytule, jest próbą oceny całości dorobku literackiego tej ważnej niemieckiej pisarki, podjętą dla czytelnika polskiego. Niemal do końca aktywna zawodowo Profesor być może współodczuwała z pisarką-narratorką ostatniego utworu Wolf pt. *Stadt der Engel oder The Overcoat of Dr. Freud* (Berlin 2010), podsumowując pod koniec ciężkiej choroby swoje życie twórcze: „Pewna praca jest skończona (...), ale dlaczego brakuje poczucia spełnienia? Znalazłam słowo, którego nieświadomie poszukiwałam od tygodni: Tymczasem. Tymczasowa praca doszła do prowizorycznego końca” (*Bliżej pełni*, s. 143).

W roku 2006 otrzymała tytuł doktora habilitowanego na podstawie rozprawy habilitacyjnej *Strategien der Selbstdarstellung in Schriftstellerautobiographien aus der DDR* (Lublin 2006), która niedługo potem ukazała się również w znacznie rozszerzonej wersji po polsku. Książka *Adieu, NRD! Biografie pisarzy z perspektywy postenerdowskiej* (Lublin 2009) jest, jak wiele innych pozycji bibliograficznych Pani Profesor, dowodem popularyzatorskiego zamyśłu autorki, dla której polski czytelnik był ważnym odbiorcą analiz literatu-

rozawczych dotyczących literatury niemieckojęzycznej. Analiza tekstów literackich o charakterze dokumentu osobistego w kontekście różnych zjawisk historycznych, kulturowych i politycznych (m.in. cenzura, konformizm, rola pisarza, kultura czytelnictwa, kultura pamięci, dyskurs o Zagładzie, kategoria pokolenia w literaturoznawstwie) przynosi panoramę najnowszej historii Niemiec i pokazuje kontrowersje wokół ważnych dzieł literackich i podstaw moralno-politycznych pisarzy z byłej NRD. Szczególnie cenne z perspektywy polskiego czytelnika jest pośredniczenie w dyskursie naukowym współczesnej humanistyki i w tłumaczeniu terminologii naukowej.

Komparatystyczny profil działalności badawczej prof. Ludorowskiej pojawił się jako istotny element już w jej badaniach dotyczących prozy diariuszowej (tom zbiorowy *Europejska proza diariuszowa*, Lublin 1995), jak też w studiach nad prozą Henryka Sienkiewicza. Razem z mężem prof. Lechem Ludorowskim wydała kilka tomów zbiorowych dotyczących biografii, twórczości i recepcji Henryka Sienkiewicza (m.in. *W stulecie „Krzyżaków” Henryka Sienkiewicza*, Kielce 2000, *Sienkiewicz – pamięć i współczesność*, Lublin 2003 czy

Sienkiewicz w lustrze biografii, Lublin 2009), parę kolejnych ukazało się we współredakcji prof. Zdzisławy Mokranowskiej (m.in. *Sienkiewicz – pamięć i współczesność*, Lublin 2003; *Recepcja twórczości Sienkiewicza*, Lublin 2005 czy *Henryk Sienkiewicz – twórczość*, Lublin 2006). Tak ważne dla Pani Profesor komparatystyczne ujęcie literatur(y) znalazło również swój wyraz w programie naukowym kierowanego przez nią Zakładu Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej i Komparatystyki.

Prof. H. Ludorowska była członkiem Stowarzyszenia Germanistów Polskich, Towarzystwa im. Henryka Sienkiewicza i Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego. Jako wykładowca akademicki była niezwykle życzliwą i skromną osobą. Przykładała wagę do tradycyjnej relacji uczeń–mistrz i służyła wszelką pomocą młodym koleżankom i kolegom z Instytutu, swoim doktorantom i magistrantom. Prowadziła różnorodne zajęcia literaturoznawcze, dbając zawsze o podnoszenie poziomu wiedzy i czytania studentów.

8 listopada 2017 r. pożegnaliśmy wspaniałego człowieka – śp. profesor Halinę Ludorowską. Cześć Jej pamięci.

Anna Pastuszka

• Prof. Halina Ludorowska wśród uczestników konferencji „Zum Transitorischen in der Literatur”, wrzesień 2014 r.

Pamięci o. dr. Stanisława Piotra Kycia – franciszkanina, biologa i filozofa przyrody

Odszedł w wieku 86 lat w Krakowie, 4 października 2017 r., w dniu wspomnienia św. Franciszka z Asyżu.

Ojciec Stanisław Piotr Kyć urodził się 2 kwietnia 1931 r. w Porąb-

ce w powiecie olkuskim jako syn Filipa i Katarzyny z d. Domagałów. Po ukończeniu szkoły podstawowej i średniej w wieku 17 lat wstąpił do Zakonu Braci Mniejszych Franciszkanów Konwentualnych.

Po odbyciu nowicjatu rozpoczął studia seminaryjne. Studiował najpierw filozofię w Gnieźnie w latach 1950–1952, a później teologię w Krakowie w latach 1952–1956. W roku 1953 złożył śluby wieczy-

ste, a w roku 1955 przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1956–1961 studiował równolegle filozofię ścisłą w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i biologię w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Pracę magisterską z fizjologii roślin obronił w roku 1961 w Katedrze Fizjologii Roślin UMCS pod kierunkiem prof. Adama Paszewskiego. Bezpośrednio po studiach został skierowany do Klasztoru oo. Franciszkanów w Legnicy. Wykładał tam do roku 1972 biologię i chemię w Niższym Seminarium Duchownym. W tym samym czasie podjął studia doktoranckie z zakresu fizjologii roślin w Uniwersytecie Wrocławskim. Pracę doktorską obronił w 1968 r., uzyskując dyplom doktora nauk przyrodniczych.

W latach 1969–1971 prowadził zajęcia z biologii ogólnej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, a w latach 1976–1977 pełnił funkcję kierownika Zakładu Biologii Ogólnej KUL. Wykładał także filozofię chrześcijańską w KUL i filozofię przyrody w Wyższym Seminarium Duchownym Franciszkanów w Krakowie.

Ojciec Piotr Kyć pełnił także wiele odpowiedzialnych funkcji zakonnych. Był Asystentem Prowincjalnym

• O. Stanisław Piotr Kyć

i Przewodniczącym Komisji Prowincjonalnej ds. Formacji i Nauki, a także piastował stanowisko Rektora w Wyższym Seminarium Duchownym w Krakowie. W roku 1996 został asystentem ds. misji. Od 1998 r. przebywał w Krakowie, pełniąc obowiązki sekretarza ds. animacji misyjnych. Redagował pisma poświęcone misjom franciszkańskim. O. Piotr Kyć działał również w Ruchu Ekologicznym św. Franciszka z Asyżu (REFA). Ponadto, rozwinął na całą Polskę wakacyjne duszpasterstwo w ramach sptywów kajakowych.

Ojciec dr Stanisław Piotr Kyć związany był z UMCS nie tylko poprzez studia biologiczne, ale również jako pracownik naukowy. Przez szereg lat, uzyskując zgodę Rektora UMCS, prowadził badania naukowe z zakresu

procesów fotosyntezy w Zakładzie Fizjologii Roślin. Uczestniczył także w seminariach interdyscyplinarnych Zakładu, głosząc referaty z szeroko pojętych zagadnień biochemicznych i fizjologicznych. Znany był z dociekliwości w śledzeniu doniesień naukowych, skrzętnie gromadząc literaturę tematyczną. Brał także czynny udział w kongresach i zjazdach naukowych w wielu krajach świata. Zawsze dzielił się swoimi spostrzeżeniami i krytycznie przedstawiał nowości naukowe.

Dla pracowników Zakładu Fizjologii Roślin i wielu osób z dawnego Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS był punktem odniesienia z uwagi na szeroką wiedzę przyrodniczą i filozoficzną, ale także z troską o drugiego człowieka.

Służył zawsze radą i pomocą i był oparciem dla potrzebujących. Nieprzypadkowo więc, wstępując do zakonu, wybrał sobie imię Piotr. Zawsze zwracaliśmy się do o. Piotra – „Przewielebny”, co jakby Go żenowało, ale kwitował to swoistym uśmiechem...

Był dobrym, skromnym, szlachetnym człowiekiem,

Bardzo będzie nam Go brakowało!

Zbigniew Józwiak

Józwiówka II,

Dzień Zaduszny 2017 r.

Dr Adam Gąsiorowski (1940–2017)

9 listopada 2017 r. zmarł Adam Gąsiorowski, doktor nauk przyrodniczych, biolog specjalizujący się w zakresie antropologii fizycznej i genetyki człowieka, autor nowatorskich badań linii papilarnych (dermatoglify) dłoni i stóp, lekkoatleta, trener; zawodowo związany z UMCS od 1965 r. jako pracownik naukowy i dydaktyczny Katedry Antropologii, a od 1979 do 2005 r. Katedry i Instytutu Archeologii Wydziału Humanistycznego; prowadził ćwiczenia ze studentami także na

innych Wydziałach Uczelni oraz na obecnym Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie; po zakończeniu pracy w UMCS prodziekan Wydziału Fizjoterapii Wyższej Szkoły Społeczno-Przyrodniczej im. W. Pola w Lublinie; autor blisko 70 prac naukowych, w tym trzech książek.

Przez ponad 30 lat prowadził zajęcia fizjoterapeutyczne oraz z rehabilitacji narządów ruchu dla pracowników Uczelni, ich dzieci i studentów; wspomagał potrzebujących zgłaszających się do Niego z całej Polski. Aktywny działacz społeczny, m.in. przewodniczący Zarządu Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Antropologicznego oraz członek Rady Zakładowej Związku Nauczycielstwa Polskiego UMCS, Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” UMCS i Zarzą-

du Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej UMCS; wolontariusz Fundacji Szlachetne Zdrowie, a także Przewodniczący Rady Fundacji Fuga Mundi; w 2009 r. jeden z założycieli i członek Zarządu Stowarzyszenia Kresowa Akademia Smaku w Lublinie.

W 2015 r. dr Gąsiorowski przeszedł rozległy udar, który odebrał Mu sprawność fizyczną i zdolność mówienia. Pomimo zastosowanej rehabilitacji ruchowej i logopedycznej, nie udało Mu się powrócić do samodzielności. Odszedł oddany ludziom, niezwykle życzliwy człowiek.

Wspomnienie poświęcone Adamowi, przygotowane przez Instytut Archeologii, ukaże się w kolejnym numerze „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Urszula Kurzątkowska

Czy Polacy są wolni?

Relacja z debaty na Wydziale Politologii

W 99. rocznicę powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Ignacego Daszyńskiego, 7 listopada 2017 r. na Wydziale Politologii UMCS odbyła się debata pt. „Wolność, równość, wyobraźnia. Inna Rzeczpospolita jest możliwa”. Jej uczestnicy pochylił się m.in. nad problemem braku narracji republikańskiej w życiu publicznym oraz nad zjawiskiem współwystępowania różnych modeli wolności.

Fot. Sylwia Siatnicka

W debacie wzięli udział: Henryka Strojnowska (Kongres Kobiet), prof. dr hab. Iwona Hofman (Dziekan Wydziału Politologii UMCS), Klaudia Waryszak-Lubaś, dr hab. Jan Sowa (Uniwersytet Warszawski), dr Krzysztof Żuk (Prezydent Miasta Lublin) oraz red. Edwin Bendyk („Polityka”), pełniący rolę moderatora.

Zaproszeni rozmówcy skupili się na omówieniu wielości podejść do kategorii wolności oraz ich aksjomatyczności, co skutkuje brakiem wspólnej opowieści narodowej. „Wolność jest pewną dyspozycją do robienia pewnych rzeczy, które można robić wtedy, kiedy ma się do tego środki. (...) Jeżeli nie będzie równości, nie będzie solidarnego poparcia dla wolności” – stwierdził dr hab. Jan Sowa, otwierając panel dyskusyjny. Jego wątpliwości podzielili pozostali goście, którzy zwrócili uwagę na brak spójności pomiędzy publicznie przywoływanymi przymiotami wolności a ich rzeczywistą reprezentacją.

Prof. dr hab. Iwona Hofman odniosła się do niezbędnego zbioru przymiotów, które ochronią ideę wolności przed trywializacją, w tym przed spłyceniem do roli popularnego frazesu. Wskazując na rozwarstwienie

pomiędzy sferą ideową a sferą materialną niepodległości, uwypukliła znaczenie dyspozycji społecznych oraz globalności omawianego problemu. Zauważyła również, że celem Polaków poszukujących wspólnej narracji powinny być: pogłębiona diagnoza obserwowanych podziałów i wykluczeń, odnalezienie oraz upowszechnienie w codziennym życiu wartości znoszących szeroko rozumiane bariery, odwołanie się do autorytetów, których opinia będzie istotna i akceptowana przez różne środowiska.

O kluczowej roli analizy życia społecznego mówiła też Henryka Strojnowska. Przewodnicząca Kongresu Kobiet zachęcała do przeprowadzenia trudnej i bolesnej rozmowy dotyczącej błędów transformacji, w tym (jak to metaforycznie określiła) odkrycia widm chocholego tańca, z którymi zmagamy się od 1989 r. Bez pogłębionego dialogu niemożliwe jest rozpoczęcie ogólnonarodowej „terapii”, a następnie przejście w fazę kreacji – budowania nowej wizji wolnej Polski.

Z kolei Krzysztof Żuk zwrócił uwagę na aktywność społeczną jako współczesną determinantę realizacji prawa do wolności. Wskazywał, że na niepodległość nie można pa-

trzeć jak na kategorię historyczną oraz niezbywalne dobro. Jako Polacy powinniśmy bowiem, na drodze kompromisu i akceptacji dzielących nas różnic, budować wspólną płaszczyznę do działania na rzecz siebie oraz najbliższego otoczenia, ale także na rzecz wspólnoty obywatelskiej.

Dyskusję uzupełnił głos Klaudii Waryszak-Lubaś, która, odnosząc się do raportów z warsztatów prowadzonych przez Amnesty International, wskazała na kluczową rolę młodzieży w tworzeniu przyszłego obrazu wolności, równości i solidarności.

Spotkanie zakończyła rozmowa z licznie zgromadzoną publicznością. Zaproszeni goście odpowiadali między innymi na pytania dotyczące roli kobiet we współczesnym świecie.

Deбата została zorganizowana przez Wydział Politologii UMCS, Miasto Lublin oraz Teatr Powszechny w Warszawie we współpracy z tygodnikiem „Polityka” i zamknęła cykl 10 spotkań dyskusyjnych poprzedzających Forum Przyszłości Kultury, które odbyło się w dniach 18–19 listopada 2017 r. w Warszawie.

Zapis wideo debaty można obejrzeć na stronie internetowej www.forumprzyszloscikultury.pl.

Karolina Burno-Kaliszuk

Fot. Katarzyna Wiejak

„Dobre praktyki w diagnozie psychologicznej w obszarze edukacji – standardy dla poradni”

Doskonalenie kompetencji zawodowych psychologów przy współudziale Instytutu Psychologii UMCS

W dniach 16–17 listopada 2017 r. na Uniwersytecie Humanistycznospołecznym SWPS odbyła się konferencja adresowana do dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz psychologów zatrudnionych w tychże poradniach, poświęcona standardom edukacyjnej diagnozy psychologicznej, pt. „Dobre praktyki w diagnozie psychologicznej w obszarze edukacji – standardy dla poradni”. Patronat honorowy nad konferencją sprawowali: Minister Marek Michałak, Rzecznik Praw Dziecka oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej. Przewodniczącą Komitetu Programowego Konferencji była prof. zw. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, Dyrektor Instytutu Psychologii UMCS.

Głównym celem spotkania było przedstawienie „Standardów diagnozy psychologicznej w edukacji” wypracowanych w ostatnich latach przez specjalny zespół, początkowo przy Ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy PTP

w składzie: Maja Filipiak, dr Katarzyna Gruszczyńska (doktorantka Instytutu Psychologii UMCS), dr Katarzyna Wiejak (długoletni pracownik Instytutu Psychologii UMCS), dr Agata Potapska oraz prof. zw. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, a w fazie końcowej – przy Rzeczniku Praw Dziecka w nieco rozszerzonym składzie.

Kontekst organizowania konferencji to zmieniająca się rzeczywistość polskiej szkoły, która przed wszystkimi pracownikami oświaty stawia nowe wyzwania. Szczególną rolę w procesie organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej mają psychologowie poradni, dla których jednym z ważnych zadań jest diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i uczniów. Aby diagnoza psychologiczna była trafna i rzetelna oraz aby stanowiła odpowiedź na potrzeby rodziców, nauczycieli, wychowawców i specjalistów szkolnych, dla psy-

chologów poradni niezbędne wydaje się stworzenie kanonu dobrych praktyk, stanowiących wsparcie w prowadzeniu procesu diagnozy.

W celu stworzenia takiego kanonu w ramach Ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy Psychologicznej Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w 2015 r. powołano Zespół, który pracował nad wstępnym projektem standardów diagnozy psychologicznej w obszarze edukacji. Zimą i wiosną tego roku opracowany projekt przeszedł pierwsze etapy konsultacji w środowisku zawodowym psychologów. W lipcu tego roku Rzecznik Praw Dziecka – głęboko przekonany o sensie prac nad standardami prowadzonych w ramach działań ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy PTP – zdecydował się objąć projekt swoim patronatem. W sierpniu tego roku, na mocy zarządzenia Rzecznika Praw Dziecka Ministra Marka Michałaka, powołany został przy RPD Zespół ds. standardów diagnozy psychologicznej w edukacji dla psychologów pracujących w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i szkołach.

„Standardy diagnozy psychologicznej w edukacji” są adresowane do psychologów prowadzących diagnozę dzieci i młodzieży w systemie oświaty, czyli pracujących w poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz innych poradniach specjalistycznych, a także przedszkolach, szkołach i innych placówkach. Jest to dokument oparty na „Standardach diagnozy psychologicznej” Ogólnopolskiej Sekcji Diagnozy Psychologicznej PTP. W preambule uwzględniono etyczne aspekty diagnozy psychologicznej, odwołujące się do podstawowych zasad etycznych pracy psychologa, a także dodatkowo uwzględniono fakt, że w procesie diagnozy uczestniczy dziecko, co niesie ze sobą absolutną konieczność dostosowania procedur do wieku i poziomu rozwojowego, ale także ewentualnej niepełnosprawności.

Diagnoza psychologiczna w obszarze edukacji prowadzona jest przede wszystkim w publicznych i niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (w tym specjalistycznych) oraz placówkach edukacyjnych, do których uczęszcza dziecko (przed-

szkole, szkoła, ośrodki specjalistyczne). W przypadku diagnozy wykonywanej dla potrzeb edukacji, cele diagnozy psychologicznej (w tym podział kompetencji diagnostycznych między psychologiem szkolnym a specjalistą pracującym w poradni psychologiczno-pedagogicznej) zależą od miejsca jej przeprowadzania i są ściśle powiązane z przepisami MEN regulującymi pracę poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz szkół. Przepisy te jednak nie dotyczą samego procesu diagnozowania, stąd potrzeba wsparcia w formie standardów.

Diagnozowanie dzieci i młodzieży w poradniach psychologiczno-pedagogicznych jest prowadzone przede wszystkim w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu, wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

W procesie diagnozy psychologicznej szczególnie ważne jest przestrzeganie praw dziecka oraz praw klienta. Prawa klienta są w zawodzie psychologa zdefiniowane przez zasady etyki zawodowej i częściowo przez prawo. Do podstawowych praw klienta, w tym niepełnoletniego, należą: prawo do dobrowolności, prawo do ochrony prywatności i prawo do wyników diagnozy.

Standardy diagnozy psychologicznej w edukacji mają z założenia wspierać dobre praktyki w tym zakresie i strukturalizować proces wnioskowania diagnostycznego na wszystkich jego etapach. Zgodnie z współczesnym nurtem praktyki psychologicznej opartej na dowodach empirycznych (EBPP), standardy promują diagnozę opartą na takich właśnie dowodach. Praktyka ta polega na „integrowaniu najlepszych dostępnych dowodów empirycznych z biegłością praktyczną w kontekście indywidualnych właściwości klienta, jego preferencji i kultury, z której pochodzi” (Stemplewska-Żakowicz, s. 44).

W konstruowaniu standardów oparto się na modelu diagnozowania w edukacji (Krasowicz-Kupis, Wiejak, Gruszczyńska 2014)¹ bazującym na trzech podejściach: modelu GAP

(*Guidelines for Assessment Proces*) opracowanym przez zespół międzynarodowych ekspertów powołany przez Europejskie Towarzystwo Diagnozy Psychologicznej (Fernandes-Balesteros i in. 2001)², procedurze pięciu pytań Teresy Szustrowej (1987a, 1987b)³, która choć pierwotnie dotyczyła wywiadu, jak pisze Stemplewska-Żakowicz (2005, s. 144)⁴, „może być uważana za uniwersalny instrument metodologiczny, za pomocą którego diagnosta nadaje strukturę swojemu wnioskowaniu dotyczące mu danych z różnego rodzaju badań diagnostycznych”, oraz modelu diagnozy Paluchowskiego (2007, 2010)⁵. Struktura standardów podporządkowana jest sześciu etapom diagnozy psychologicznej w edukacji, takim jak: rozpoznanie problemu, planowanie diagnozy, badanie diagnostyczne, opracowanie wyników diagnozy, planowanie i wdrożenie interwencji oraz ocena efektów interwencji i odczone badanie kontrolne.

W ramach konferencji, oprócz prezentacji standardów, uczestnicy mieli okazję wysłuchać wykładów: Mirosławy Kątnej, Doradcy Rzecznika Praw Dziecka, pt. „Realizacja praw dziecka podczas procesu diagnozy”, oraz Elżbiety Neroj, koordynatora Zespołu z MEN na temat projektu zmian w standardach diagnozy w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, nad którymi obecnie pracuje MEN („Działania zmierzające do standaryzacji pracy diagnostycznej poradni psychologiczno-pedagogicznych”). Prof. dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis i dr Katarzyna Gruszczyńska przedstawiły też historię powstawania standardów oraz

wyniki konsultacji środowiskowych prowadzonych w czerwcu i lipcu br.

Ponadto, uczestnicy wzięli udział w warsztatach specjalistycznych dotyczących m.in.: uzyskiwania zgody na badania, formułowania kontraktu z dzieckiem i z opiekunem, superwizji diagnostycznej, obecności rodzica podczas badania psychologicznego dziecka i konstruowania raportu oraz formułowania informacji zwrotnej dla dziecka i opiekuna

Konferencja została zaplanowana w taki sposób, by stworzyć ramy dla dyskusji nad ostatecznym kształtem standardów diagnozy psychologicznej dla psychologów zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Wynika to z przekonania, że tylko wspólna środowiskowa dyskusja umożliwi stworzenie standardu realizowania usług diagnostycznych, stanowiącego efektywne połączenie teoretycznych, akademickich wymogów stawianych profesjonalnej diagnozie psychologicznej z wymaganiami wynikającymi z etycznych i zawodowych regulacji psychologów oraz ze statutowych zadań realizowanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

Organizatorzy i autorzy standardów mają nadzieję, że wypracowany w toku konferencji kanon dobrych praktyk będzie wspierał codzienną praktykę diagnostyczną w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Powstałe regulacje będą też wdrożone w proces kształcenia psychologów na UMCS, co pozwoli na lepsze przygotowanie absolwentów tego kierunku do wymogów rynku pracy.

Grażyna Krasowicz-Kupis

1 Krasowicz-Kupis, G., Wiejak, K., Gruszczyńska, K. (2014). *Katalog metod diagnozy rozwoju poznawczego dziecka na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej*. Warszawa: IBE.

2 Fernandes-Balesteros, R., De Bruyn, E.E., Godoy, A., Hornke, L.F., Ter Laak, J., Vizcarro, C., Westhoff, K., Westmeyer, H., Zaccagnini, J.L. (2001). Guidelines for the assessment process (GAP): A proposal for discussion. *European Journal of Psychological Assessment*, 17, 187–200.

3 Szustrowa, T. (1987a). Tematyka wywiadu. W: T. Szustrowa (red.), *Swobodne techniki diagnostyczne* (s. 69–80). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Szustrowa, T. (1987b). Analiza i interpretacja danych z wywiadu i obserwacji. W: T. Szustrowa (red.), *Swobodne techniki diagnostyczne* (s. 90–111). Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

4 Stemplewska-Żakowicz, K. (2011). *Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna*. Gdańsk: GWP.

5 Paluchowski, W.J. (2001). *Diagnoza psychologiczna. Podejście ilościowe i jakościowe*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Paluchowski, W.J. (2007). *Diagnoza psychologiczna. Proces – narzędzia – standardy*. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Otwieramy się na Wschód – Chiny są bliżej, niż myśleliśmy

W dniach 1–6 listopada 2017 r. delegacja UMCS w składzie: Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej prof. dr hab. Radosław Dobrowolski i czterech pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii: dr hab. Anna Jarosz-Wilkotańska, prof. nadzw., dr hab. Joanna Czarnecka, prof. dr hab. Marek Tchórzewski oraz prof. dr hab. Wojciech Rzeski uczestniczyli w międzynarodowej konferencji naukowej „2017 Mogan Mountain International Summit on Green Pharmaceuticals”, która odbyła się w Deqing koło Hangzhou, we wschodnich Chinach.

• Delegacja UMCS podczas obrad

Niezwykle ważnym elementem wizyty w Zhejiang University of Technology, kluczowym z punktu widzenia przyszłych kontaktów naukowych pomiędzy uczelniami, było podpisanie czterech umów partnerskich na realizację projektów badawczych w zakresie wykorzystania metod biologii molekularnej do wytwarzania biopestycydów i miglitolu, biosyntezy lakazy oraz opracowania i doskonalenia metod kontroli poziomu metali ciężkich w surowcach zielarskich wykorzystywanych w tradycyjnej medycynie chińskiej.

Podczas pobytu w Deqing mieliśmy również okazję zwiedzić laboratoria w okazałym, nowo wybudowanym Centrum Zielonej Farmacji Collaborative Innovation Center of Yangtze River, Delta Region oraz zlokalizowane w tym samym budynku muzeum, prezentujące produkty – efekt pracy naukowców z Zhejiang University of Technology. Najciekawsze było to, że zostały wyeksponowane na tle prac plastycznych artystów związanych z Uniwersytetem, obrazy najczęściej prezentowały

Głównym organizatorem wydarzenia był Zhejiang University of Technology, Collaborative Innovation Center of Yangtze River, Delta Region Green Pharmaceuticals, a do grona współorganizatorów zaproszono Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Podczas dwudniowej konferencji, której hasłem przewodnim było „Forefront and development of Green Pharmaceutical & Sustainable Development”, wygłoszono 23 referaty w sześciu sesjach tematycznych. Czynny udział mieli w niej członkowie naszej delegacji, głosząc referaty plenarne: „Dyeing properties and biological activity of colour compounds synthesized by fungal laccase” (dr hab. Anna Jarosz-Wilkotańska, prof. nadzw.; Zakład Biochemii); „Faculty of Biology and Biotechnology UMCS, Lublin, Poland – the center of innovation and novelty” (dr hab. Joanna Czarnecka; Zakład Ekologii, Prodziekan ds. Badań Naukowych

i Współpracy z Zagranicą); „Protein biosynthesis and protein engineering from basic science to applications in medical biotechnology” (prof. dr hab. Marek Tchórzewski; Zakład Biologii Molekularnej); „In vitro biological activity evaluation of different compounds of natural and synthetic origin” (prof. dr hab. Wojciech Rzeski; Zakład Wirusologii i Immunologii).

Podczas uroczystej gali otwierającej konferencję wszyscy członkowie delegacji UMCS zostali wyróżnieni tytułem „Honored Professor of Overseas Expertise Introduction Center for Green Pharmaceuticals Discipline Innovation” na lata 2017–2021.

• Uczestnicy wyjazdu do Hangzhou na tle planu najnowszego kampusu Zhejiang University of Technology w Deqing. Od lewej: prof. W. Rzeski, prof. A. Jarosz-Wilkotańska, prof. R. Dobrowolski, prof. WeiKe Su, dr hab. J. Czarnecka i prof. M. Tchórzewski

• Mistrz He Shuifa przy pracy

obiekty badań naukowców. Wyjaśniono nam, że w Chinach ogromną uwagę przywiązuje się do harmonijnego łączenia różnych aspektów życia, a muzeum jest przykładem synergii nauki i sztuki.

Ostatniego dnia wizyty nasi gospodarze przygotowali nam ogromną niespodziankę, która po raz kolejny przekonała nas, jakie znaczenie ma zachowanie harmonii pomiędzy sztuką i nauką. Zostaliśmy zaproszeni do pracowni Mistrza prof. He Shuify, zaprzyjaźnionego od 2012 r. z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. 13 czerwca 2013 r. przy Centrum Edukacji Artystycznej Muzeum He Shuifa zostało otwarte Centrum Promocji UMCS, a kilka miesięcy później, 6 listopada powołano do życia Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej

miejsce wernisaż wystawy „5+1”, na której prezentowano prace dr Zhang Biyun z Zhejiang University of Technology (stąd „1”) oraz pięciu malarzy z Polski: dr Anny Beaty Barańskiej i dr hab. Marii Sękowskiej (Wydział Artystyczny UMCS), mgr Ewy Kalinowskiej-Bajek, dr Magdy Kuleszy-Fedkowicz i mgr Ewy Wein (ASP Kraków).

Dr Zhan Biyun, która jest uczennicą prof. He Shuify, towarzyszyła nam podczas wizyty w pracowni

w UMCS, które mieści się na trzecim piętrze nowej części Biblioteki Głównej. W lipcu tego roku, podczas wizyty gości z Zhejiang University of Technology, w Centrum Kultury i Sztuki Chińskiej w UMCS miał

Mistrza, zlokalizowanej na 14. piętrze wieżowca w centrum Hangzhou, i pomogła nam zbliżyć się do tajemniczego świata chińskiej sztuki. Prace Mistrza wykonane tradycyjną chińską techniką z wykorzystaniem czarnego tuszu wodnego oraz akwareli zawsze prezentują motywy roślinne oraz ptaki. Mieliśmy okazję zobaczyć, jak powstaje jeden z obrazów, dla którego inspiracją były kwitnące żółte oraz czerwone chryzantemy. Wypiliśmy również z Mistrzem znakomitą czerwoną herbatę.

Po kilkunastu godzinach lotu, 6 listopada, wysiedliśmy z samolotu w Warszawie. Teraz czekamy na wieści z nie tak już odległych Chin.

Joanna Czarnecka,
Radosław Dobrowolski

• Sztuka i nauka w Centrum Zielonej Farmacji Collaborative Innovation Center of Yangtze River

Polish Week na Kanagawa University w Jokohamie

W dniach 13–16 listopada 2017 r. na Kanagawa University odbywał się tzw. tydzień polski pt. „Poland and the European Union”. Na zaproszenie organizatorów w wydarzeniu, które swoją obecnością uświetnił Ambasador Polski w Japonii dr hab. Jacek Izydorczyk, wzięli udział naukowcy z trzech polskich ośrodków akademickich – Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Dr Paweł Pasierbiak wygłosił prezentację pt. „Membership in the Eu-

ropean Union. Polish experience in selected areas of the economy”. Ponadto, w czasie pobytu odbyły się wykłady dla studentów japońskich dotyczące procesów rozwoju gospodarki światowej oraz regionu Azji Wschodniej, a także prelekcje zachęcające studentów do realizacji części studiów w Polsce.

Dr Paweł Pasierbiak, jako koordynator programów międzynarodowych na Wydziale Ekonomicznym, prowadził także rozmowy z prof. Matoba Akihiro (Dyrektor Centrum Międzynarodowego) oraz Panem Takahashi Hiroaki dotyczące warunków ne-

Archiwum Pawła Pasierbiaka

gocjowanej umowy między UMCS i Kanagawa University. Prawdopodobnie od kolejnego roku akademickiego studenci UMCS będą mogli wyjechać do Japonii, a studenci KU będą uczyć się na naszej Uczelni.

Paweł Pasierbiak

Ks. Julian Łukaszkiwicz – twórca Domu Polskiego w Wiedniu

Uroczystość okolicznościowa w Domu Polskim

W dniu 26 września 2017 r. w Domu Polskim w Wiedniu odbyła się uroczystość wmurowania tablicy pamiątkowej poświęconej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk, a ufundowanej przez Polską Akademię Umiejętności.

• Tablica ufundowana przez Polską Akademię Umiejętności

Uroczystość prowadził dyrektor Stacji Naukowej PAN w Wiedniu prof. dr hab. Bogusław Dybaś. Uczestniczyli w niej: Monika Szmigiel-Turlej – *chargé d'affaires* a.i. Ambasady RP w Wiedniu, reprezentujący Polską Akademię Umiejętności w Krakowie: prof. Andrzej Mączyński i prof. dr hab. Jan Ostrowski (dyrektor Zamku Królewskiego na

Wawelu), prof. Stanisław Filipowicz, członek rzeczywisty PAN – dziekan I Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN, dr Mieczysław Grabianowski – dyrektor Gabinetu Prezesa PAN oraz przedstawiciele Polonii wiedeńskiej. Odstonięcia tablicy w holu Stacji poświęconej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk dokonali prof. Bo-

gusław Dybaś, *chargé d'affaires* Monika Szmigiel-Turlej, prof. Jan Ostrowski oraz prof. Stanisław Filipowicz.

Uroczystość została poprzedzona wykładem prof. dr hab. Grzegorza Janusza z Zakładu Praw Człowieka Wydziału Politologii UMCS pt. „Ksiądz Julian Antoni Łukaszkiwicz (1857–1937). Twórca Domu Polskiego”.

Prezentacja sylwetki ks. J. Łukaszkiwicza związana jest z mijającą w bieżącym roku 160. rocznicą urodzin i 80. rocznicą śmierci kapłana, który szczególnie zapisał się w historii Polaków w Wiedniu, gdzie prowadził nie tylko działalność duszpasterską, ale także organizatorską i społeczną w latach 1901–1920.

Ksiądz Julian Łukaszkiwicz szczególnie interesował się dziećmi z rodzin polskich. Ubolewał, że nie mają one możliwości nauki języka polskiego ani też katechezy w języku polskim. Już od września 1902 r. włączył się do działalności Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Robotników i Robotnic „Ojczyzna” i utworzył w 1903 r. szkołę niedzielą dla dzieci, w której nauczał religii, a zachęceni przez niego studenci polscy uczyli języka polskiego, historii Polski oraz polskich pieśni narodowych i ludowych. Od 1904 r. uczestniczył także w działalności Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W porozumieniu ze studentami prowadzącymi naukę w szkółce „Ojczyzny” w 1904 r. powołane zostało w ramach struktur Towarzystwa Szkół Ludowych Koło Akademickie TSL (od 1905 r. Koło Mieszane TSL), którego celem było prowadzenie nauki dla dzieci polskich. W lokalu Stowarzyszenia Akademickiego „Ognisko”, w którym były lepsze warunki lokalowe, a ponadto działała biblioteka i czytelnia, utworzona została nowa szkołka.

Fot. Malwina Talli/www.viemapan.org

• Ks. Julian Łukaszkiewicz

Zdjęcie: www.wikipedia.org

Ks. J. Łukaszkiewicz stał się jednym z najaktywniejszych członków Koła, obejmując funkcję wiceprezesa. Niewielka aktywność pozostałych członków władz Koła Mieszanego TSL spowodowały, że ks. Łukaszkiewicz z goryczą wspominał, iż to prezesi stowarzyszeń często utrudniają pracę oświatową wśród dzieci, nie doceniając jej i uznając za zbędny wydatek. Za namową posła Tomasza Szajera postanowił założyć w ramach TSL własne Koło i objąć jego kierownictwo. Z lutego 1907 r. odbyło się zebranie założycielskie Koła TSL im. Króla Sobieskiego, które wkrótce uzyskało zatwierdzenie statutu. Przewodniczącym został ks. J. Łukaszkiewicz. W dniu 28 lipca 1908 r., na bazie Koła Mieszanego TSL, powstała samodzielna organizacja: Polskie Towarzystwo Szkoły Ludowej w Wiedniu, której przewodnictwem objął sam ks. Łukaszkiewicz. Nowe stowarzyszenie powstało na bazie trzech współpracujących ze sobą kół TSL, które prowadziły szkoły dla dzieci w III, II oraz VIII Dzielnicy Wiednia. Były to: Koło im. Króla Sobieskiego, Koło im. Królowej Jadwigi oraz Koło im. Św. Stanisława Kostki.

Jeszcze przed powstaniem PTSL na posiedzeniu Koła TSL im. Króla Sobieskiego w dniu 29 maja 1907 r. ks. Łukaszkiewicz wysunął propozycję budowy Domu Polskiego, który miał zaspokoić potrzeby organizacyjne i oświatowe Polonii Wiedeńskiej. Nie była to nowa inicjatywa, gdyż już pod koniec XIX w. w środowisku skupionym wokół Towarzystwa Biblioteki Polskiej w Wiedniu postanowiono o budowie takiego miejsca. Zawią-

zano w 1891 r. komitet społeczny oraz zebrano nawet na ten cel 200 zł reńskich. Inicjatywa ks. Łukaszkiewicza wywołała swoistą burzę w środowisku polskim w Wiedniu. Z jednej strony środowisko Biblioteki Polskiej uznawało się za jedyne uprawnione inicjatora budowy Domu Polskiego. Z drugiej strony wiele osób uznawało pomysł za mrzonkę, która doprowadzi inicjatorów do bankructwa i skompromituje środowisko polskie.

Ks. J. Łukaszkiewicz nie przejął się zbyt wiele zastrzeżeniami i wykorzystując pomysł dr. Henryka Monata przedstawiony w 1906 r. na posiedzeniu Związku Polaków „Strzecha”, aby wybudować lub nabyć budynek i użytkować go na zasadach kamienicy czynszowej, dokonał stosownej kalkulacji. Sprzyjającą okolicznością była w owym czasie speculacja nieruchomościami w Wiedniu, gdyż obciążone hipoteką budynki można było korzystnie nabyć lub sprzedać. Z emisji obligacji (po 100 koron każda) zebrano 16 300 koron. Na zebraniu Koła TSL im. Króla Sobieskiego 12 lutego 1908 r. zrezygnowano z budowy nowego budynku, a po-

stanowiono ostatecznie nabyć budynki obciążony hipotecznie. Koszty utrzymania budynku oraz spłata zadłużenia miały być pokrywane z opłat czynszowych, co było częstą w owym czasie praktyką w Wiedniu.

Ks. Łukaszkiewicz zdecydował się zakupić kamienicę z oficyną położoną w III Dzielnicy na parceli o powierzchni 1109 m² przy Boerhaave-gasse 25. O wyborze tego budynku zadecydowało dogodne położenie tuż przy linii tramwajowej i bliskość kościoła polskiego przy Rennwegu, a także znaczna liczba Polaków zamieszkałych w III Dzielnicy. W tej Dzielnicy działało także najsilniejsze Koło PTSL im. Króla Sobieskiego. W dniu 11 grudnia 1908 r. Polskie Towarzystwo Szkoły Ludowej nabyło nieruchomość od małżeństwa Samuela i Karoliny Steiner za cenę 160 tys. koron. Na kwotę zakupu składał się łączny dług hipoteczny na nieruchomości w kwocie 125 tys. koron, przejęty przez PTSL, kwota 20 tys. koron z funduszu im. Floriana Ziemiałkowskiego przekazana za zgodą baronowej Heleny Ziemiałkowskiej, a służąca początkowo na utrzymanie szkółki w Kole TSL im. Króla Sobieskiego, oraz 15 tys. koron uzyskanych z obligacji. Administracją budynku zajęli się nieodpłatnie sam ks. Łukaszkiewicz, który w ciągu ośmiu lat spłacił 40 tys. zadłużenia. Mimo że z powodu spadku wartości korony oraz odsetek dług pozostał na wysokim poziomie 120 tys. koron, to jednocześnie wzrosła wartość nieruchomości do 200 tys. koron.

Uzyskanie własnego obiektu było niewątpliwie sukcesem osobistym ks. Łukaszkiewicza, zwłaszcza, że realizacja inicjatywy Domu Polskiego nastąpiła w ciągu półtora roku od jej podjęcia. W 1912 r. ks. Łukaszkiewicz sprowadził do Wiednia siostry służebniczki z Dębicy, które osiedliły się w Domu Polskim. Początkowo zajęły się one pracą z dziećmi w zorganizowanej przez ks. Łukaszkiewicza ochronce, a od 1913 r., po uzyskaniu stosownych uprawnień pedagogicznych, także nauką w szkółce. Jako ciekawostkę można tu wskazać,

• Uroczystość w Sali im. Króla Jana III w Domu Polskim. W pierwszym rzędzie od lewej: prof. dr hab. Jan Ostrowski, dr Mieczysław Grabianowski (Dyrektor Gabinetu Prezesa PAN), prof. dr hab. Stanisław Filipowicz, członek rzeczywisty PAN, Monika Szmigiel-Turlej, prof. dr hab. Andrzej Mączyński i Danuta Nemling (prezes Związku Polaków „Strzecha” w Austrii w latach 1988–1992)

Fot. Malwina Talla/www.viemagan.org

że spowiednikiem zakonnic był ks. August Hlond – późniejszy prymas Polski i kardynał.

Przewidując możliwość zaistnienia trudnej sytuacji w działalności stowarzyszeń, ks. J. Łukaszkiewicz postanowił zabezpieczyć przyszły byt Domu Polskiego. W trakcie walnego nadzwyczajnego zgromadzenia PTSL 27 maja 1914 r. postanowiono rozwiązać Towarzystwo, a na bazie majątku PTSL utworzyć fundację. Wykonując tę uchwałę, Zarząd Główny i Rada Nadzorcza PTSL na posiedzeniu 19 grudnia 1916 r. powołały Fundację Dom Polski. *Akt fundacyjny* został zatwierdzony przez Namiestnictwo Dolnej Austrii 4 maja 1917 r. Prezesem Fundacji Dom Polski został ks. Łukaszkiewicz.

W czasie pierwszej wojny światowej Dom Polski stał się miejscem opieki i pomocy dla licznych uchodźców z terenu Galicji. Udzielano tu pomocy prawnej, lekarskiej, prowadzono kursy zawodowe. Według zapisów ks. Łukaszkiewicza, bezpośrednio z różnych form pomocy udzielanej w Domu Polskim w 1914 r. skorzystało 1785 osób, w 1915 r. – 2384 osoby, w 1916 r. – 1860 osób i w 1917 r. – 930 osób. Siostry słuźebniczek, których w czasie wojny przebywało w Domu Polskim

20, udzielały się z pomocą w szpitalach, opiekowały się rannymi żołnierzami, a także prowadziły kilka takich kuchni dla uchodźców z Galicji.

Ks. Julian Łukaszkiewicz w kwietniu 1920 r. powrócił na stałe do Polski, a prezesem Fundacji został Izydor Stabryła. Decyzją Kuratorium ks. Łukaszkiewiczowi nadany został tytuł „Założyciela i Dożywotniego Honorowego Prezesa Fundacji”. Do Polski powróciła w latach 1918–1920 też część osób z władz Fundacji. Do czasu wyjazdu ks. Łukaszkiewicza, który całą swoją energię organizacyjną poświęcał Domowi Polskiemu, Fundacja działała bez większych problemów. Przewidując różne okoliczności związane ze skutkami wojny, w §19 *Aktu fundacyjnego* określono, że w przypadku rozwiązania Fundacji lub niemożności prowadzenia dalszej działalności jej cały majątek, czyli faktycznie nieruchomości przy Boerhaavegasse 25, zostanie przekazany Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Rozmowy w tej sprawie prowadzone były między Fundacją a Akademią od czerwca 1918 r. PAU jeszcze przed formalnym przyjęciem obiektu nosiła się jednak z zamiarem sprzedaży nieruchomości i zleciła pośrednikowi w Wiedniu rozeznanie w sprawie sprzedaży. Z korespondencji wynika, że wartość Domu Polskiego wyceniano

w 1920 r. na wiedeńskim rynku nieruchomości na kwotę 650 tys. koron.

Zamiar sprzedaży przez PAU Domu Polskiego i to jeszcze przed jego formalnym przejęciem wywołał rozgoryczenie w środowisku Polonii wiedeńskiej oraz interwencję u posła RP w Wiedniu. Ostatecznie porozumienie w sprawie udało się osiągnąć w 1931 r., kiedy to na podstawie Suplementu do *Aktu fundacyjnego* utrzymano zarządzanie Domem Polskim przez Fundację, zaś liczba członków Kuratorium Fundacji została ograniczona z 17 do 5. W skład Kuratorium wchodził z urzędu każdorazowy poseł RP lub osoba przez niego wyznaczona, dwóch członków wyznaczonych przez kierownika Konsulatu RP w Wiedniu oraz dwóch przedstawicieli PAU, którzy nie musieli zamieszkiwać w Wiedniu. W suplemencie zatwierdzonym 3 listopada 1931 r. przez Bundeskanzleramt wyraźnie podkreślano, że członkowie mianowani musieli być narodowości polskiej oraz wyznania rzymskokatolickiego.

Po Anschlussie Austrii stowarzyszenia i instytucje polskie zostały objęte przepisami III Rzeszy. Dom Polski funkcjonował do wybuchu wojny i we wrześniu 1939 r. został przejęty przez władze III Rzeszy, a następnie na podstawie rozporządzenia o organizacjach polskiej grupy narodowej w Rzeszy Niemieckiej z 27 lutego 1940 r. został skonfiskowany. W 1941 r. Dom Polski został sprzedany osobie prywatnej. Po zakończeniu drugiej wojny światowej stowarzyszenia polskie w Wiedniu, przy wsparciu ambasady polskiej, podjęły próbę odzyskania Domu Polskiego.

Po wielu zabiegach, głównie dyplomatycznych, ale też i sądowych, udało się w 1959 r. odzyskać Dom Polski. Pierwsze posiedzenie Kuratorium odbyło się 6 marca 1959 r., z tym, że uprawnienia PAU przejęła Polska Akademia Nauk. Warto podkreślić, że członkiem Kuratorium był w latach 70. XX w. pracownik naszego Uniwersytetu – prof. dr hab. Władysław S. Kucharski z ówczesnego Międzyuczelnianego Instytutu Nauk Politycznych (obecnie Wydział Politologii).

W dniu 25 stycznia 1991 r. w odremontowanym ze środków PAN Domu Polskim rozpoczęła działalność Stacja Naukowa PAN – jedna z kilku tego typu placówek zagranicznych PAN. W ten sposób Fundacja, kończąc organizacyjnie działalność w 1980 r., zrealizowała zaplanowany przez ks. Łukaszkiewicza cel określony w §19 *Aktu fundacyjnego*.

Ks. Julian Łukaszkiewicz po powrocie do Polski osiadł początkowo w Bytomiu, gdzie włączył się do działalności plebiscytowej. Następnie był dyrektorem Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Liskowie k. Kalisza. Pełnił obowiązki dyrektora i nauczyciela języka polskiego i historii szkoły w Grudziądzu, gdzie także kierował Archiwum Miejskim.

Po powrocie do Polski cały czas interesował się Domem Polskim oraz organizacją nauczania dla dzieci polskich w Wiedniu. Utrzymywał z częścią pozostałych w Wiedniu rodzin polskich kontakty listowne, zwłaszcza z rodziną Alexandra Stanisza. Świadczy o tym obfita korespondencja zachowana w archiwum. Interwiewował m.in. w PAU oraz u władz polskich w związku z planami sprzedaży Domu Polskiego przez Akademię.

Po przejściu na emeryturę osiadł w rodzinnym Rzeszowie. W archiwum rzeszowskim zdeponował prywatne archiwum oraz znaczną część dokumentacji stowarzyszeń polskich w Wiedniu. W dalszym ciągu udzielał się społecznie. Z okazji 50. rocznicy kapłaństwa zakupił 8 września 1931 r. dwie morgi ziemi w Rzeszowie, przeznaczając je na zakład wychowawczy dla „zaniedbanych chłopców”, prowadzony następnie przez misjonarzy salestynów.

Na zakończenie kilka słów o ks. Julianie Łukaszkiewicz jako człowieku. Był osobą zaangażowaną w utrzymanie polskości, którą jednoznacznie wiązał z katolicyzmem. Dzisiaj zapewne jego poglądy mogłyby być uznane za nacjonalistyczne, ale działał on w określonych realiach braku państwowości polskiej i zagrożenia polskiej substancji narodowej, które dostrzegał zwłaszcza na obczyźnie. Jako człowiek był

osobą trudnego charakteru, apodyktyczną i nietolerancyjną. Poświęcając wiele swojego czasu i energii, a także prywatnych środków finansowych dla realizacji dzieła podtrzymania polskości, tego samego oczekiwał również od innych, a nie uzyskując zrozumienia dla swoich racji, po prostu rozstawał się z ludźmi, z którymi przyszło mu pracować, i szukał osób, które mogły razem z nim ofiarnie realizować tę misję. W efekcie pozostawał w ciągłym konflikcie ze znaczną częścią środowiska polskiego, które w Wiedniu było pluralistyczne pod względem politycznym i nie wszystkim odpowiadało oparcie pracy wśród Polonii wyłącznie na zasadzie narodowo-religijnej. Ale także pozostawał w sporze ze środowiskiem duchowieństwa polskiego w Wiedniu; spór z siostrami nazaretankami przyczynił się do upadku szkoły polskiej w II Dzielnicy. Był też skonfliktowany z księżmi zmartwychwstańcami, którym zarzucał brak zainteresowania katechezą dzieci w języku polskim, a także likwidację polskich nabożeństw w najstarszym kościele wiedeńskim św. Ruprechta – na podstawie rozporządzenia cesarza Ferdynanda z 1841 r. opuszczony kościół św. Ruprechta został przekazany polskiemu duchownemu z pensją 600 zł reńskich rocznie. W 1900 r. koś-

ciół św. Ruprechta wraz z pensją przejęli księża zmartwychwstańcy, którzy ze względu na stan kościoła zdecydowali się ograniczyć polską posługę tylko do kościoła na Rennwegu. Tego ks. Łukaszkiewicz nie mógł długo wybaczyć, traktując księży zmartwychwstańców prawie jako osobistych wrogów.

Był jednocześnie ks. Julian Łukaszkiewicz człowiekiem czynu, który nie tylko potrafił zrażać innych, ale przede wszystkim зараzić ich swoim entuzjazmem i pomysłami. W efekcie wiele polskich dzieci w Wiedniu mogło uczyć się języka polskiego i kultywować polskie tradycje narodowe. Jako człowiek czynu ks. Łukaszkiewicz często najpierw podejmował działanie, a następnie starał się je zalegalizować formalnie. W efekcie, gdyby nie jego upór, nie tylko nie powstałoby kilka szkółek, bibliotek oraz stowarzyszeń polskich w Wiedniu, ale przede wszystkim mało prawdopodobne byłoby podjęcie wyjątkowo śmiałej decyzji o zakupie budynku i utworzeniu Domu Polskiego. Jest on ewidentnym śladem polskiej działalności w Wiedniu i to niekoniecznie polityków czy arystokracji, ale jak to kiedyś mawiano, osób z niższych warstw społecznych, które motywował do pracy narodowej ks. Julian Łukaszkiewicz.

Grzegorz Janusz

• Wystąpienie prof. dr. hab. Grzegorza Janusza

Fot. Małgorzata Talik/www.wiednianska.org

Fot. Michał Stefaniuk

Konferencja o wieloznaczności w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej – „O znaczeniu wieloznaczności w języku i życiu człowieka”

21 października 2017 r. odbyła się druga konferencja naukowa z cyklu AL (*Applied Linguistics*) SEMANTICA pt. „O znaczeniu wieloznaczności w języku i życiu człowieka”. Pierwsza odbyła się 27 maja 2017 r. i poświęcona była zagadnieniom fonetycznym w języku.

Konferencja o wieloznaczności dedykowana była semantycznym aspektom języka, ale jako interdyscyplinarne spotkanie naukowe zgromadziła nie tylko semantyków i językoznawców, ale też filozofów języka, logików, literaturoznawców czy specjalistów translacji. Nie zabrakło też treści religioznawczych, glottodydaktycznych oraz tych związanych z szeroko rozumianym pojęciem wieloznaczności, co pokazuje, że jest to pojęcie ważne nie tylko dla językoznawców, ale na przykład również dla przedstawicieli nauk medycznych czy przyrodniczych. Nawiązujemy w tym miejscu do znakomitych wystąpień zaproszonych gości: prof. dr hab. Teresy Kulik z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, prof. dr. hab. Jerzego Demetraki-Paleologa z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz prof. dr. hab. Henryka Kardeli z naszej Uczelni.

Prezentacje oraz referaty w języku polskim wygłosiło 19 prelegentów. Oprócz wspomnianych ośrodków naukowych reprezentowane były ponadto: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Adama

Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Akademia Techniczno-Humanistyczna w Białymostku oraz Uniwersytet Gdański.

Uczestników przywitani: pomysłodawca i organizator konferencji dr Marcin Mizak oraz dr hab. Jarosław Krajka, prof. nadzw. z Zakładu Lingwistyki Stosowanej, a Prodziekan Wydziału Humanistycznego UMCS dr hab. Irmina Wawrzyczek, prof. nadzw. dokonała oficjalnego otwarcia spotkania.

Pierwszy wykład poświęcony był znaczeniu słowa zdrowie. Prof. T. Kulik w ciekawy i przystępny sposób przedstawiła wieloaspektowość i dynamizm tego pojęcia na przestrzeni wieków. Niezwykle interesujące okazało się wystąpienie prof. dr. hab. J. Demetraki-Paleologa, który w żywiołowej prezentacji opisywał wieloznaczność m.in. w językach profesjonalnych, w żartach słownych i w reklamie. Zwrócił uwagę na to, że warto studiować wieloznaczność, aby wyrażać się jednoznacznie. Prof. H. Kardela poruszył temat mode-

li kognitywnych i teorii dyskursu Teuna van Dijk'a, podając przyciągające uwagę przykłady z życia politycznego i publicystyki. Wystąpienie zostało zakończone zajmującą dyskusją, podczas której rozważono rolę nadawcy i adresata w dyskursie oraz samą istotę dyskursu.

Trudno w niewielu słowach opisać pozostałe, również ciekawe i dające do myślenia wystąpienia. Nie zabrakło też elementów humorystycznych. Dr Reinhold Utri zwrócił uwagę na dwuznaczność obecną w grach słownych, które dla niego jako obcokrajowca mieszkającego w Polsce ma duże znaczenie. Jak dokończyć znane polskie powiedzenie „Co dwie głowy...”? Otóż powiedzieć można „Co dwie głowy TONIE jedna”.

Każde wystąpienie dostarczało istotnych spostrzeżeń i wniosków na temat wieloznaczności w obrębie nie tylko językoznawstwa, ale też i w innych dyscyplinach naukowych. Niemal każda prezentacja kończyła się wymianą zdań i uwag lub dyskusją, którą uczestnicy mogli kontynuować podczas przerw na poczęstunek.

Po ostatnim odczycie nt. wieloznaczności, przynależności i poszukiwania tożsamości prof. dr hab. Jerzy Żmudzki z Zakładu Lingwistyki Stosowanej w imieniu organizatorów podziękował uczestnikom za udział w obradach i dokonał zamknięcia konferencji. Podczas ostatniego wspólnego posiłku uczestnicy ponownie dzielili się wrażeniami i nawiązywali nowe kontakty i znajomości, które, być może, okażą się ważne w ich życiu i pracy naukowej.

Organizatorzy – pracownicy Zakładu Lingwistyki Stosowanej – dr Marcin Mizak oraz dr Jolanta Knieja bardzo dziękują wszystkim za przybycie i uczestnictwo w konferencji. Podziękowania kierują też do mgr Katarzyny Brzyskiej, która zajęła się oprawą graficzną, mgr Małgorzaty Karpińskiej z sekretariatu lingwistyki stosowanej oraz studentów drugiego roku lingwistyki stosowanej za pomoc podczas spotkania.

*Monika Kalitka, Michał Stefaniuk
Studenci lingwistyki stosowanej*

Szkolenie certyfikacyjne w USA

W dniach 13–21 listopada 2017 r. pracownicy Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS we współpracy z Fundacją Akademickiego Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” przeprowadzili szkolenie dla kandydatów na członków komisji egzaminacyjnych, przeprowadzających państwowe egzaminy certyfikacyjne z języka polskiego jako obcego w Nowym Jorku wraz z warsztatami językowymi dla młodzieży szkół polonijnych.

Projekt był realizowany jako grant współfinansowany przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej w ramach zadania publicznego „Współpraca z Polonią i Polakami w roku 2017”. To już drugie takie szkolenie w tym roku, a jednocześnie kontynuacja wieloaspektowej współpracy glottodydaktyków lubelskich z Centralą Polskich Szkół Doksztalujących (CPSD) w Nowym Jorku.

Głównym celem naszego działania było udzielenie wsparcia nauczycielom polonijnym w USA przygotowującym się do organizowania egzaminów certyfikacyjnych z języka polskiego jako obcego/drugiego we własnym ośrodku egzaminacyjnym. To ważne zadanie dla Polonii amerykańskiej w obliczu transformacji systemu poświadczania znajomości języka polskiego, dającej ośrodkom lokalnym możliwość tworzenia centrów certyfikacyjnych. CPSD w Nowym Jorku to jedyna placówka w Stanach Zjednoczonych mająca uprawnienia do przeprowadzania takich egzaminów. Obecnie nasz drugi Partner za oceanem – Zrzeszenie Nauczycieli Polskich w Ameryce (ZNP) z siedzibą w Chicago – oczekuje na uzyskanie takich uprawnień i mamy nadzieję, że w przyszłym

roku podobne szkolenia odbędą się już w obydwu ośrodkach.

W zajęciach uczestniczyło ponad 20 nauczycieli szkół polonijnych spełniających wymagania stawiane członkom komisji egzaminacyjnych. Wykładowcy lubelscy uczestniczyli również jako goście honorowi w odbywającym się w tym czasie jubileuszu 100-lecia polskiej parafii św. Cyryla i Metodego oraz 25-lecia Polskiej Szkoły Doksztalującej przy tejże parafii. W uroczystościach wzięli udział pierwszy polski biskup w NJ ks. Witold Mroziwski i Konsul Generalny RP w NJ – Maciej Golubiewski.

Szkolenie dla egzaminatorów prowadzili pracownicy CJKP UMCS w Lublinie: dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. nadzw. – Dyrektor Centrum i jednocześnie członkini Państwowej Komisji ds. Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz członkowie Zespołu Autorów Zadań i Egzaminatorów oraz Weryfikatorów i Wizytatorów przy Państwowej Komisji: dr Grażyna Przechodzka (koordynator prac) i dr Bartłomiej Maliszewski. Uczestnicy warsztatów bardzo wysoko ocenili przydatność i efektywność szkolenia, dołączając prośbę o ich kontynuację w następnym roku. W przyszłości ośrodki lokalne będą starały się o uzyskanie samodzielności w organizowaniu i sprawdzaniu prac egzaminacyjnych, muszą zatem odpowiednio przygotować lokalnych nauczycieli do sprawowania funkcji egzaminatorów. CPSD i ZNP mają nadzieję, że uda im się przeprowadzić kolejny egzamin certyfikacyjny w maju/czerwcu 2018 r.

Działania nasze wpisują się w szeregi nurt wieloletniej współpracy CJKP UMCS z polonijnymi środowiskami oświatowymi w Stanach Zjednoczonych. Oprócz szkolenia w czerwcu 2017 r., przeprowadziliśmy dwie amerykańskie edycje studiów podyplomowych dla nauczy-

• Szkolenie dla egzaminatorów prowadzi dr Grażyna Przechodzka

• Podpisanie umowy partnerskiej przez dr Dorotę Andrakę – Prezesa CPSD w Nowym Jorku

• Uczestnicy szkolenia w trakcie sprawdzania prac

cieli języka polskiego jako obcego (2008–2009 i 2009–2010), w których wzięło udział ponad 110 słuchaczy, zaś w latach 2013, 2015 i 2016 warsztaty metodyczno-psychologiczne dla nauczycieli polonijnych i warsztaty językowe dla młodzieży szkół polonijnych (każdorazowo dla ok. 200 osób).

Anna Dunin-Dudkowska

V Międzynarodowy Kongres Pamięci Aleksandra R. Łurii

W dniach 13–16 października 2017 r. w Jekaterynburgu (Rosja) odbył się The Fifth International Luria Memorial Congress „Lurian Approach in International Psychological Science”, w którym uczestniczyli przedstawiciele Instytutu Psychologii UMCS.

Aleksander R. Łuria (1902–1977) był wybitnym rosyjskim naukowcem, twórcą nowoczesnego podejścia w rozumieniu relacji mózg–umysł (psychika), uznawanym współcześnie za jedną z czołowych postaci światowej neuropsychologii. W 1974 r. A.R. Łuria otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS.

V Międzynarodowy Kongres Pamięci A.R. Łurii odbył się w gościnnych salach Uralskiego Federalnego Uniwersytetu im. Borysa Jelcyna (URFU) w Jekaterynburgu. Został zorganizowany przez: Rosyjskie Ministerstwo Nauki i Edukacji, Rosyjską Akademię Edukacji, Uralski Federalny Uniwersytet im. B. Jelcyna, Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M.W. Łomonosowa we współpracy z wieloma stowarzyszeniami, m.in. Russian Psychological Association, American Psychological Association, Institute of Vygotsky in Portugal, International Society of Applied Neuropsychology (ISAN). W Kongresie wzięli udział przedstawiciele jednostek naukowo-badawczych i klinicznych z 20 krajów świata, w tym m.in. z Indii, Brazylii, USA, Kanady, Francji, Hiszpanii, Portugalii, Izraela, Meksyku czy Australii. Polskę reprezentowały dr hab. Ewa M. Szepietowska, prof. nadzw., dr hab. Aneta R. Borkowska, prof. nadzw. oraz dr Beata

Zdjęcie: <https://luria-congress.urfu.ru>

Daniluk z Zakładu Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii UMCS.

Czterdzieści lat po śmierci Aleksandra R. Łurii jego sposób myślenia oraz podejście do badania zachowania człowieka są wciąż aktualne i zyskują nowych zwolenników. Teoria dynamicznej lokalizacji funkcji psychicznych pozwoliła bowiem zrozumieć i wyjaśnić działanie ludzkiego mózgu jako systemu (całości), zaś propagowane przez Łurię podejście syndromologiczne (jakościowe) w analizie objawów uszkodzenia mózgu umożliwiło wyjście poza ułomności, których doświadczają chorzy, i zwrócenie uwagi również na zachowane u nich możliwości.

Konferencja była okazją do dyskusji koncentrujących się wokół klasycznych tez A.R. Łurii oraz sprzyjała wymianie myśli na temat ich nowego zastosowania w różnych obszarach psychologii. W dwóch sesjach plenarnych, 12 sesjach tematycznych, sześciu warsztatach oraz sesji wyjazdowej uczestniczyło ponad 500 przedstawicieli różnych dyscyplin – psychologów, pedagogów, lekarzy, logopedów i lingwistów. Tak liczne uczestnictwo wie-

lu specjalistów odzwierciedla trwałość nurtu określanego jako *łurianizm* (*lurianism*), łączącego klasyczną i nowoczesną neuropsychologię.

Podczas uroczystego otwarcia Kongresu głos zabrali przedstawiciele wielu psychologicznych stowarzyszeń i instytucji, m.in. A. Ardila (American Psychological Association), J. Quintino-Aires (Vygotsky Institute, Portugal), J.M. Glozman (International Society of Applied Neuropsychology – ISAN, Rusia), K. Anauate (Center for the Integration of Neuropsychology and Psychology in Brasil – CINAPSI). Prof. Janna Glozman otrzymała wyróżnienie Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego „The Architect of Polish Neuropsychology 2017”.

W pierwszym dniu Kongresu tematyka wykładów plenarnych koncentrowała się wokół kierunków rozwoju współczesnej neuropsychologii w oparciu o model A.R. Łurii. Podkreślano również trwały wkład rosyjskiego uczonego w rozwój światowej psychologii, zwracając uwagę na nowatorstwo, a zarazem stałą aktualność Jego koncepcji funkcjonowania ludzkiego mózgu i umysłu.

W kolejnych dniach wykłady realizowane były w 12 sekcjach tematycznych. W sekcji „A.R. Łuria: życie, praca i psychologia historyczno-kulturowa” problematyka referatów dotyczyła m.in. powiązań mentalizacji i kultury; łuriowskiej teorii ewolucji umysłu; psychologii klinicznej dziecka i kultury; rozwoju koncepcji wyższych funkcji psychicznych w łuriowskiej neuropsychologii czy też społeczno-historycznego podejścia do psychiki. Wykłady drugiej sekcji „Neuropsychologia w XXI wieku: kierunki i metody. Aktualny stan i perspektywy rozwoju neuronauk” poświęcone były m.in. nowym metodom diagnozy neuropsychologicznej; zaburzeniom pamięci w chorobie Huntingtona; procesom hamowania i uwagi u dzieci z ADHD, ODD i z autyzmem; mózgowym mechanizmom afektywnej fluencji słownej; semantycznym aspektem asymetrii uwagi czy też neuropsychologii kwantowej.

W sekcji 3 „Rehabilitacja neuropsychologiczna” omawiano m.in. zasady rehabilitacji chorych z pourazową afazją w oparciu o metodykę A.R. Łurii; zastosowanie eyetrackingu w rehabilitacji osób z agnozą wzrokową; skuteczność skojarzonej neurorehabilitacji i psychoterapii pacjentów z zaburzeniami funkcji wykonawczych; zastosowanie technik komputerowych w rehabilitacji deficytów poznawczych, a także rolę języka w neuropsychologicznej rehabilitacji pacjentów z zaburzeniami neurorozwojowymi.

Podczas sekcji 4 „Rozwój idei A.R. Łurii w neurolingwistyce” poruszano zagadnienia analizy narracji osób z AD; oceny funkcji językowych w afazji; mózgowych mechanizmów generowania czasowników i rzeczowników; neurolingwistycznych badań monologów dzieci w młodszy wieku szkolnym oraz nowego podejścia do badania deficytów komunikacji werbalnej. Zwrócono również uwagę na powiązania między poglądami A.R. Łurii a lingwistyczną teorią Jakobsona.

W sekcji 5 „Łuriowskie podejście do diagnozy i rehabilitacji osób chorych psychicznie, somatycznie i starszych” znalazły się wykłady poświę-

cone m.in. relacji pamięci werbalnej i depresji u seniorów; zaburzeniom pamięci u osób uzależnionych od alkoholu; rejestracji ruchów gałek ocznych w badaniu deficytów funkcji wykonawczych; deficytom poznawczym w depresji endo- i egzogennej. W dwóch sekcjach poświęconych (neuro)psychologii rozwojowej, edukacji, psychologii organizacji i neuropsychologii różnic indywidualnych omawiano model asymetrii półkuliowej i ekspozycji na stres w sytuacji oceny; zaburzenia uczenia się dzieci z ADHD; zastosowanie metod komputerowych w ocenie funkcji wykonawczych u nastolatków; wzajemne relacje między inteligencją a procesami przetwarzania informacji; psychosemantyczne podejście do badania woli; badania nad lateralizacją u adolescentów z Artyzmu czy też zaburzenia rozwoju dzieci z padaczką.

W sekcji 8 „Łuriowskie podejście w psychofizjologii i neurofizjologii” znalazły się referaty poświęcone m.in. neurofizjologicznym wskaźnikom zaburzeń poznawczych dzieci z ADHD; cechom potencjału wywołanego P300; neurofizjologii zachowań przestępczych; badaniom psychologicznym i psychofizjologicznym wskaźników stresu u sportowców, a także zastosowaniu metody biofeedback w kompleksowej terapii pacjentów z reumatoidalnym zapaleniem stawów.

Pozostałe sekcje tematyczne dotyczyły: psychologii osobowości (m.in. zagadnienia wandalizmu; odpowiedzialności jako cechy zintegrowanej osobowości), wczesnego rozwo-

ju dzieci (m.in. kwestie identyfikacji płciowej we wczesnym rozwoju; relacje dziecko–rodzice jako czynnik kształtujący rozwój dziecka); wspomagania dzieci z zaburzeniami uczenia się (badania poświęcone m.in. aktywności mózgu studentów o różnych kompetencjach poznawczych czy funkcjom wykonawczym dzieci uczonych techniką Montessori). Ostatnia sekcja była zorganizowana przez młodych naukowców. Omawiano w niej neuropsychologiczne skutki patologii jąder wzgórza, charakteryzowano wzorce EEG w wirusowym zapaleniu mózgu, poruszano też zagadnienie percepcji czasu u młodych osób z depresją.

W ramach warsztatów prezentowane były: komputerowe metody oceny neuropsychologicznej dzieci w wieku 6–9 lat; gry jako techniki korekcyjne zaburzeń uczenia się u dzieci; wsparcie dzieci z różnymi formami dysontogenezy; relacje dziecko–rodzic jako czynnik kształtujący poznawczy i emocjonalny rozwój u małych dzieci; problemy diagnozy rozwoju dzieci; zastosowanie bajek w diagnozie i terapii dzieci; praktyki (metody) myślenia wizualnego. Ostatni wykład plenarny poświęcony był neuropsychologii z zaakcentowaniem wkładu A.R. Łurii w integrację podejścia psychodynamicznego i neuropsychologicznego. W ramach Kongresu zorganizowano również uroczystą sesję wyjazdową w oddalonym o 250 km Kisegach, gdzie w trakcie II wojny światowej mieszkał i pracował A.R. Łuria.

Organizatorzy zadbali nie tylko o stronę merytoryczną, ale też o to,

aby uczestnicy, zwłaszcza goście z zagranicy, mogli poznać historię i kulturę Jekaterynburga. Każdy gość spoza Rosji mógł liczyć na opiekę studentów lingwistyki stosowanej, którzy służyli wsparciem w rozwiązywaniu drobnych codziennych problemów. Przydzielona naszej polskiej grupie 19-letnia Daria mówiła płynnie w języku angielskim, włoskim i... chińskim. Jedno popołudnie poświęcono zwiedzaniu najciekawszych miejsc Jekaterynburga i okolic.

Jekaterynburg to największe, niemal dwumilionowe miasto położone u stóp Uralu. Bardzo znane z dramatycznego faktu, iż to właśnie tam bolszewicy zamordowali rodzinę Romanowów – ostatniego cara Rosji, jego żonę i pięcioro dzieci. W miej-

scu, gdzie odbyła się egzekucja, wybudowano cerkiew, na pamiątkę nazwaną „Cerkiew na krwi”. Za miastem, w brzozowym lesie znajduje się Ganina Yama – kompleks cerkwi także poświęconych rodzinie carskiej. Tam bowiem zwłoki zamordowanych zostały wrzucone do kopalnianych szybów.

W ramach poznawania nowszej historii i współczesności pokazano nam główną arterię komunikacyjną – aleję im. Lenina, z górującym nad głównym placem pomnikiem wodza rewolucji oraz centrum biznesowe miasta, gdzie znajduje się nowoczesny kompleks budynków nazwany „Centrum Jelcyna”. Rosjanie pamiętają i doceniają, że były prezydent Rosji Borys Jelcyn pochodził z Jekaterynburga i tu ukończył studia.

Atrakcją wieczoru było podziwianie nocnej panoramy Jekaterynburga z tarasu widokowego na 52. piętrze jednego z najwyższych budynków w mieście. Ciekawostką jest nazwa budynku „Wysocki”, nadana na cześć słynnego rosyjskiego barda Włodzimierza Wysockiego. W. Wysocki tylko raz pojawił się w Jekaterynburgu i niestety miasto go nie zachwycało. W naszej opinii, panorama rozświetlonego miasta była urzekająca.

Niezależnie od bogactwa programowego nasze uznanie zdobyła znakomita organizacja i atmosfera. Z zainteresowaniem będziemy śledzić wiadomości o kolejnym Kongresie.

Beata Daniluk

Aneta R. Borkowska

Ewa M. Szepietowska

Komisarz Elżbieta Bieńkowska na Wydziale Politologii

14 listopada 2017 r. w auli Wydziału Politologii UMCS odbyło się spotkanie z komisarz ds. rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i MŚP Elżbietą Bieńkowską, zorganizowane w ramach Dialogu Europejskiego – inicjatywy Komisji Europejskiej prowadzonej od 2012 r., mającej na celu rozbudzenie debaty na tematy europejskiego bezpieczeństwa. Była to pierwsza wizyta urzędującego członka Komisji Europejskiej na Wydziale Politologii UMCS.

Tematem rozmowy z publicznością była „Bezpieczniejsza Polska, bezpieczniejsza Europa, bezpieczniejsi obywatele”. Na wstępie komisarz optymistycznie stwierdziła, że „obecnie Europa jest w zupełnie innym miejscu niż trzy lata temu. Wtedy byliśmy w rozsypce. Paradoksalnie, po brexicie, jeste-

śmy bardziej prounijni, wzmacniamy więzi”. W swoim krótkim wystąpieniu skoncentrowała się na tematach związanych z gospodarką, przemysłem i obronnością, w szczególności w kontekście nowopowstałego Europejskiego Funduszu Obronnego UE. Ten nowy instrument finansowy ma wspierać tworzenie wspólnych projektów obronnych firm zbrojeniowych państw członkowskich. W dwóch kolejnych latach na ten cel UE przeznaczy około 590 milionów euro, a po 2020 r. planuje ponad 1,5 mld rocznie.

Jak zaznaczyła komisarz Bieńkowska, „Europa musi stać się gwarantem bezpieczeństwa. Z funduszu wspierane będą wspólne badania naukowe w dziedzinie obrony i wspólny rozwój zdolności obronnych. Będzie mieć on zatem przełomowe znaczenie dla strategicznej autonomii UE oraz konkurencyjności przemysłu obronnego w Europie, w tym dla wielu MŚP i spółek o średniej kapitalizacji wchodzących w skład łańcucha dostaw europejskiego przemysłu obronnego. Przemysł obronny jest ogromnym atutem Europy, pra-

cjuje w nim prawie pół miliona ludzi. Obroty tego przemysłu sięgają ponad 1 mld euro”.

W sesji pytań i odpowiedzi mówiono o udziale Polski w stałej współpracy w dziedzinie obronności (PESCO), funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i przemysłu UE. W kwestii współpracy wojskowej komisarz wyjaśniła, że działania UE nie będą się dublowały z działaniami NATO, a pieniądze z budżetu UE zostaną przeznaczone wyłącznie dla państw członkowskich. Szczególnie podkreśliła ogromną wagę rynku wewnętrznego i fakt, że jego potencjał ciągle nie jest należycie wykorzystany. W dyskusji pojawiły się także kwestie przyszłości górnictwa węglowego w Polsce i perspektywy rozwoju PZL-Świdnik.

Po zakończeniu spotkania prezydent Lublina Krzysztof Żuk wręczył Elżbiecie Bieńkowskiej Medal 700-lecia Lublina. Przebieg spotkania był transmitowany online, a obecnie jest do obejrzenia na stronie: <https://www.youtube.com/watch?v=M6x3-7CFhfs>

Andrzej Dumala

Konferencja „Dylematy demokracji”

W dniach 26–27 października 2017 r. w Wiśle miała miejsce konferencja naukowa „Dylematy demokracji”, zorganizowana przez Instytut Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego oraz Uniwersytet Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej. Było to drugie spotkanie w ramach zapoczątkowanego w 2016 r. cyklu „Dyskusje o demokracji”. Wzięło w nim udział ponad 50 politologów, socjologów, psychologów i prawników z 15 uniwersytetów i ośrodków badawczych w Polsce. Wśród uczestników znaleźli się pracownicy Zakładu Systemów Politycznych Wydziału Politologii UMCS: prof. dr hab. Bożena Dziemidok-Olszewska, prof. dr hab. Marek Żmigrodzki, prof. dr hab. Wojciech Sokół, dr hab. Małgorzata Podolak, dr Marta Michalczuk-Wliżło oraz dr Monika Kowalska.

Organizatorzy zaproponowali bardzo interesującą formułę obrad. Każde z wystąpień wybitnych przedstawicieli nauk społecznych uzupełniane było koreferatem, w którym inny badacz prezentował krytyczne spojrzenie na przedmiotową problematykę i wnioski prezentowane przez swojego poprzednika.

Obrady, które uroczystie rozpoczęli przedstawiciele organizatorów: dr hab. Agnieszka Turska-Kawa (Uniwersytet Śląski) oraz dr hab. Mikołaj Cześniak (Uniwersytet SWPS), otworzył wykład dr hab. Rafał Glajcara pt. „Wyzwania dla demokracji środkowoeuropejskich w drugiej dekadzie XXI wieku”. Koreferat wygłosił zaś dr hab. Robert Alberski, prof. nadzw. (Uniwersytet Wrocławski). Kolejnym prelegentem sesji plenarnej był prof. dr hab. Andrzej Antoszewski, który odniósł się do pojęcia demokracji nieliberalnej, analizując jej przyczyny i konsekwencje. Temat rozważań kontynuował w krytycznym wystąpieniu dr hab. Pa-

Fot. Agnieszka Magdziarz-Chowśka

weł Laidler, prof. nadzw. (UJ), który szeroko analizował pojęcie demokracji nieliberalnej, uwzględniając obecną sytuację w Stanach Zjednoczonych.

Następnie głos zabrał prof. dr hab. Radosław Markowski, który zaprezentował problemy pomiaru jakości demokracji. Koreferentem był dr hab. Wojciech Sokół, prof. nadzw. (UMCS). Pierwszy dzień obrad wieńczyło wystąpienie „Voting Populist or Just Voting for Populists? A Comparative Analysis of Populist Attitudes and Vote Choice in Central and Eastern Europe”, które przedstawił dr Ben Stanley, zaś koreferentem był dr hab. Andrzej Kondratowicz (Uniwersytet SWPS).

Kolejnego dnia obrady prowadzone były w czterech panelach, podzielonych na dwie równoległe tury. Wystąpienia koncentrowały się wokół problematyki głosowań klasowych, samoidentyfikacji wyborców polskich partii politycznych w latach 2011–2015, polaryzacji w debatach i głosowaniach parlamentarnych, badań ilościowych i jakościowych demokracji. Uczestnicy prezentowali również wyniki badań dotyczących: strategii rywalizacji programowej partii politycznych na Facebooku, zagadnienia

korzystania z mediów a identyfikacji partyjnej, stereotypowego uwarunkowania percepcji kobiet w polityce, nowych partii politycznych w Polsce, Czechach i na Słowacji czy instytucji referendum we Włoszech i Grecji.

Bardzo przyjazna i miła atmosfera stworzona przez organizatorów sprzyjała nie tylko pogłębionej dyskusji naukowej, ale także zacieśnianiu więzów koleżeńskich między uczestnikami. Kolejna edycja konferencji z cyklu „Dyskusje o demokracji” zaplanowana jest na październik 2018 r.

Marta Michalczuk-Wliżło

Fot. Agnieszka Magdziarz-Chowśka

Fot. Agnieszka Magdziarz-Chowśka

Konferencja „Książka w mediach, media w książce”

W dniach 12–13 października 2017 r. w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS odbyła się ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa „Książka w mediach, media w książce. Korespondencje i transpozycje”.

Organizatorzy postawili sobie za cel wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami wielu dyscyplin, przede wszystkim bibliologii i informatologii, ale także literaturoznawstwa, medioznawstwa, kulturoznawstwa, językoznawstwa oraz praktykami zajmującymi się książką i/lub mediami. Zastanawiano się nad miejscem książki we współczesnej przestrzeni medialnej, a także charakterem (substytucyjnym, komplementarnym, czy może kolizyjnym?) wzajemnych relacji pomiędzy słowem drukowanym a innymi mediami.

Wyróżnione obszary problemowe, takie jak: status książki we współczesnej przestrzeni medialnej, problemy metodologiczne i terminologiczne w kontekście badań nad książką w zmediatyzowanej kulturze, ewolucja książki jako środka przekazu (książka elektroniczna, interaktywna, konwergencyjna, sieciowa, hybrydowa etc.), jej obecność w prasie, radiu, telewizji, kinie, Internecie, media społecznościowe jako przestrzeń funkcjonowania tegoż medium czy jej recepcja w kulturze medialnej, okazały się na tyle interesujące, że spotkały się z dużym oddźwiękiem w całej Polsce.

W obradach wzięło udział około 50 przedstawicieli ośrodków naukowych, bibliotek, nauczycieli, studentów i doktorantów oraz osób związanych z mediami z całej Polski. Organizatorów bardzo ucieszył liczny udział przedstawicieli lubelskich bibliotek naukowych i publicznych.

Najszerzej reprezentowane było środowisko naukowe bibliologów i informatologów. W konferencji,

obok gospodarzy, udział wzięli pracownicy naukowcy siedmiu ośrodków akademickich kształcących w tym zakresie (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UW, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, Katedra Bibliologii i Informatologii UŁ, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŚ, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW i Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu). Swoje referaty zaprezentowali również poloniści, kulturoznawcy oraz pracownicy lokalnych mediów.

Konferencję otworzyła, w imieniu nieobecnej z powodu choroby Dyrektor Instytutu prof. dr hab. Marii Judy, dr Anita Has-Tokarz. Powitała zgromadzonych Gości oraz przekazała życzenia owocnych obrad. Swoje słowa powitania za jej pośrednictwem przekazały również władze Wydziału Humanistycznego: dr hab. Robert Litwiński, prof. nadzw. oraz prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, którym obowiązki służbowe nie pozwoliły osobiście uczestniczyć w sesji.

W ciągu dwóch dni obrad wygłoszono 28 referatów. Tematyka wystąpień wygłoszonych pierwszego dnia konferencji koncentrowała się na problemach metodologicznych nauki o książce, różnych formach funkcjonowania książki w prasie, radiu i telewizji (m.in. na analizie związków książki i prasy, prezentowaniu książki na antenie radiowej i telewizyjnej, problemach prawnych tego zagadnienia, książce jako „bohaterze” fil-

mu, miejscu literatury w lubelskich mediach, mechanizmach działania telewizyjnej promocji książki), przemianach, jakim ulega rynek wydawniczy pod wpływem nowych technologii, sposobach promocji literatury oraz relacjach pomiędzy tą ostatnią a nowymi, cyfrowymi mediami.

W drugim dniu konferencji problematyka referatów dotyczyła głównie obecności i form funkcjonowania książki w Internecie, zagadnień kształcenia młodzieży w dobie nowych mediów, zmian zachodzących w sposobach czytania i czytelnikach („ekranowy” czytelnik) oraz problematyki obecności książki w serwisach społecznościowych.

Organizatorów cieszy fakt, że w konferencji jako słuchacze licznie uczestniczyli przedstawiciele lubelskiego środowiska bibliotekarzy. Nieoczekiwana okazała się pomoc studentów, zarówno przedstawicieli Koła Naukowego Infobrokeringu i Nowych Technologii „InfoHunters”, jak i kierunku architektura informacji. Ich zaangażowanie niewątpliwie przyczyniło się do pozytywnego odbioru spotkania.

Podsumowując dwudniowe obrady, prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek zwróciła uwagę na bogactwo i aktualność poruszanej problematyki. Według niej szczególną wartością konferencji, oprócz zapoznania się z wynikami najnowszych badań, była możliwość wymiany doświadczeń pomiędzy praktykami i teoretykami książki oraz spojrzenie na nią z różnych perspektyw badawczych. Na koniec skierowała słowa podziękowania do organizatorów.

Ci ostatni są przekonani, że problematyka, wokół której oscylowała konferencja, jest na tyle interesująca, że będzie kontynuowana podczas kolejnych spotkań.

*Renata Malesa
Instytut Informacji Naukowej
i Bibliotekoznawstwa*

Premiera raportu „Edukacja kulturalna w województwie lubelskim z perspektywy praktyków”

W dniach 6–7 września 2017 r. w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się I Kongres Kultury Województwa Lubelskiego, w którym wzięli udział pracownicy Instytutu Socjologii UMCS – dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, prof. nadzw. i mgr Andrzej Stawicki. Jednym z punktów omawianych podczas Kongresu była tematyka edukacji kulturalnej w województwie lubelskim. Pracownicy UMCS zaprezentowali wyniki Diagnozy stanu edukacji kulturalnej w województwie lubelskim, przeprowadzonej w roku 2017 przez zespół badawczy w składzie: dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, dr Aleksandra Kołtun i mgr Andrzej Stawicki. Badanie zostało zrealizowane w ramach projektu Młodzi LUBią Kulturę, będącego częścią programu Bardzo Młoda Kultura organizowanego przez Narodowe Centrum Kultury. Jego celem jest podniesienie poziomu edukacji kulturalnej w Polsce m.in. poprzez rozpoznanie głównych słabości tego obszaru, a także mocnych stron i potencjałów.

Dzięki diagnozie udało się zidentyfikować głównych aktorów zajmujących

• Dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, prof. nadzw. podczas prezentacji wyników badania

Fot. Dorota Bielak

cych się edukacją kulturalną w województwie, określić główne deficyty stanowiące barierę rozwoju, rozpoznać potrzeby instytucji i organizacji zajmujących się edukacją kulturalną, a także znaleźć mocne strony, które można wykorzystać podczas stymulowania rozwoju edukacji kulturalnej.

W trakcie Kongresu Kultury miała miejsce premiera raportu z diagnozy, który był dystrybuowany w formie

publikacji książkowej wśród uczestników wydarzenia. Raport będzie dostępny również na stronie internetowej projektu Młodzi LUBią Kulturę (<http://edukacjakulturalna.lubelskie.pl/diagnoza>) w wersji elektronicznej. Upowszechnianie wiedzy na temat edukacji kulturalnej jest jednym z priorytetów projektu, gdyż zgodnie z przyjętym założeniem podniesienie poziomu edukacji kulturalnej nie może odbyć się bez podniesienia świadomości na temat jej znaczenia w życiu społecznym oraz na temat trudności, jakie napotykają osoby zaangażowane w jej realizację.

Podczas spotkania dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak, prof. nadzw. wygłosiła wykład, w ramach którego zaprezentowała słuchaczom główne wnioski i rekomendacje płynące z badania diagnostycznego. Drugiego dnia Kongresu mgr Andrzej Stawicki wziął udział w panelu dyskusyjnym, podczas którego omawiano problematykę edukacji kulturalnej z perspektywy ekspertów – zarówno badaczy, jak i praktyków zajmujących się edukacją i animacją kultury.

Andrzej Stawicki

Konferencja poświęcona zamówieniom publicznym

24 listopada 2017 r. odbyła się w Lublinie konferencja współorganizowana przez Urząd Zamówień Publicznych i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej pt. „Praktyczne aspekty stosowania Prawa zamówień publicznych po transpozycji zmienionych dyrektywy UE”. Wzięło w niej udział ok. 200 uczestników systemu zamówień publicznych.

Spotkanie otworzył prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS,

witając zebranych oraz składając podziękowania na ręce Prezes Małgorzaty Stręciwilk za możliwość współpracy przy organizacji tego wydarzenia, tak potrzebnego dla wymiany doświadczeń i wniosków z mijającego właśnie pierwszego okresu działania znowelizowanych przepisów ustawy Pzp. Następnie gości powitała dr Małgorzata Kamieniecka, Prodziekan Wydziału Ekonomicznego UMCS, będącego gospodarzem miejsca spotkania.

Głos zabrała także Małgorzata Stręciwilk, Prezes Urzędu Zamówień Publicznych, dziękując również Władzom Uczelni za inicjatywę, która pozwoli udzielić wsparcia zamawiającym w ich praktyce udzielania zamówień publicznych w warunkach znowelizowanych regulacji. Pani Prezes wygłosiła prelekcję dotyczącą praktycznych doświadczeń wynikających ze stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych po wdrożeniu do polskiego systemu prawnego dyrektyw unijnych.

Następnie uczestnicy wysłuchali prelekcji prof. dr hab. Jolanty Szofno-Koguc (UMCS) na temat „Zasad dokonywania wydatków pub-

licznych". Zagadnienia czynności przygotowawczych dotyczących postępowań o zamówienie publiczne, w tym planu zamówień, zespołu projektowego i ogłoszenia, były przedmiotem prelekcji dr. Tomasza Budzyńskiego (UMCS). Z kolei aktualne rozwiązania oraz praktykę w zakresie uwzględniania aspektów społecznych w zamówieniach publicznych przedstawiła Katarzyna Ołdak-Bułańska z Departamentu Unii Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej UZP.

Podział zamówienia na części, jego dokumentowanie oraz wymagania i praktyka w tym zakresie były przedmiotem wystąpienia Zastępcy Kanclerza ds. Ogólnych UMCS Ryszarda Sołowieja. O tym, jak uniknąć błędów w konstruowaniu przez zama-

w oparciu o przesłanki art. 144 ust. 1 ustawy Pzp oraz praktycznych rozwiązań w tym zakresie.

Spotkanie stworzyło możliwość dokonania oceny i podsumowania funkcjonowania znowelizowanych przeszło rok temu przepisów ustawy Pzp, ale również okazję do zasygnalizowania planowanych w przyszłości zmian związanych np. z elektroniczną zamówień publicznych oraz nową ustawą. Uczestnicy konferencji skorzystali z możliwości wyjaśnienia wątpliwości interpretacyjnych związanych z praktycznym stosowaniem przepisów. Wymiana doświadczeń oraz wskazanie dobrych praktyk powinny stanowić cenne wsparcie dla zamawiających w procesie udzielania zamówień publicznych.

Urząd Zamówień Publicznych

wiających wymagań w zakresie polegania na potencjale podmiotów trzecich, mówił Bogdan Artymowicz, Dyrektor Departamentu Prawnego UZP. Następnie praktyczne aspekty stosowania przesłanek wykluczenia wykonawców z postępowania o zamówienie publiczne przedstawił dr Mariusz Filipek. Prelekcją zamykającą obrady konferencji było wystąpienie Dyrektora Bogdana Artymowicza na temat zmian treści umowy

Międzynarodowa konferencja glottodydaktyczna

W dniach 13–14 listopada 2017 r. odbyła się XVIII Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Metodyczna „Języki słowiańskie na neofilologiach i innych kierunkach studiów” («Славянские языки на неофилологиях и других университетских специальностях»), zorganizowana przez Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS (Pracownia Glottodydaktyki) oraz Centrum

Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS. W tym roku formuła lubelskiej konferencji została rozszerzona o inne języki słowiańskie. Oprócz rusycystów do udziału w niej zostali zaproszeni specjaliści w dziedzinie nauczania języków: ukraińskiego, białoruskiego i bułgarskiego. Do przygotowań konferencji włączyły się również inne Zakłady: Białorutenistyki i Bułgarystyki oraz Filologii Ukraińskiej.

Konferencja odbywała się pod patronatem honorowym Rektora UMCS prof. dr. hab. Stanisława Michałowskiego. Patronat medialny nad przedsięwzięciem objęły: TVP 3 Lublin, Radio Lublin oraz „Kurier Lubelski”.

W imieniu organizatorów konferencję uroczystie otworzył dr Leszek Mikrut (kierownik Pracowni Glottodydaktyki). Został również odczytany list gratulacyjny nadesłany przez Marszałka Województwa Lubelskiego Sławomira Sosnowskiego.

Obrady odbywały się w sali obrad Rady Wydziału oraz w Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS. W programie konferencji znalazły się wystąpienia polskich oraz zagranicznych specjalistów na temat różnorodnych aspektów nauczania języków słowiańskich jako obcych, np. wykorzystania nowoczesnych technologii, metod aktywizujących, roli języków-pośredników, metod projektowych, specyfiki nauczania poszczególnych języków. Odbyła się również prezentacja nowego podręcznika do nauki języka rosyjskiego dr Anny Pado – *Беседа* (Wydawnictwo Draco, 2017).

Zarówno goście konferencji, jak i organizatorzy zwrócili uwagę na wysoki poziom wszystkich referatów, interesującą dyskusję i owocną wymianę doświadczeń specjalistów. W niedalekiej przyszłości planowany jest druk materiałów konferencyjnych. Mamy nadzieję, że tak jak poprzednie publikacje będą się cieszyły dużą popularnością wśród rusycystów.

*Elwira Michalska
Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej*

Fot. Elwira Michalska

„Przekład–Język–Kultura” po raz piąty

W dniach 27–28 października 2017 r. odbyła się V konferencja naukowa z cyklu „Przekład–Język–Kultura”, której organizatorami byli pracownicy Zakładu Języka Rosyjskiego Instytutu Filologii Słowiańskiej – prof. dr hab. Roman Lewicki i dr hab. Edyta Manasterska-Wiącek. Spotkanie jest stałą już platformą wymiany poglądów naukowców reprezentujących różne nurty badań nad przekładem, różne metodologie i neofilologie.

Tegoroczne wydarzenie integrowało ruscystów, anglistów i romanistów z Lublina, Warszawy, Łodzi, Gdańska, Bydgoszczy i Krakowa. Motywem przewodnim dyskusji stał się przekład uwarunkowany typologicznymi i gatunkowymi cechami tekstu. Badacze podjęli problem translacji tekstu poetyckiego, naukowego, prasowego, dyplomatycznego, literackiego (gatunek fantasy, literatura dziecięca, powieść postmodernistyczna).

Konferencję swoją obecnością uświetnili cenieni teoretycy przekładu z różnych ośrodków, m.in. prof. dr hab. Anna Bednarczyk (UŁ), dr hab. Alicja Pstyga, prof. nadzw. (UG) i prof. dr hab. Krzysztof Hejwowski (UW). Lubelskie środowisko przekładoznawców

Fot. Magdalena Mitura

reprezentowali pracownicy Zakładu Języka Rosyjskiego IFS – prof. dr hab. Roman Lewicki (twórca konferencji, autor licznych prac przekładoznawczych, w tym monografii *Zagadnienia lingwistyki przekładu*, 2017), dr hab. Edyta Manasterska-Wiącek, dr Ewa Białek oraz dr Magdalena Mitura z Zakładu Językoznawstwa Romańskiego, a także dr Małgorzata Widel-Ignaszczak (KUL).

Pokłosiem konferencji będzie kolejny tom w ramach serii wydawniczej „Przekład–Język–Kultura” (red. R. Lewicki), która jest obecna w obiegu naukowym, czego wyrazem są liczne cytowania i wzmianki odnoszące się do zawartych w niej artykułów (tom czwarty ukazał się w 2015 r.). Seria

znalazła się także w wykazie publikacji periodycznych w najnowszej antologii *Polska myśl przekładoznawcza*, wydanej w Wydawnictwie UJ (2013).

Wszystko to bardzo cieszy i świadczy o tym, że prezentowany przez autorów naszej serii sposób uprawiania przekładoznawstwa zyskał uznanie, a konferencja organizowana przez lubelski ośrodek ma swoje stałe miejsce wśród ogólnopolskich spotkań teoretyków i praktyków przekładu. Uzupełnieniem konferencji był spacer po lubelskim Starym Mieście (dotychczasowym miejscem spotkań naukowców był Kazimierz Dolny nad Wisłą).

Ewa Białek

Edyta Manasterska-Wiącek

Wieczór autorski Ewy Bechyne-Henkiel

20 października 2017 r. w auli CJKP UMCS mieliśmy przyjemność uczestniczyć w wieczorze autorskim Ewy Bechyne-Henkiel, która po swoim debiucie poetyckim w 2010 r. (*Pod białą różą*) i po wydaniu kolejnych poetyckich tomów w latach 2012–2014 z różą w tytule zaprezentowała swój najnowszy – szósty już – zbiór wierszy pt. *Pod różą lawendową*. Jak zwykle na stronie tytułowej Autorka przypomina nam, że *pod różą* (łac. *sub rosa*) znaczący: w dyskrety, w zaufaniu, w tajemnicy. Taką przynajmniej wykładnię daje W. Kopaliński w *Słowniku symboli*.

Fot. Wiesław Kosiński

„Zazdrościć trzeba świeżości spojrzenia, spontanicznych uniesień i młodzieńczych zachwytów Poetce, która w długim życiu doznała

tak wielu cierpień. [...] To prawdziwe *silva rerum* – inkrustowane klejnotami rzadkiej dziś tak, rozległej, obejmującej wiele dziedzin od astronomii, historii sztuki po botanikę i ornitologię – erudycji Autorki” – pisze w bardzo interesującym wstępie do tomu Wiesław Sołtys. I trudno po lekturze tomu, który dostarcza tak wielu wzruszeń i przeżyć, z tą opinią się nie zgodzić.

Wieczór – jak zwykle – zgromadził fanów i wiernych przyjaciół Poetki, a wiersze z najnowszego tomu wraz z Autorką czytał i wieczór prowadził piszący te słowa.

Jacek Brzeziński

Języki – kultury – obrazy świata

Archiwum Instytutu Anglistyki

W dniach 16–18 listopada 2017 r. na Wydziale Humanistycznym odbyła się konferencja „Languages – Cultures – Worldviews. Translational and Comparative Perspectives” (LCW2017, Języki – kultury – obrazy świata. Ujęcia tłumaczeniowe i porównawcze), współorganizowana przez Zakład Lingwistyki Kulturowej w Instytucie Anglistyki (dr hab. Adam Głaz, prof. nadzw. i dr Konrad Żyśko) oraz Zakład Lingwistyki Stosowanej w Instytucie Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej (dr Agnieszka Hajnos i dr Rafał Augustyn). Potrzebę takiego spotkania rozpoznało sześć lat wcześniej, w roku 2011, kiedy podczas odbywającej się również w Lublinie konferencji „Językowy obraz świata czy językowe obrazy światów?” prof. James Underhill (wówczas Grenoble, obecnie Rouen, Francja) zwrócił uwagę, iż rekonstrukcja językowego obrazu świata powinna wziąć pod uwagę również wpływ tekstów tłumaczonych na język i kulturę docelową.

Był to jeden z motywów przewodnich konferencji LCW2017, do udziału w której zaproszono kilkunastu językoznawców, tłumaczy i krytyków przekładu z dziewięciu krajów. Byli to: Roslyn Frank (Uniwersytet Iowa, USA), Elżbieta Tabakowska (Uniwersytet Jagielloński), Monika Adamczyk-Garbowska (UMCS), John Leavitt (Université de Montreal, Ka-

nada), James Underhill (Université Normandie, Rouen, Francja), Carsten Levisen (Uniwersytet w Roskilde, Dania), Susan Erdmann, Barbara Gawrońska Pettersson i Stephen Dougherty (Uniwersytet Agder w Kristiansand, Norwegia), Taras Shmihner (Uniwersytet Iwana Franki we Lwowie), Marko Pajević (Uniwersytet w Tartu, Estonia) i Nigel Armstrong (Uniwersytet w Leeds, Wielka Brytania). Wystąpiło też czworo doktorantów zajmujących się problematyką przekładu w kontekście kultury: Patrycja Karpińska i Jędrzej Olejniczak (Uniwersytet Wrocławski), Justyna Tomczak-Boczko (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) i Anna Wyrwa (UMCS).

Z przyczyn losowych w konferencji nie wzięło udziału czworo zaproszonych badaczy, którzy jednakże

wnieśli swój wkład, przysyłając abstrakty planowanych wystąpień: Eliza Pieciul-Karmińska (UAM w Poznaniu), Jerzy Bartmiński (UMCS), Sean O'Neill (Uniwersytet Oklahoma, USA) i Piotr Blumczyński (Uniwersytet Queens w Belfaście). W programie przewidziano dużo czasu na dyskusję, a szczególnym jego punktem była dyskusja panelowa prowadzona przez Jamesa Underhilla z udziałem Elżbiety Tabakowskiej, Barbary Gawrońskiej Pettersson, Johna Leavitta i Marko Pajevića.

Trudno o pełną i syntetyczną ocenę konferencji tuż po jej zakończeniu, jednak jej niezwykle wysoki poziom (w ocenie zarówno uczestników, jak i przysłuchujących się i biorących udział w dyskusjach gości) daje nadzieję na wypracowanie w międzynarodowym gronie spójnej koncepcji analizy wpływu tłumaczeń na język i kulturę docelową. Służyć ma temu m.in. planowany tom zbierający wygłoszone referaty, mający ukazać się w prestiżowym wydawnictwie zagranicznym.

Organizatorzy konferencji dziękują za pomoc Justynie Mandziuk, uczestniczce I roku studiów doktoranckich na kierunku Doctoral Studies in Literature and Linguistics oraz Katarzynie Brzyskiej, która opracowała oprawę graficzną i zapewniła obsługę wideo. Obrady można było śledzić na żywo na facebookowym profilu Instytutu Anglistyki – tam też dostępne są nagrania referatów i dyskusji oraz można obejrzeć galerię zdjęć.

Adam Głaz, Instytut Anglistyki

Archiwum Instytutu Anglistyki

Wielokulturowy Lublin w Muzeum UMCS

22 listopada 2017 r. Muzeum UMCS przygotowało wernisaż wystawy pt. „Uroki i przejawy wielokulturowości Lublina”. Projekt zrealizowany został w ramach obchodów 700-lecia Miasta Lublina. Gwoli przypomnienia, jest to trzecia inicjatywa związana z jubileuszem Lublina. Pierwsza, zatytułowana „Lublin w poezji”, miała miejsce w maju 2017 r., następna – „Lublin – inne spojrzenie” odbyła się we wrześniu 2017 r.

„Uroki i przejawy wielokulturowości Lublina” to rezultat twórczej aktywności trojga artystów, notabene absolwentów Wydziału Artystycznego UMCS. Swoje wizje malarskie na wystawie zaprezentowali: Agnieszka Mitura, specjalizująca się w sztalugowym malarstwie olejnym, oraz małżeństwo Marta i Marek Andałow, pracujący w technice pastelowej. Prace tych artystów pokazują detale miasta oraz klimat wielu kultur, które przez lata funkcjonowały w Lublinie

obok siebie, ale też przenikały się nawzajem, tworząc niepowtarzalny duch *miasta wielu kultur*.

Każdy z tych artystów maluje zupełnie inaczej i to w sposób, który jednoznacznie określa ich postawę i osobowość twórczą. Łączy ich jednak na tyle dużo, by przekonać się, że ich twórczość wyrasta z tego samego źródła, przebiegała podobną drogą, tyle że każde z nich na swój sposób nadaje swojej twórczości możliwie wyrazisty kształt własnego widzenia i pojmowania świata.

Takie postawy nie rodzą się *ad hoc*, formują się przez lata artystycznej praktyki. Pierwszym krokiem do kształtowania się takiej postawy są studia. Jak wyżej wspomniano, wszyscy troje kończyli Instytut Wychowania Artystycznego/Wydział Artystyczny UMCS i sama

Uczelnia, jej profesorowie, koledzy, atmosfera przez nich tworzona, wtopiona przy tym w atmosferę Lublina z jego bogactwem różnych kultur w tle, została trwały ślad, a raczej wyznaczyła artystyczną drogę na przyszłość.

Wystawa „Uroki i przejawy wielokulturowości Lublina” jest dostępna w holu Biblioteki Głównej UMCS do 22 grudnia 2017 r.

Jerzy Kasprzak

Konferencja poświęcona sztuce Lublina

W związku z obchodami jubileuszu 700-lecia nadania prawa miejskiego Lublinowi środowisko historyków sztuki z Instytutu Sztuk Pięknych UMCS, we współpracy z Instytutem Historii Sztuki KUL oraz Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zorganizowało ogólnopolską konferencję naukową pt. „Sztuka Lublina. Od średniowiecza do współczesności”. Odbyła się ona w dniach 26–27 października 2017 r. w Centrum Spotkania Kultur. Z uwagi na wyjątkowe okoliczności konferencji patronat nad wydarzeniem objął prezydent miasta Lublin dr Krzysztof Żuk oraz rektory obu uniwersytetów lubelskich – prof. dr hab. Stanisław Michałowski, rektor UMCS oraz ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński, rektor KUL.

Tematyka spotkania objęła szerokie spektrum dorobku artystycznego Lublina na przestrzeni dziejów. Wiele miejsca poświęcono zagadnieniom architektury i urbanistyki w kluczowych momentach rozwoju miasta: w okresie średniowiecza, w czasach nowożytnego rozkwitu miasta, a szczególnie w czasach kształtowania się tkanki architektonicznej na wzorach późnego renesansu i manieryzmu (tzw. typ lubelski). Następnie omawiano rozplanowanie miasta w XVIII w. oraz okres późnego modernizmu, przypadający na pierwsze dekady po zakończeniu drugiej wojny światowej, kiedy to wyłonił się obecny kształt urbanistyczny miasta. Ponadto, referaty poświęcone były różnym przykładom malarstwa i rzeźby w Lublinie, działalności artystów

rodzimych i napływowych oraz aktywności artystów i krytyków lubelskich poza Lublinem. Przedstawiciele 22 ośrodków badawczych i instytucji, w tym z Poznania, Warszawy, Torunia i Krakowa, zaprezentowali 37 referatów.

Ze strony Instytutu Sztuk Pięknych konferencję przygotowali pracownicy Zakładu Historii Sztuki: dr hab. Ewa Letkiewicz, prof. nadzw., dr hab. Jerzy Żywicki oraz niżej podpisany. Nieoceniony wkład w organizację wydarzenia miała dr Barbara Niścior, sekretarz konferencji. Otwarcie uświetniło wystąpienie prof. dr hab. Urszuli Bobryk, prorektor UMCS ds. studenckich. Pokłosiem spotkania będzie publikacja naukowa, której wydanie zaplanowane jest na 2018 r.

Piotr Majewski

Akademia Przedsiębiorczości UMCS

W październiku 2017 r. rozpoczęła funkcjonowanie Akademia Przedsiębiorczości UMCS, będąca wspólną inicjatywą Wydziału Ekonomicznego i Biura Rozwoju Kompetencji.

Fot. Arkadiusz Wronowski

Celem Akademii jest wykształcenie przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie profesjonalistów gotowych do realizacji swoich pomysłów biznesowych, a także do pełnienia roli liderów w instytucjach i przedsiębiorstwach.

Akademia Przedsiębiorczości UMCS jest nowatorskim programem kreowania przedsiębiorczości, ukierunkowanym na kształtowanie kompetencji oraz rozwój postaw i zachowań przedsiębiorczych w środowisku akademickim UMCS. Jest on adresowany do studentów, doktorantów, absolwentów i pracowników UMCS, którzy uczestnicząc w profesjonalnych warsztatach prowadzonych przez doświadczonych trenerów, mają możliwość zdobycia i rozwinięcia kompetencji w dziedzinie przedsiębiorczości.

Warsztaty odbywają się w ramach dwóch programów rozwojowych – Akademii Liderów i Akademii Biznesu. Uczestnicy pierwszego z nich mogą wziąć udział w następujących szkoleniach: „Style przywództwa a typy osobowości... – w poszukiwaniu naturalnego stylu przywództwa” – szkolenie w oparciu o model MBTI, „Budowanie zespołu i efektywna współpraca w zespole” – trening pracy zespołowej dla menadżerów, „Inteligencja emocjonalna dla lide-

rów” – trening inteligencji emocjonalnej w oparciu o model EQ i 2.0, „Budująca komunikacja dla liderów... czyli jak chcieć razem pracować” – szkolenie w nurcie NVC, „Trafne decyzje. Interdyscyplinarny warsztat doskonalenia kompetencji eksperckich”.

Osoby biorące udział w Akademii Biznesu mogą korzystać z następujących warsztatów: „Własna firma – od pomysłu do realizacji”, „25 sposobów na zarabianie w biznesie”, „Marketing i sprzedaż w praktyce”, „Wprowadzenie do zarządzania projektami”.

Członkowie społeczności akademickiej mogą również uczestniczyć w cotygodniowych spotkaniach mentoringowych z praktykami biznesu, które odbywają się na Wydziale Ekonomicznym w ramach wykładu ogólnouniwersyteckiego „Przedsiębiorczość dla początkujących”. Dotychczas gośćmi prowadzącego wykład byli: Kamila Kruk (coach, współwłaścicielka dwóch spółek, redaktor naczelna wydawnictwa „Osmpower”, autorka książek z tematyki biznesu i rozwoju osobistego), Katarzyna Skoczek (doradca biznesowy, specjalista ds. zarządzania zasobami ludzkimi, przedsiębiorca, współwłaścicielka firmy doradczo-rekrutacyjnej Tobea), Jarosław Duda (Business Developer, Interim Manager, doradca biznesowy, eks-

pert oceniający i opiekun startupów w platformach startowych), Marcin Kęćko (Zastępca Dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin), Jacek Lipski (ekspert ds. tworzenia zintegrowanych strategii komunikacji marketingowej, content marketingu i social media marketingu, mentor w AIP Lublin, blogger), Tomasz Małecki (Prezes Zarządu Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego), Michał Pukacz (Członek Zarządu i Koordynator w Polskim Kłastrze Badań i Rozwoju Internetu Rzeczy, Co-Organizer w Startup Weekend Lublin i Aula Polska Lublin), Marcin Stachyra (CEO i współzałożyciel firmy

Fot. Arkadiusz Wronowski

Nexbio), przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego.

Ponadto, uczestnicy Akademii Przedsiębiorczości UMCS otrzymują dostęp on-line do biblioteki gier kompetencyjnych firmy SKILLGEN. Mają możliwość korzystania z niej w dowolnym miejscu i czasie, pod warunkiem posiadania dostępu do Internetu oraz komputera osobistego i rozwijania swoich kompetencji w obszarach: efektywności osobistej, efektywności zespołu, psychologii zarządzania oraz sprzedaży.

Planowane jest systematyczne poszerzanie oferty Akademii, m.in. o realizację projektów doradczych na zlecenie przedsiębiorstw i instytucji przez interdyscyplinarne zespoły zadaniowe złożone z członków społeczności akademickiej.

Więcej informacji na temat Akademii Przedsiębiorczości UMCS można znaleźć pod adresem: www.akademia.umcs.pl.

*Barthomiej Twarowski
Kierownik Merytoryczny Akademii
Przedsiębiorczości UMCS*

Listopad w Samorządzie Studentów

Dni są coraz krótsze, a temperatury za oknem coraz niższe. Jesienna aura nikomu nie sprzyja. Ale nie w Samorządzie Studentów! Tutaj każdy ma ręce pełne roboty. Studenci nie próżnują – chcą się rozwijać, organizować, działać...

Szkolenia z praw i obowiązków studenta

Komisja Dydaktyki i Jakości Kształcenia we współpracy z Samorządami Wydziałowymi przeprowadziła cykl szkoleń skierowanych do studentów pierwszego roku. Ich celem było zapoznanie uczestników z zasadami obowiązującymi na Uczelni oraz podstawowymi prawami i obowiązkami studenta. Nowi żacy mieli okazję zgłębić swoją wiedzę dotyczącą umowy pomiędzy Uczelnią a studentem, ubezpieczenia zdrowotnego, stypendiów, a także sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej. ●

Ubezpieczenie NNW

Wychodząc naprzeciw potrzebom naszych kolegów, Samorząd Studentów zorganizował akcję promującą ubezpieczenia studentów od następstw nieszczęśliwych wypadków na rok akademicki 2017/2018. Na Wydziałach: Ekonomicznym, Politologii, Pedagogiki i Psychologii oraz w Instytucie Fizyki na jeden dzień stanęły stoiska, przy których możliwe było opłacenie składki. To sprawa szczególnie istotna dla studentów, którzy w tym roku akademickim będą odbywać praktyki zawodowe, zajęcia laboratoryjne lub zajęcia terenowe i mają obowiązek posiadania takiego ubezpieczenia. ●

Międzynarodowy Dzień Studenta

15 listopada na Wydziale Ekonomicznym obchodzony był Międzynarodowy

wy Dzień Studenta. Samorząd Studentów przeprowadził z tej okazji konkurs, w którym można było wygrać mnóstwo niespodzianek. Dla studentów, którzy wykazali się wiedzą i kreatywnością, sponsorzy przygotowali vouchery do najciekawszych miejsc w Lublinie. Nie zabrakło także gadżetów UMCS. ●

Studenckie Maratony Filmowe

16 listopada odbyło się pierwsze w tym roku akademickim spotkanie z filmem organizowane przez Komisję Kultury. Cała idea Studenckich Maratonów Filmowych narodziła się trzy lata temu. Od tamtej pory wydarzenie cieszy się dużą popularnością. Tym razem podczas seansu mieliśmy okazję przenieść się do świata superbohaterów, gdzie zderzyły się postaci Marvela oraz DC. ●

Spotkanie informacyjne z Camp Leaders

21 listopada na Wydziale Ekonomicznym odbyło się spotkanie informacyjne z Camp Leaders, skierowane do osób, które marzą o wyjeździe do Ameryki. Organizatorzy przybliżyli zebranym, na czym polegają wyjazdy typu Work & Travel do USA, Kanady i Nowej Zelandii. Dodatkową zachętą dla zainteresowanych były historie uczestników zeszłorocznych wyjazdów. ●

Spartakiada UMCS 2017

24 listopada w Centrum Kultury Fizycznej odbyła się kolejna edycja Spartakiady UMCS. Zgodnie z tradycją zawody sportowe były skierowane do studentów pierwszego roku, którzy rywalizowali ze sobą w pięciu dyscyplinach: futsal, boccia, siatkówka, tenis stołowy i pływanie. Podczas wydarzenia odbyły się zajęcia fitness, takie jak power fitness, trening obwodowy oraz stretching. ●

Fot. Zakaz Zdjęć

Fot. Zakaz Zdjęć

• „Ten student brzmi znajomo”

Efekty prac zespołów projektowych

Praca zespołów projektowych utworzonych w ramach rekrutacji do Samorządu Studentów powoli dobiega końca. Zadaniem wszystkich uczestników było stworzenie projektu i jego samodzielna realizacja. Efektem tych działań były wydarzenia takie jak „Pokaż Marii swój talent” oraz „Ten student brzmi znajomo”. Przedsięwzięcia te miały formę konkursu, a ich celem była dobra zabawa oraz integracja społeczności studenckiej. W grudniu odbędą się kolejne i zarazem ostatnie trzy wydarzenia: „Kocham Cię UMCS”, „Jeden z UMCS” oraz „Try to get out”. ●

Aleksandra Szastak

Fot. Zakaz Zdjęć

Fot. Zakaz Zdjęć

• „Pokaż Marii swój talent”

Młodzi rusycyści z UMCS na Europejskim Festiwalu Studenckim w Bułgarii

• Otwarcie Festiwalu. Przed kompleksem „Czernomorski”

Fot. Leszek Mikrut

Jak co roku grupa studentów filologii rosyjskiej z Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS udała się na Europejski Festiwal Studentów Rusycystów „Przyjaciele, wspaniałe są nasze przyjaźnie!”. VI edycja tego niepowtarzalnego przedsięwzięcia odbywała się w dniach 11–16 września 2017 r.

Głównym organizatorem Festiwalu była Fundacja „Russkij Mir”, zaś rolę koordynatora ze strony lubelskiego ośrodka akademickiego pełniło Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS. Już po raz trzeci ta sześciodniowa impreza, w której udział wzięły drużyny żaków studiujących język rosyjski z całej Europy, odbywała się na bułgarskim czarnomorskim wybrzeżu w miejscowości Kamczija, w przepięknym i rozległym Kompleksie Sanatoryjno-Uzdrowiskowym, tuż przy ujściu rzeki Kamcziji do morza.

Kamczija powitała w sumie 25 grup z 17 europejskich krajów, w tym – po raz pierwszy – dwie ekipy z Azji. W skład reprezentacji UMCS weszli studenci rusycystyki I i II stopnia: Wiktoria Staszkiwicz, Iga Jaśkowiak, Joanna Jędra, Wioletta Magdziak, Anna Spryszyńska, Ewelina Pawlas, Paulina Piech oraz Piotr Gontaruk. Opiekunem był pracownik Instytutu Filologii Słowiańskiej dr Leszek Mikrut (Pracownia Glottodydaktyki).

Studenci przyjechali nad Morze Czarne, aby zaprezentować swój poziom znajomości języka rosyjskiego oraz wiedzę w zakresie m.in. literatu-

ry i kultury Rosji. Większość festiwalowych zmagania została poświęcona życiu i twórczości Aleksandra Puszkina, gdyż to właśnie jemu został dedykowany w Rosji i na świecie rok 2017.

Późnym wieczorem 11 września miała miejsce artystyczna prezentacja wszystkich drużyn, poprzedzona demonstrowaniem przez każdą ekipę narodowych strojów, napojów, przysmaków i piosenek, jak również macierzystej uczelni i miasta.

Kolejnego dnia w uroczystym otwarciu Festiwalu w Sali Koncertowo-Kinowej „Czernomorski”, oprócz przedstawicieli Fundacji „Russkij Mir” – dyrektora wykonawczego Władimira Koczina i dyrektora Władimira Litarienki, wzięły również udział Konsul Federacji Rosyjskiej w Warnie oraz delegaci bułgarskich lokalnych władz samorządowych i organizacji społecznych. Dyrektor Fundacji „Trwały Rozwój Bułgarii” Stanka Szopowa podkreśliła znaczenie zarówno samego Festiwalu Studentów Rusycystów, Fundacji „Russkij Mir”, jak i przede wszystkim – języka rosyjskiego, którego po pewnym okresie stagnacji uczy się coraz więcej osób nie tylko w Europie.

Po obejrzeniu literacko-poetyckiej kompozycji poświęconej twórczości autora *Eugeniusza Oniegina*, którą przygotowali studenci Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego im. Michała Łomonosowa, drużyny przystąpiły do pierwszego zadania konkursowego. Zawodnicy demonstrowali scenki dramatyczne przygotowane na podstawie utworów Puszkina, deklamowali wiersze rosyjskiego poety, fragmenty jego poematów, śpiewali pieśni ze słowami zaczerpniętymi z Puszkinińskich strof. Reprezentant UMCS Piotr Gontaruk zaprezentował własną interpretację wiersza *Dźwignąłem pomnik swój, nie trudem ręk ciosany*. Następnie zorganizowano wieczór pieśni bardowskiej pt. „Śpiewaj, gitaro dźwięczna”, którego gwiazdą był syberyjski bard Bronisław Malinowski. Wszystkie grupy w trybie pozakonkursowym prezentowały rosyjskie pieśni bardowskie.

Trzeciego dnia Festiwalu odbywały się przesłuchania drużyn, biorących udział w imprezie, w ramach konkursu muzycznego. W ciągu maksymalnie pięciominutowego występu należało zaprezentować rosyjski roman, piosenkę ludową lub estradową. Mógł to być również taniec albo wykonanie rosyjskiego utworu muzycznego na dowolnym instrumencie. Ciężar odpowiedzialności za występ lubelskich studentów wzięła na siebie Wiktoria Staszkiwicz, wykonując szlagier Anny Pugaczowej pt. *Milion purpurowych róż* (*Milion ałych Roz*). Już po kilku taktach publiczność zaczęła śpiewać wraz z Wiktorią, świetnie się bawiąc.

Tego dnia odbyły się jeszcze dwa konkursy. Pierwszy z nich był turniej znajomości twórczości Aleksandra Puszkina. Ośmioosobowe drużyny w ściśle oznaczonym czasie zaznaczały na wcześniej otrzymanych matrycach właściwe odpowiedzi, wybierając je spośród wariantów pojawiających się na wielkim ekranie lub formułowały swoje warianty w oparciu o de-

monstrowane ilustracje. Drugi był turniej rosyjskich przysłów i powie-dzonek. Kolejnym punktem progra-mu był „Kapustnik show”, czyli nie-wielkie amatorskie przedstawienia, scenki dramatyczne, głównie o cha-rakterze satyrycznym. Reprezentanci UMCS zademonstrowali scenkę situa-cyjną pt. „Nachalny student”, która – jak było to do przewidzenia – wywoła-ła salwę śmiechu wśród publiczności.

Kolejny, a zarazem przedostatni już dzień VI Europejskiego Festiwalu Stu-dentów Rusycystów był w dużej mie-rze dniem wycieczkowo-rekreacyjnym. Uczestnicy autokarami przewiezieni zostali do Warny, aby tam wziąć udział w uroczystym pochodzie uli-cami miasta. Wszyscy nieśli swe fla-gi narodowe oraz tabliczki z nazwa-mi kraju i uczelni. Pochód studentów z 15 europejskich państw oraz Chin i Turcji odbył się centralną ulicą mia-sta w rytmie muzyki marszowej, wy-konywanej przez idącą w czołe po-chodu orkiestrę dętą. W ten sposób prawie 250-osobowa grupa dotarła do Parku Nadmorskiego. Tam wszyst-kim drużynom rozdane zostały duże,

wypełnione helem balony, a na nich młodzi ludzie napisali flamastrami swe życzenia skierowane do przyszło-ści. Na umówiony sygnał 27 białych balonów wzbiło się w niebo. Uczest-nicy mieli również czas, aby bliżej za-poznać się z osobliwościami przepięk-nej morskiej stolicy Bułgarii.

Piątek, 15 września, był finałowym dniem Festiwalu. Do południa na pla-ży przeprowadzone zostały ostatnie już dyscypliny konkursowe stanowiące połączenie zawodów sportowych i za-bawy. Po obiedzie na uroczystej cere-monii zamknięcia Festiwalu dyrektor Oddziału Centrów Fundacji „Russkij Mir” Władimir Litarienko podkreślił, że priorytetowe zadanie imprezy – wielkie święto studentów uczących się języka rosyjskiego, nawiązywanie podczas niego nowych znajomości i przyjaźni, radość ze wspólnej zaba-wy – to wszystko zostało osiągnięte. Główna nagroda Festiwalu – wspa-niała wycieczka nad Jezioro Bajkał na trasie Moskwa–Irkuck, połączona ze zwiedzaniem Włodzimierza, Suzdału, Niżnego Nowgorodu, Jekaterynbur-ga, Tomka, Nowosybirsk i innych

starych rosyjskich miast – przyzna-na została przez jury konkursowe ekipie z Rumunii. Drużyna z Uni-wersytetu Marii Curie-Skłodowskiej nagrodzona została za aktywny udział w przeprowadzeniu VI Europejskie-go Festiwalu Studentów Rusycystów „Przyjaciele, wspaniałe są nasze przy-jaznie!”. Z urokliwej czarnomorskiej Kamcziji studenci filologii rosyj-skiej wrócili więc z niewielką tarczą!

Całość zakończyła część artystycz-na, w trakcie której talenty prezen-towali zarówno studenci kilku ekip, jak i gwiazda bułgarskiej estrady – Greta Ganczewa. Natomiast wieczorem w „Bułgarskiej Gospodzie” odbył się koncert współczesnej bułgarskiej muzyki estradowej i ludowej.

Jesteśmy przekonani, że udział w międzynarodowym festiwalu stu-denckim w sposób znaczący wpłynął na poziom wiedzy studentów rusy-cystów z UMCS, przyczynił się rów-nież do promocji Alma Mater i Wy-działu Humanistycznego na arenie międzynarodowej.

*Elwira Michalska
Leszek Mikrut*

Forum Młodych Medioznawców i Komunikologów

Prof. dr hab. Iwona Hofman uczestniczyła w inauguracji Forum Młodych Medioznaw-ców i Komunikologów, które zorgani-zowano w Collegium Da Vinci, SWPS w Poznaniu 10 listopada 2017 r.

Forum powołano uchwałą walne-go zjazdu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej w 2016 r. Jego przewodniczącą jest dr Kata-rzyna Kopecka-Piech. Aktywność młodych badaczy różnych dyscy-plin nauki jest współczesnym wa-runkiem rozwoju i umiędzynaro-dowienia szkolnictwa wyższego, co doceniają gremia decyzyjne, zaczy-nając od Ministerstwa Nauki i Szkol-nictwa Wyższego i Polskiej Akademii Nauk. Funkcjonowanie FMMiK opie-ra się na seminariach i warsztatach, których trzecią edycję zorganizowano

Fot. Przemysław Grzonka

w Poznaniu. W listopadowym spot-kaniu udział wzięli zaproszeni nesto-rzy: prof. dr hab. Dorota Gołębiak, prof. dr hab. Wanda Krzemińska, dr hab. Tomasz Misiak, dr hab. Mi-chał Gołowacki oraz członkowie Za-

ządu PTKS. Główne problemy dys-kutowane podczas seminarium to: metodologia badań jakościowych, komunikacja liczbowa, „wędrujące pojęcia” w badaniach społecznych i humanistycznych, organizacja pro-jektu badawczego.

Podczas inauguracji Forum została wręczona nagroda Doktorat’17 przy-znawana przez PTKS od dziewięciu lat. Otrzymała ją dr Monika Kornacka-Grzonka (UŚ), która pod kierun-kiem prof. dr. hab. Mariana Gieruli przygotowała rozprawę pt. „Rola mediów lokalnych w społeczności Śląska Cieszyńskiego”. Poza dyplomem dr Monika Kornacka-Grzonka otrzymała dofinansowanie książki wydanej na bazie doktoratu. Dy-plom otrzymał również promotor.

Przemysław Grzonka

UMCSport – listopad 2017

Listopad za nami. Rozgrywki ligowe trwają w najlepsze! Drużyny KU AZS UMCS Lublin mają za sobą lepsze i gorsze występy. Oprócz nich, mogliśmy obserwować także starty naszych zawodników na innych imprezach, które odbyły się w minionym miesiącu. Przypomnijmy sobie, co takiego się wydarzyło.

Tylko dwa spotkania rozegrały nasze Pszczółki. Bilans to 1:1. W meczu wyjazdowym ósmej kolejki Basket Ligi Kobiet przeciwko aktualnym wicemistrzyniom kraju, Wiśle Can-Pack Kraków, podopieczne trenera Wojciecha Szawarskiego uległy po ambitnej walce 75–66. W ostatni weekend miesiąca Pszczółka Polski-Cukier pojechała do Siedlec, gdzie zmierzyła się z PGE MKK Siedlce. Lublinianki wygrały ten mecz 68–80. Listopad zakończyły na ósmym miejscu w tabeli.

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Z bardzo dobrej strony pokazali się koszykarze KU AZS UMCS Lublin. Trener Przemysław Łuszczewski i spółka zanotowali komplet zwycięstw. Rozegrali trzy pojedynki i wszystkie z nich kończyły się wygraną lublinian, odpowiednio z Rosą II Radom (82–77), Sokołem Ostrów Mazowiecka (60–78) oraz Hutnikiem Warszawa (81–90). Z bilansem 7:3 nasza ekipa znajduje się na piątym miejscu w tabeli 2. Ligi Koszykówki Mężczyzn (Grupa B).

Świetnie spisywali się nasi szczypiorniści. Zawodnicy prowadzeni przez trenera Patryka Maliszewskiego pewnie wygrali dwa mecze, jakie przyszło im rozegrać w minionym miesiącu. Najpierw pokonali przed własną publicznością Szczypiorniaka Dąbrowa Białostocka 26–22, a następnie okazali się lepsi w spotkaniu derbowym przeciw AZS-AWF Warszawa (31–26). Te rozgrywki są bardzo udane dla KU AZS UMCS Lublin. Dzięki dobrej postawie, po siedmiu kolejkach, z sześcioma zwycięstwami na koncie i tylko jedną porażką są liderami 2. Ligi Piłki Ręcznej Mężczyzn (Grupa 3).

Skoro jesteśmy przy piłce ręcznej, trzeba podkreślić, że także dla pań to był naprawdę udany czas. MKS AZS UMCS Lublin rozegrał trzy mecze – wszystkie zakończyły się zwycięstwami drużyny trenera Patryka Maliszewskiego. Wygrana z SPR JKS Jarosław (27–21) była pierwszą od zwycięstwa z Krapkowicami w inauguracyjnej serii gier, co miało miejsce 24 września. Jak się okazało, listopadowe przełamanie stało się impulsem do następnych zwycięstw. Kolejny triumf MKS odniósł w starciu z Olimpią-Beskid Nowy Sącz. Mecz trzymał w napięciu do ostatniej sekundy. Ostatecznie to gospodynie mogły cieszyć się po ostatniej syrenie. Lublinianki wygrały 27–26. Zawodniczki z Koziego Grodu pokazały, że na wyjeździe także potrafią punktować. W spotkaniu siódmej kolejki pokonały w stolicy WKPR Wesoła Warszawa 25–30. Miesiąc zakończyły na piątym miejscu w tabeli 1. Ligi Piłki Ręcznej Kobiet (Grupa B).

Jak burza idą również futsaliści KU AZS UMCS Lublin. „Dziki” po nienajlepszym początku sezonu złapały wła-

ściwy rytm. Trzy zwycięstwa w trzech listopadowych występach sprawiają, że są już na piątym miejscu w 1. Lidze Futsalu Mężczyzn (Grupa Południowa). Zawodnicy prowadzeni przez trenera Artura Gadzickiego zaczęli miesiąc od wygranej w hali Globus z Komprachciami (7–2). Następnie udali się do Łodzi, gdzie pewnie pokonali Malwee Łódź 2–6. Natomiast w dziewiątej kolejce okazali się lepsi od Futsalu Nowiny, z którym rozprawili się u siebie 5–2.

Nieco gorzej radziły sobie siatkarki LUK AZS UMCS Lublin. W czterech

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

meczach zwyciężyły tylko raz, ale to była bardzo ważna wygrana. Po porażkach z Jarosławem, Proszowicami i Tomaszowem Lubelskim, LUK znalazł się niebezpiecznie blisko strefy spadkowej. Jednak w ostatnim meczu miesiąca zawodniczki prowadzone przez trenera Jacka Rutkowskiego przerwały złą serię i pokonały przed własną publicznością Jędrę Siewierz 3–1, odskakując od rywali, które przed tą kolejką były bezpośrednio za drużyną lubelską w tabeli.

Co poza rozgrywkami ligowymi?

Dwa zwycięstwa i jeden remis to bilans futsalistów AZS UMCS Lublin podczas turnieju eliminacyjnego do Młodzieżowych Mistrzostw Polski w Futsalu U-20. Dzięki niemu, akademicy pewnie wywalczyli awans do finałów, któ-

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

re odbędą się w dniach 15–17 grudnia w Łęczycy. Futsaliści z Koziego Grodu to srebrni medaliści z ubiegłego roku.

Ze świetnej strony pokazał się bobsleista KU AZS UMCS Lublin – Mateusz Luty. Tylko 0.11 sekundy zabrakło dwójce bobslejowej Mateusz Luty (KU AZS UMCS Lublin)/Krzysztof Tytkowski (Flota Gdynia), aby stanąć na podium podczas pierwszego weekendu zmagania w Pucharze Europy, które odbyły się w norweskim Lillehammer. Co nie udało się w Skandynawii, wyszło za naszą zachodnią granicą. Sportowcy wygrali zmagania Pucharu Europy w niemieckim Altenbergu. Nigdy wcześniej żadna polska ekipa nie stanęła na najwyższym stopniu podium zawodów tej rangi.

W dniach 25–26 listopada odbyły się kolejne zawody pływackie z cy-

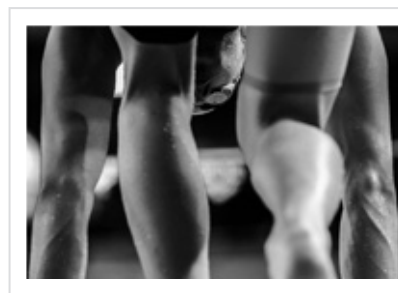
klu Arena Grand Prix Puchar Polski. Tym razem zawodnicy rywalizowali w Poznaniu. Reprezentanci KU AZS UMCS Lublin zajęli aż siedem miejsc w pierwszej trójce. Najlepiej spośród ekipy lubelskiej wypadł doświadczony Konrad Czerniak, który trzykrotnie kończył zmagania jako pierwszy, a raz jako drugi. W wyścigach na 50 i 100 metrów stylem motylkowym uzyskał minima na Mistrzostwa Europy (basen krótki) w Kopenhadze. Dobrze wypadły zawodniczki KU AZS UMCS Lublin. Julia Adamczyk zajęła drugie miejsce w rywalizacji na 400 metrów stylem zmiennym oraz trzecie na dystansie o połowę krótszym. Wiktoria Samuła zajęła trzecią lokatę podczas zawodów na 100 metrów klasycznym.

Lubelska Uniwersjada 2017 za nami! Zawody toczyły się w kilku konkurencjach – zarówno indywidualnych, jak i zespołowych. Pierwsze miejsce w klasyfikacji drużynowej zajął KU AZS UMCS Lublin. Stawką była także przepustka na Ogólnopolski Finał Igrzysk Studentów Pierwszego

Roku, który w ostatni weekend miesiąca odbył się w Lublinie. Lubelskie środowisko AZS, w którym byli także przedstawiciele Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej, w klasyfikacji generalnej zajęło czwarte miejsce. Na słowa uznania z pewnością zasługuje występ drużyny futsalowej (AZS UMCS Lublin) prowadzonej przez trenera Tomasza Bieleckiego, która sięgnęła po złoto. Nasi zawodnicy pewnie wygrali turniej, zwyciężając we wszystkich swoich spotkaniach. Brązowy medal w zmaganiach kobiet na ergometrze wioślarskim (kategoria lekka) zdobyła Alicja Pęczak (UMCS).

O sporym sukcesie może też mówić fotograf KU AZS UMCS Lublin – Michał Piłat, który zdobył pierwsze miejsce w ogólnopolskim Konkursie Fotografii Sportowej. Nagrodę odebrał w sobotę (18 listopada) podczas uroczystej gali w Szczecinku. Zdjęcie na miarę pierwszego miejsca pochodzi jeszcze z Głównych Mistrzostw Polski w Pływaniu, które odbyły się w Lublinie w dniach 18–21 maja bieżącego roku. Michał na co dzień jest studentem drugiego roku studiów magisterskich na kierunku animacja kultury na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Kamil Wojdat

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Pokazy fizyczne w Trawnikach

7 listopada 2017 r., w ramach obchodów 150. rocznicy urodzin Marii Skłodowskiej-Curie, przedstawiciele Koła Naukowego Studentów Fizyki (KNSF) wraz z mgr. Pawłem Wnukiem i mgr. Krzysztofem Kiszczakiem przeprowadzili pokazy fizyczne w Zespole Placówek Oświatowych im. Marii Skłodowskiej-Curie w Trawnikach.

Po uroczystej akademii z okazji święta Patronki starsze dzieci zostały zaproszone na wyczekiwaną z niecierpliwością część – pokazy fizyczne.

Głównym celem pokazów było wyjaśnienie podstawowych praw fizyki, które występują wokół nas. Specjalnie dobrane doświadczenia pozwoliły na zaprezentowanie wybranych praw fizyki poprzez aktywne uczestnictwo w demonstracjach. Dzieci miały okazję zobaczyć, że wrząca woda wcale nie musi być gorąca, a piłeczka w strumieniu powietrza potrafi lewitować. Jednak największe zainteresowanie wzbudziły poduszki oraz „rakieta odrzutowa” zrobiona z butelki. Na koniec każdy mógł poczuć się jak bohater Gwiezdnych Wojen, trzymając „miecz świetlny” ze świetłówki.

Paulina Kłos

Pokazy fizyczne w Zawieprzycach

24 listopada 2017 r. członkowie Koła Naukowego Studentów Fizyki (KNSF) pod okiem mgr. Krzysztofa Kiszczaka i mgr. Pawła Wnuka prowadzili pokazy fizyczne w Szkole Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Zawieprzycach. Miejsowość ta może poszczycić się bogatą historią, również związaną z rodziną Patronki naszej Uczelni. Na cmentarzu w Kijanach znajduje się grobowiec rodziny Skłodowskich.

Natychmiast po wejściu do szkoły goście zostali powitani przez uśmiechniętych uczniów, którzy z chęcią pomagali w przygotowaniach do pokazów. Odebyły się one zaraz po uroczystej akademii.

Przygotowane pokazy pozwoliły zrozumieć dzieciom, jak „działa” świat, m.in. jak zmiana ciśnienia wpływa na otaczające nas rzeczy, dlaczego balony latają, jak powstaje mgła oraz że nie wszystkie bańki mydlane są okrągłe.

Po skończonych pokazach dzięki życzliwości pracowników szkoły podstawowej goście mogli zwiedzić podziemia mieszczące się przy szkole, dowiedzieć się wielu informacji na temat Zawieprzyc oraz Marii Skłodowskiej-Curie.

W imieniu organizatorów pokazów pragniemy podziękować gospodarzom za tak miłe przyjęcie i życzliwą atmosferę.

Natalia Kwiatek

Astronomiczne projekty podczas XIV Lubelskiego Festiwalu Nauki

W dniach 24–30 września 2017 r. w Lublinie miał miejsce XIV Lubelski Festiwal Nauki. Cieszył się dużym zainteresowaniem, a wśród atrakcji znalazły się także projekty o tematyce astronomicznej.

• Od lewej: Agnieszka Ciuł, Łukasz Tkaczyk i Maciej Derejski

Mgr Łukasz Tkaczyk – absolwent geografii UMCS, który od 2012 r. kieruje projektami podczas Festiwalu z ramienia Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, wraz z Agnieszką Ciuł, studentką geografii i geoinformatyki oraz mgr. Maciejem Derejskim, absolwentem fizyki i informatyki zrealizowali w tym roku kolejne projekty. W gronie tym podczas LFN organizatorzy wystąpili już po raz trzeci.

28 września 2017 r. w auli Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS miały miejsce trzy edycje projektu „Kosmiczna wędrówka po gwiazdozbiorach”. Każda skierowana była do innej grupy odbiorców, dzięki czemu projekt ten cieszył się dużym zainteresowaniem zarówno uczniów lubelskich szkół, jak i osób dorosłych. Podczas prelekcji autorzy omawiali najciekawsze konstelacje wraz z szeregiem obiektów, które w danym gwiazdozbiorze się znajdują. Ponadto, przedstawiono sposoby obserwacji tych obiektów. Każdy mógł nauczyć się, w jaki sposób odnaleźć na niebie mgławicę bądź inny interesujący go obiekt.

Agnieszka Ciuł omówiła gwiazdozbiór Kasjopei, Herkulesa, Smoka, Lutni i szereg innych gwiazdozbiórów ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznawania ich wśród gwiazd, a także liczne ciekawe historie związane z tymi konstelacjami. Łukasz Tkaczyk skupił się na omówieniu gwiazdozbiórów Tarczy, Strzelca i Węża, rejonu nieba szczególnie ciekawego naukowo, w którym znajduje się centrum naszej galaktyki oraz bardzo liczne jasne i różnorodne ciała niebieskie. Zostały omówione gromady gwiazd, szereg mgławic, obszarów, w których powstają młode gwiazdy. W drugiej części prelegent przedstawił planety, które przemieszczają się na tle różnych gwiazdozbiórów wraz z instrukcją, jak odnaleźć Wenus, Jowisza czy Saturna w ciągu najbliższego miesiąca. Prelekcja o gwiazdozbiorach obejmowała także pokaz, w jaki sposób na przestrzeni tysięcy lat przemieszczały się gwiazdy i wyobrażenia, jak będą wyglądać gwiazdozbiory w dalekiej przyszłości.

Maciej Derejski podczas omawiania gwiazdozbiórów skupił się na określeniu fizycznych aspektów najciekawszych obiektów w gwiazdozbiorach Wielkiej Niedźwiedzicy, Byka i Oriona. Podczas omawiania Wielkiej Mgławicy Oriona zaznaczył, że można wypatrzyć ją na niebie już gołym okiem oraz zaprezentował procesy powstawania gwiazd tam zachodzące.

30 września 2017 r. odbył się Piknik Naukowy na Placu Litewskim. Łukasz Tkaczyk wraz z Agnieszką Ciuł zrealizowali projekt „Astronomiczne krajobrazy”. Zaprezentowany został szereg zdjęć astronomicznych Łukasza Tkaczyka. Prelegenci opowiadali o fotografii przez tele-

Fot. Łukasz Tkaczyk

• Agnieszka Ciuł podczas pokazu zdjęć i okularów astronomicznych

skop, o obserwacjach ciekawych detali na powierzchni Księżyca, różnych konfiguracjach plam na tle Słońca, zaćmieniach i tranzytach planet na tle tarczy Słońca. Projekt ten był częściowo połączony z geologicznym projektem „Niezwykłe Tatry – geologia, formy, górnictwo” Beaty Wypych – studentki geografii UMCS. W ramach projektu o górskiej tematyce odbył się pokaz tatrzańskich skał łącznie z obserwacją skał przez mikroskop.

Projekty Łukasza Tkaczyka, Agnieszki Ciuł i Macieja Derejskiego były współorganizowane przez Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. Na zakończenie Pikniku Naukowego atrakcją była obserwacja Księżyca za pomocą aparatu z dużym zoomem oraz wykonanie serii zdjęć Srebrnego Globu.

Łukasz Tkaczyk

• Zdjęcie w tle: Księżyc podczas zakończenia Pikniku Naukowego, fot. Łukasz Tkaczyk

Fot. Beata Wypych

Gospodarka przestrzenna – tylko co dalej?

24 października 2017 r. odbyła się pierwsza w roku akademickim 2017/2018 Studencka Debata „Gospodarka przestrzenna w teorii i praktyce”. W nowym cyklu spotkań, który zatytułowany został „Gospodarka przestrzenna – i co dalej?”, poruszane były zagadnienia dotyczące przyszłości absolwentów tego kierunku oraz możliwości rozwoju ich kariery. W pierwszym spotkaniu udział wzięli studenci UMCS, KUL oraz UP.

Organizowana z inicjatywy dr Dagmary Kociuby debata prowadzona była przez absolwentkę kierunku gospodarka przestrzenna – Agatę Kuźmińską, pracującą obecnie w firmie Pracownia Miejska z Konina. Jak podkreślała prelegentka: „Naszą misją jest współtworzenie miast, które inspirują, leczą, włączają i rozwijają się w zrównoważony sposób. Naszą silną stroną są badania nad przyszłością i uspołecznianie procesów miejskich. Rozumiemy technologię w mieście. Jesteśmy firmą-ideą, jeśli czytujecie Jerzego Hausnera. Wspólnie z mieszkańcami, samorządami i firmami w całym kraju zmieniamy miasta na lepsze”.

Tak mówią o sobie, a kim są? W zespole Pracowni znajdziemy pełnych energii i zapału młodych ekspertów z różnych dziedzin, których łączy jedno – chęć zmian na lepsze. Są oni autorami pierwszego w Polsce foresightu – czyli innowacyjnego sposobu przewidywania zmian zachodzących we współczesnych miastach, których zidentyfikowanie ułatwia władzom świadome planowanie ich rozwoju.

SKNP „SmartCity” nawiązało współpracę z Agatą Kuźmińską w ramach prac przy projekcie Foresight Lublin 2050 prowadzonym przez jej firmę. Zafascynowani reprezentowanym przez zespół Pracowni Miejskiej innowacyjnym sposobem myślenia, poprosiliśmy Agatę o uchylenie rąbka tajemnicy i wskazanie przepisu na sukces. Oczywiście takiego przepisu nie otrzymaliśmy – gdyż jeden nie istnieje. Istnieją jednak pewne kroki, które mogą nam go ułatwić. Zdradzę dwa z nich. Po pierwsze, z uwagi na interdyscyplinarność gospodarki przestrzennej, wśród mnogości dziedzin musimy znaleźć coś, co interesuje nas najbardziej – nikt nie może być eks-

pertem we wszystkim. Mamy zatem starać się być ekspertami w tym, czym czujemy się najlepiej. Po drugie, nie możemy bać się pukać do drzwi, za którymi znajduje się nasza wymarzona praca. Jeżeli nie uda się za pierwszym razem, to nie znaczy, że nie możemy próbować do skutku – metoda „na trutnia” została sprawdzona przez samą Agatę i zadziałała. Studentom przedstawiona została przykładowa lista firm, gdzie absolwent gospodarki przestrzennej mógłby się odnaleźć – niektóre z nich były zaskoczeniem. Zaproponowana została również inna ścieżka – własna działalność.

W trakcie spotkania Agata Kuźmińska podzieliła się ze studentami cennymi wskazówkami, które pomogły spojrzeć na rynek pracy z innej perspektywy. Nie były to bowiem tylko uniwersalne i teoretyczne porady, lecz podparte wieloletnią praktyką doświadczenie. Był to tylko wstęp do rozważań o ścieżkach kariery absolwenta gospodarki przestrzennej. Wnioskując z wysokiej frekwencji uczestników, takie spotkania są potrzebne. Będziemy informować o kolejnych.

Dorota Wolińska, SKNP „SmartCity”

Studentki rusycystyki UMCS w Soczi

W dniach 14–22 października 2017 r. odbył się XIX Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów w Soczi, zorganizowany przez Światową Federację Młodzieży Demokratycznej (WFDY) i międzynarodowe organizacje studenckie. Miał służyć integracji młodych ludzi z całego świata, umocnieniu więzi oraz promowaniu współpracy międzynarodowej. Impreza miała także umożliwić spotkanie młodych liderów z różnych dziedzin: działaczy kultury i nauki, dziennikarzy, informatyków, inżynierów, przedstawicieli organizacji młodzieżowych, samorządów studenckich, przedsiębiorców, przede wszystkim zaś wszystkich młodych ludzi uczących się języka rosyjskiego i zafascynowanych kulturą Rosji.

W Festiwalu wzięło udział ponad 20 000 uczestników i 5000 wolontariuszy ze 150 krajów z całego świata, w tym również i z Polski. Instytut Filologii Słowiańskiej UMCS reprezentowały studentki rusycystyki: Monika Borys i Paulina Piech. Zaproszenie do uczestnictwa w Festiwalu dla studentów UMCS zostało przesłane przez Fundację „Russkij Mir” na adres Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej UMCS. Fundacja pokryła koszty przelotu oraz pobytu w Soczi studentek z Lublina.

Uroczyste otwarcie Festiwalu odbyło się 14 października w Moskwie, natomiast główne imprezy odbywały się w Parku Olimpijskim w Soczi. Program był bardzo bogaty i zróżnicowany. W ciągu zaledwie siedmiu dni odbyły się setki różnorodnych

przedsięwzięć, np. konferencji, paneli dyskusyjnych, imprez kulturalnych i sportowych. Ponadto, na terenie miasteczka akademickiego były organizowane programy interaktywne, rozrywkowe i sportowe, które pomagały młodym uczestnikom zawiązywać nowe znajomości. Zwieńczeniem Festiwalu była uroczysta ceremonia zamknięcia 21 października.

Jednym z punktów programu było spotkanie w Rosyjskim Międzynarodowym Uniwersytecie Olimpijskim w Soczi 17 października, zorganizowane przez Fundację „Russkij Mir” i RMUO. 90 uczestników ŚFMiS (w szczególności delegatów Międzynarodowego Festiwalu Młodzieży „Друзья, прекрасен наш союз” / „Wspaniałe są nasze przyjaźnie!”, którego trzy ostatnie edycje

odbyły się bułgarskim kurorcie nadmorskim niedaleko Warny – Kamczija) dowiedziało się o możliwości nauki, formach wypoczynku i turystyce kulturowej, przedstawiono także edukacyjny potencjał Dalekiego Wschodu, Północno-Zachodniego regionu Rosji. Młodzież z uwagą wysłuchała również

profesora Moskiewskiego Uniwersytetu Państwowego im. M.W. Łomonosowa – Władimira Jelistratowa o osobliwościach „rosyjskiego charakteru” („Русский характер: что в нём главное?”).

Studentki rusycystyki wyrażają głęboką wdzięczność i wyrazy uznania Fundacji „Russkij Mir”, jak również

Dyrektor CJKR dr Swietłanie Szaszkowej za umożliwienie im uczestnictwa w XIX Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Soczi.

Elwira Michalska

Centrum Języka i Kultury Rosyjskiej

Współpraca: Monika Borys

Paulina Piech

Seminarium poświęcone starości

Dane demograficzne coraz widoczniej wskazują na starzenie się całego świata, jednak najdynamiczniej procesy te zachodzą w państwach wysokorozwiniętych. Obecnie na świecie żyje prawie 9,0% osób w wieku powyżej 65 lat. Do 2050 r. liczba seniorów zwiększy się do 1,6 mld, co będzie stanowiło jedną szóstą ludności, a średnia długość życia zwiększy się o prawie osiem lat (współcześnie średnia długość życia na świecie to 68,6 lat, a w połowie obecnego stulecia będzie to 76,2 lat). W niedalekiej przyszłości zwiększy się też liczba sędziwych seniorów, czyli po 80. roku życia (obecnie sędziwych seniorów na świecie jest 126,5 mln, a do 2050 r. będzie ich prawie trzy razy więcej).

W kontekście starzejącego się społeczeństwa ważna wydaje się inicjatywa, która miała miejsce 7 listopada 2017 r. na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS. Spotkanie, którego organizatorem było Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej działające przy Zakładzie Pracy Socjalnej pod przewodnictwem dr hab. Marty Czechowskiej-Bielugi, dotyczyło specyfiki okresu starości oraz postaw wobec seniorów.

Wydarzenie pt. „Starość zaczyna się wtedy, kiedy miejsce marzeń zajmują wspomnienia – młodzież o starości” miało charakter seminarium naukowo-dydaktycznego. Omówiono tematykę starości, którą uznano za bardzo ważną i aktualną kwestię społeczną. W programie znalazły dwa interesujące wykłady na temat wieku sędziwego. Poza tym studenci zajmujący się organizacją przedsięwzięcia opracowali raport z badań własnych dotyczących stosunku

uczniów lubelskich szkół ponadgimnazjalnych do osób starszych.

Gośćmi seminarium byli m.in.: Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii prof. dr. hab. J. Kirenko, Prodziekan ds. Studenckich dr. M. Kuśpit, Kierownik Zakładu Pracy Socjalnej dr. hab. A. Kanios, prof. nadzw. oraz dr. H. Kachaniuk, a także studenci.

Na wstępie dr. H. Kachaniuk z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, która od wielu lat współpracuje z Zakładem Pracy Socjalnej UMCS, wygłosiła interesujący wykład pt. „Jacy możemy być w starości? – postawy wobec starości”. Studenci poznali wiele interesujących aspektów dotyczących starości, takich jak np. pozytywne i negatywne cechy charakteru seniorów, bariery do pokonania w codziennym życiu, choroby, z jakimi najczęściej muszą się zmagać, oraz jak osoby starsze są postrzegane przez nasze społeczeństwo.

Następnie mgr A. Herman, który jest opiekunem medycznym w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie w Lublinie, zaprezentował wykład pt. „Praca z osobami starszymi – teoria i praktyka”, w którym podzielił się m.in. swoimi doświadczeniami z pracy z osobami starszymi, trudnościami, z którymi musiał się zmagać, oraz wymienić sposoby na ich efektywne pokonywanie. Przybliżył również ich nastawienie do pracowników ośrodka oraz atmosferę, jaka w nim panuje. Mgr A. Herman poszerzył świadomość zgromadzonych na temat motywacji, dzięki której jego podopieczni byli zdolni do pokonywania barier życia codziennego, poprzez m.in. rehabilitację.

W dalszej części seminarium studenci Koła Naukowego Pracy Socjal-

nej przedstawili raport z przeprowadzonej diagnozy postaw społecznych uczniów szkół ponadgimnazjalnych wobec osób starszych w Lublinie. Badania odbyły się w ramach projektu współfinansowanego ze środków z Grantu Władz Rectorskich UMCS w Lublinie na semestr letni roku akademickiego 2016/2017. Pomiar został przeprowadzony za pomocą sondażu diagnostycznego, a narzędziem badawczym był autorski kwestionariusz ankiety, opracowany przez Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej. W badaniach wzięło udział ponad 100 uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Spotkanie zorganizowane przez Koło Naukowe Studentów Pracy Socjalnej pozwoliło na dostrzeżenie w zjawisku starzenia się nie tylko negatywnych, ale również pozytywnych stron. Pozytywnym zaskoczeniem dla zgromadzonych były wyniki badań własnych studentów. Pokazały one, że stosunek uczniów szkół ponadgimnazjalnych wobec osób starszych znacząco się różni od panujących aktualnie stereotypów na ten temat. Młodzież wykazała się zrozumieniem, empatią i ciepłem w stosunku do osób w wieku podeszłym. Ich myślenie nie było standardowe, a każdy z ankietowanych w różny sposób interpretował zasady współżycia społecznego z seniorami. Zdecydowana większość badanej młodzieży wykazywała chęć niesienia pomocy osobom starszym. Dyskusja prowadzona podczas seminarium pozwala sądzić, że młodzież wykazuje się szacunkiem do seniorów, a ich postawy są niejednokrotnie dalekie od stereotypów.

Martyna Stajek, Agata Dziedzic
Studentki pracy socjalnej

Konferencja naukowa „Aktywność fizyczna w zdrowym stylu życia młodzieży”

W dniu 27 października 2017 r. w Sali Audytoryjnej Ecotech-Complex UMCS odbyła się I Konferencja Naukowa pt. „Aktywność fizyczna w zdrowym stylu życia młodzieży”. Inicjatorem i organizatorem spotkania było Centrum Kultury Fizycznej UMCS. W uroczystym otwarciu udział wzięła prof. dr hab. Urszula Bobryk – Prorektor ds. Studenckich UMCS.

Konferencji przewodniczył prof. dr hab. Janusz Kirenko – Dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS, który wygłosił wykład plenar-

• Od lewej: dr Krzysztof Krawczyk, prof. Janusz Kirenko, dr Tomasz Bielecki

ny pt. „Zdrowie a edukacja”. W części teoretycznej wygłoszono siedem referatów o tematyce nawiązującej

do różnych aspektów zdrowia i aktywności fizycznej młodzieży akademickiej. Następnie w panelu praktycznym, który odbył się w obiektach sportowych Centrum Kultury Fizycznej UMCS, przeprowadzono sześć sesji treningowych w formie warsztatów, w których prezentowano nowoczesne formy ruchu stosowane w zajęciach wychowania fizycznego studentów UMCS. Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem zaproszonych gości oraz studentów naszego Uniwersytetu.

Krzysztof Krawczyk

Spartakiada UMCS 2017

Zawody sportowe dla studentów pierwszego roku jak co roku przyciągnęły tłumy. Zawodnicy przez prawie siedem godzin walczyli o miano najlepszych sportowców Spartakiady UMCS 2017.

Tegoroczna edycja Spartakiady UMCS odbyła się 24 listopada. Od 8:00 do 14:30 w Centrum Kultury Fizycznej UMCS zawodnicy ścierali się w rozgrywkach w pięciu dyscyplinach: futsal, piłka siatkowa, boccia, tenis stołowy oraz pływanie.

Wysoka frekwencja oraz zaciekanie studentów Spartakiadą zaskoczyło samych organizatorów. Zawody cieszyły się bowiem dużym zainteresowaniem wśród środowiska akademickiego oraz mediów. Jest to fenomen, biorąc pod uwagę fakt, że uczestnikami mogą być wyłącznie studenci rozpoczynający edukację na naszym Uniwersytecie. Widownia także nie zawiodła – przybyło wiele osób niebiorących czynnego udziału w wydarzeniu, ale kibicujących swoim kolegom i koleżankom.

Po walce o miano najlepszych sportowców wśród młodych studentów wyłoniono najlepsze zespoły, a także najlepszych zawodników w dyscyplinach indywidualnych. Po wyrównanej rywalizacji wyniki prezentują się następująco:

- Boccia: miejsce I – Kamil Korszeń,
- Piłka siatkowa: miejsce I – KMWTW, miejsce II – GP Harnasie, miejsce III – Nosacze UMCS,
- Tenis stołowy kobiet: miejsce I – Mirjana Głaz, miejsce II – Karolina Reda, miejsce III – Kateryna Tkachuk,
- Tenis stołowy mężczyzn: miejsce I – Maciej Krasucki, miejsce II – Bartłomiej Przybyszewski, miejsce III – Jakub Drwał,
- Pływanie kobiet: miejsce I – Olga Kucharska,
- Pływanie mężczyzn: miejsce I – Jakub Januszanis, miejsce II – Siarhei Yeudaliuk, miejsce III – Mateusz Wiejak,
- Futsal mężczyzn: miejsce I – FC FIR, miejsce II – RKS, miejsce III – FC Gliniana.

W rozgrywkach drużynowych w futsalu wyróżniono także najlepszego bramkarza oraz najlepszego strzelca, natomiast w siatkówce wskazano najlepszą zawodniczkę i najlepszego

zawodnika rozgrywek. Na zwycięzców czekały atrakcyjne nagrody, m.in. sprzęt sportowy oraz gadzety UMCS.

Poza rozgrywkami odbyły się także zajęcia fitness, które trwały od godziny 13:00 do 14:30 i były podzielone na trzy bloki ćwiczeń: power fitness, trening obwodowy oraz stretching. Udział w zajęciach wzięło ponad 80 osób, co sprawiło, że sala była wypełniona po brzegi. Po każdym bloku odbywał się krótki konkurs, w którym wyłoniono najbardziej wytrzymałe studentki. Na wszystkich uczestników czekały symboliczne upominki.

Wachlarz możliwości był duży, więc każdy mógł znaleźć na Spartakiadzie UMCS coś dla siebie, zadbać o rozwój własnych pasji i aktywnie spędzić czas w miłym towarzystwie. Studenci mogli liczyć także na jeszcze jeden profit – udział w zawodach dawał możliwość odrobienia nieobecności na zajęciach z wychowania fizycznego. Na szczęście medycy zabezpieczający zawody nie musieli interweniować, obyło się bez poważnych kontuzji. Jedyne, co pozostało wśród studentów, to uśmiech na ich twarzach oraz satysfakcja z przełamania własnych słabości.

Klaudia Bryk

Fot. Justyna Magis

70 lat od wydania pierwszego numeru „Kultury”

W dniach 14–15 września 2017 r. w Lublinie odbyło się spotkanie z okazji 70. rocznicy ukazania się pierwszego numeru paryskiej „Kultury”, redagowanej przez Jerzego Giedroycia. W wydaniu zorganizowanym przez Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura, Instytut Książki, Muzeum Lubelskie oraz Wydział Politologii UMCS wzięli udział badacze, dziennikarze oraz osoby zainteresowane tematyką pisma i polskiej emigracji. Dyskutowano o fenomenie paryskiej „Kultury”, specyfice zarządzania pismem, charyzmie Redaktora, a także nieprzemijającej aktualności Jego myśli.

Prof. dr hab. Iwona Hofman, Dziekan Wydziału Politologii UMCS zainicjowała dwudniowe obchody, witając przybyłych gości oraz podkreślając wyjątkowość pisma podczas lat jego wydawania oraz współcześnie. Słuchaczy powitali także dr Krzysztof Żuk, Prezydent Miasta Lublin oraz prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. W pierwszym dniu spotkania miała miejsce promocja albumu *Kultura – narodziny pisma* będącego reprintem pierwszego numeru. Należy zaznaczyć, że dopełnieniem albumu są teksty autorstwa Marka Żebrowskiego, Pawła Kłoczowskiego oraz Stanisława Mancewicza, w których przybliżone zostały m.in. realia powstania i wydawania „Kultury”. Podczas de-

baty głos zabrali również Wojciech Sikora, prezes Stowarzyszenia Instytut Literacki Kultura, wspomniani wcześniej M. Żebrowski, S. Mancewicz oraz Andrzej Peciak z Instytutu Książki. Odczytane zostały ponadto listy od prof. Krzysztofa Pomiana oraz Dariusza Jaworskiego, dedykowane uczestnikom spotkania.

Rozmówcy odnosili się do okoliczności powstania „Kultury” i trudnych losów osób zaangażowanych w wydawanie pisma. Dyskutowano także o specyfice paryskiej „Kultury”, podkreślano dużą rolę wydawnictwa w trudnych dla Polski czasach.

Uroczystości 70-lecia pierwszego wydania „Kultury” zbiegły się z 17. rocznicą śmierci Redaktora oraz kolejną edycją przyznania Nagrody im. Jerzego Giedroycia. Laureatką

Fot. Justyna Magis

tegorocznej odsłony została Joanna Krakowska za książkę *PRL. Przedstawienia*. Zwieńczeniem wieczoru była emisja fragmentu filmu *Kim był Jerzy Giedroyc* w reżyserii A. Marka Drązewskiego.

W drugim dniu w Sali Rady Wydziału Politologii UMCS odbył się panel pt. „Fenomen paryskiej «Kultury»”. W rozmowie moderowanej przez prof. I. Hofman udział wzięli: Bogumiła Berdychowska, prof. Rafał Habielski, prof. Marek

Kornat, prof. Zdzisław Kudelski oraz kpt. ż.w. Józef Gawłowicz. W dyskusji pojawiły się m.in. wątki aktualności myśli Jerzego Giedroycia i refleksje na temat specyfiki życia w Maisons-Laffitte.

W kolejnej części uroczystości odbyło się wręczenie Stypendium im. Leopolda Ungera. Laureatami piątej edycji zostali: Kaja Puto, Tadeusz Kolasinski, Magdalena Idem, Martyna Siudak oraz Natalia Kurek. Przewodnicząca Kapituły prof. I. Hofman podkreśliła bardzo wysoki poziom wniosków oraz wyraziła swoje uznanie dla aktywności dziennikarskiej wyróżnionych osób. Podczas wręczenia nagród obecni byli m.in. Monika i Marek Ungerowie (honorowi przewodniczący Kapituły), Jarosław i Jolanta Kurscy, Marian Turski oraz Wojciech Sikora.

Magdalena Pataj

Budka Suflera na do widzenia

Budka Suflera była lubelskim zespołem rockowym istniejącym w latach 1969–2014. I co najbardziej interesujące, formacja osiągnęła sukces i utrzymywała się na polskim rynku muzycznym przeszło 40 lat, zawsze prezentując dobrą muzykę i dobre teksty. Omawiana publikacja autorstwa Jarosława Sawica przedstawia historię kapeli.

Napisanie książki o zespole muzycznym jest przedsięwzięciem nader trudnym. Sprawia to przede wszystkim brak materiałów archiwalnych, jak również ulotność zjawiska. Jak można oddać atmosferę koncertów i wykonanie utworów? Szczęśliwie są płyty, ale nagrania audiowizualne pochodzą dopiero z ostatniego okresu działalności Budki. Po raz pierwszy zostali pokazani w filmie Marka Piwowskiego *Przepraszam, czy tu biją* w 1977 r.

Jednakże Sawic przyjął bardzo dobrą konstrukcję pracy: muzyka – ludzie i ten schemat powtarza przez cały okres listnienia grupy. Książka jest swego rodzaju wywiadem-rzeką z muzykami

i ludźmi związanymi z Budką. Ponadto, swoje spostrzeżenia autor poparł imponującą kwerendą prasową. Uniknął w ten sposób infantylności problemu, bo ludzie mówią tylko co chcą powiedzieć. Przez karty książki przewija się mnóstwo osób związanych z muzyką, głównie rockową, ale nie tylko. Znajdujemy także odniesienia do szeroko pojętej kultury lubelskiej.

Budka Suflera była nie tylko zjawiskiem lubelskim, ale i UMCS-owskim. Jej twórcy to studenci naszego Uniwersytetu, zaczynający studia w 1969 r.: frontman Krzysztof Cugowski studiował prawo, perkusista Jacek Grün – polonistykę, a klawiszowiec Witold Odorowicz – matematykę. Uzupełniali ich uczniowie

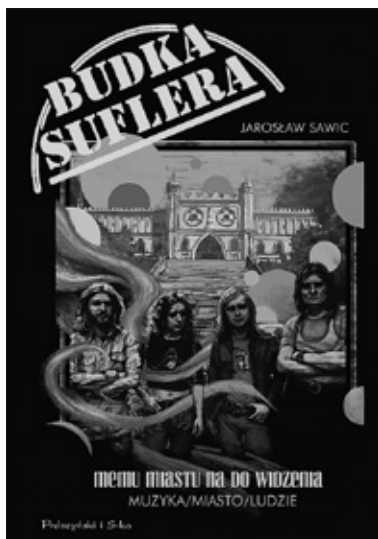
lubelskich szkół: basista Janusz Pędzisz i gitarzysta Krzysztof Brozi. Ten ostatni w niedalekiej przyszłości został studentem, a później profesorem UMCS. To byli założyciele Budki stanowiący jej pierwszy skład w roku akademickim 1969–1970.

Oficjalnie okres ten w historii zespołu nazywany jest prehistorycznym, ale fani nazywają ten czas „Arcusowskim”, bowiem zespół występował najczęściej w środowiskowym klubie studenckim „Arcus”. Co interesujące, Budka nagrywała swoje utwory dla radia akademickiego (wtedy to było Studenckie Studio Radiowe „Radio Akademickie”) na magnetofonie Jerzego Janiszewskiego. Utwory cieszyły się dużym zainteresowaniem, zespół był

rozpoznawalny i popularny wśród studentów. Niestety z tych utworów zachował się tylko jeden *Blue George'a Maxell'a* (autorem słów był student polonistyki Aleksander Migo).

Należy żałować, że nie ma utworu zatytułowanego bodaj *Blues dla Profesora*. Tak uczczonym naukowcem był filozof prof. Łubnicki. Postać znana wielu pokoleniom studentów. Sprawiał to nie tylko jego autorytet naukowy i pewna surowość podczas egzaminów, o których krążyły legendy, ale także wyróżniający go ubiór. Profesor od wczesnej jesieni do późnej wiosny chodził w tzw. pilotce, w znoszonym zielonkawym płaszczu. Kto raz zobaczył profesora, ten go nie zapomni. *Blues* był utworem instrumentalnym i w pewnym momencie muzyka się urywała i Cugowski swoim „brudnym” gło-

sem wykrzykiwał: Narcyz, Narcyz. Bo prof. Łubnicki tak miał na imię.

I jeszcze jedna uwaga. Adam Sikorski, pierwszy tekściarz zespołu przedstawiony został jako student KUL-u i w dodatku J. Sawic

włożył mu w usta wypowiedź, jak to z członkami grupy poetyckiej „Samsara” poznał się na Studium Wojskowym (s. 195–196). Pomijam okoliczność taką, iż w PRL-u studenci KUL-u nie mieli obowiązkowego szkolenia wojskowego. W rzeczywistości Sikorski był studentem historii na naszej Uczelni i w 1972 r. napisał pod kierunkiem prof. Zygmunta Mańkowskiego pracę magisterską „Kształtowanie się koncepcji modelu Polski Ludowej w latach 1942–1945”.

Książka, chociaż nietania – warta jest swojej ceny.

Zbigniew Zaporowski

Jarosław Sawic, *Budka Suflera: memu miastu na do widzenia. Muzyka/miasto/ludzie*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2017, ss. 768.

Nowy tom w serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”

W serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”, wydawanej pod redakcją naukową prof. dr. hab. Wiesława Krajki, kierownika Zakładu Studiów Conradoznawczych Instytutu Anglistyki UMCS, ukazała się w 2017 r. monografia pt. *Joseph Conrad and the Voicing of Textuality* autorstwa Claude'a Maisonnata, znanego i cenionego badacza twórczości Conrada, emerytowanego profesora Uniwersytetu Lumière-Lyon 2 we Francji. Stanowi ona 26. tom serii i została opublikowana w Wydawnictwie UMCS, Lublin w dystrybucji Columbia University Press, New York.

W swojej książce Maisonnat proponuje nowatorskie ujęcie twórczości Conrada, którego podstawę stanowi psychoanalityczna teoria Lacana. Kluczowym elementem tego ujęcia jest koncepcja głosu tekstu, który destabilizuje głos narratora. Koncepcja ta wychodzi od połączenia pojęć narratologicznych z kategoriami Lacanowskiej psychoanalizy, które reprezentuje triada: Realne – Symboliczne – Wyobraźniowe. Maisonnat łączy głos

z Realnym, natomiast tekst z Symbolicznym. Pojęcie głosu tekstu odnosi się do tych elementów tekstu, które należą do porządku językowego, stylistycznego, narracyjnego, ideologicznego, zmysłowego i nieświadomego. W części pierwszej autor omawia teoretyczne podstawy swoich dalszych rozważań nad twórczością Conrada. Punktem wyjścia dla konceptualizacji autora był zapis zmagani Conrada z ograniczeniami i oporem języka i poszukiwanie takiego języka,

który precyzyjnie przekazuje wrażenia, doświadczenia. Maisonnat zwraca uwagę na obecność i „funkcję” obcych języków w jego tekstach, zwłaszcza istotną rolę języka francuskiego. Głos tekstu przejawia się w złożonych strukturach narracyjnych, które są źródłem ironii niepozwalającej ani autorowi, ani tekstowi narzucać interpretacji.

W kolejnych pięciu częściach książki Maisonnat, omawiając najwybitniejsze lub najistotniejsze w rozwoju

artystycznym teksty Conrada, analizuje, w jaki sposób głos tekstu wyraża w języku to, co nieświadome. Część druga obejmuje te powieści Conrada, których tłem jest Daleki Wschód – *Szaleństwo Almayera*, *Wyrzutek*, *Lord Jim*, *Zwycięstwo*, i w których pojawia się największa różnorodność języków. Autor zwraca uwagę na typową dla Conrada wielość języków obcych w jego tekstach i stawia tezę, że wiąże się to z kwestią tożsamości. W analizie *Szaleństwa Almayera* Maisonnat opiera się na założeniu, że podmiot wypowiedzi zajmuje pozycję analogiczną do pozycji Conrada, co stanowi punkt wyjścia dla tezy, że właśnie język angielski pozwala podmiotowi na skonstruowanie własnej tożsamości, jako że zarówno jest źródłem środków artystycznego wyrazu, jak i pozwala na uporanie się ze swoją innością. W *Wyrzutku* badacz zwraca uwagę na to, jak język Conrada kształtuje reakcję czytelnika na tekst za pośrednictwem głosu tekstu. Jednak, jak twierdzi Maisonnat, powieść nie jest udana, gdyż reprezentacja rzeczywistości przesłania obecność Realnego.

W omówieniu *Lorda Jima* Maisonnat skupia się na niejasnym ontologicznym statusie pamięci, która ma naturę tekstu i istnieje poprzez tekst. Tym, co rzuca się w oczy podczas lektury Conrada, jest nieobecność w jego twórczości bezpośrednich odniesień do polskiego pochodzenia. Jednak Maisonnat dowodzi, że polskość Conrada jest obecna w jego utworach w ogromnym stopniu właśnie w formie pamięci o tym, co zapomniane i zepchnięte do podświadomości. *Zwycięstwo* należy do późniejszej fazy pisarstwa Conrada, gdy, w opinii krytyków, nastąpiło osłabienie jego twórczych sił. Maisonnat zauważa ten proces w niekonsekwentnym, chwiejnym funkcjonowaniu głosu tekstu, nad którym często dominuje głos narratora artykułujący ideologiczne preferencje. Odwołując się do Lacanowskich pojęć Symbolicznego i Realnego, autor analizuje postać Heysta i jego klęskę jako niezdolność do konstrukcji podmiotowości i przezwyciężenia stagnacji.

W części trzeciej Maisonnat skupia się na utworach morskich Conrada takich jak *Murzyn z załogi 'Narcyza'*, *Tajfun*, *U kresu sił* i *Młodość*, zwracając przy tym uwagę na pojawiające się w tych tekstach odniesienia autobiograficzne. W *Murzynie z załogi 'Narcyza'* centralną kwestią jest obecność wielości głosów w powieści, co zwraca uwagę na zagadnienie reprezentacji w tekście literackim i możliwość uchwycenia w narracji tego, co jest nieobecne. Analizując obrazowanie w *Tajfunie*, autor dochodzi do wniosku, że podkreśla ono bezradność języka wobec prawdy i stanowi element strategii dekonstrukcji oraz sugeruje, że głos narratora ma charakter prowizorycznej interpretacji. Maisonnat podkreśla modernistyczny charakter opowiadania *U kresu sił* jako tekstu, który nie gwarantuje żadnej pewności, że stanowi przekaz niepodważalnej jednoznacznej prawdy. Fundamentalną rolę odgrywa w narracji mowa pozornie zależna, która funkcjonuje jako narzędzie głosu tekstu i poprzez którą ujawnia się złudzenie, wokół którego kapitan Whalley buduje swoją podmiotowość.

Za kluczowy tekst w twórczości Conrada Maisonnat uznaje *Młodość*, w którym po raz pierwszy pojawia się postać Marlowa w roli narratora. Autor dostrzega w rozwoju bardziej złożonych form narracji w *Młodości* poszukiwanie przez Conrada własnego artystycznego głosu. Maisonnat interpretuje *Tajemnego wspólnika*, uznawanego za jedno z najwybitniejszych opowiadań Conrada, jako zapis konfliktu przeciwstawnych dążeń, które zmieniły podejście Conrada do swojego pisarstwa. Te sprzeczne „impulsy” to dążenie do uporządkowania, jasności, dominacji jednej perspektywy w postaci głosu trzecioosobowego narratora oraz kobiecy głos dwuznaczności i anarchii, w którym autor widzi głos tekstu, a który podważa kontrolę pisarza nad własnym tekstem.

W części czwartej dominują teksty, w których istotna jest relacja między ideologią a głosem uniemożliwiającym ingerencję ideologiczną

na poziomie narracji. W ten sposób obecność głosu tekstu podważa ukryte ideologiczne założenia jak np. w *Nostromo* czy obnaża imperialistyczne idee w *Jądrze ciemności* i *Placówce postępu*. Jako kontekst dla interpretacji *Placówki postępu* służą wewnętrzne konflikty Conrada związane z lojalnością wobec Wielkiej Brytanii jako nowej ojczyzny, a zarazem ze świadomością moralnego niebezpieczeństwa akceptacji imperializmu. Opowiadanie to stanowi próbę odpowiedzi Conrada na wątpliwości i komplikacje jego nowej sytuacji. Protagonisci, Kayerts i Carlier, reprezentują ideologię imperializmu, a ich śmierć symbolizuje krytyczną postawę Conrada. Zarazem stanowią oni obraz Innego w samym Conradzie i odzwierciedlają jego uczestnictwo w dyskursie imperializmu.

Maisonnat określa *Jądro ciemności* mianem jednego z najważniejszych tekstów literatury europejskiej. Conrad podważa w nim mit oświecenia, który leży u podstaw imperializmu, pokazując, że oświecenie i blask są uwarunkowane obecnością grozy i ciemności. Głos tekstu przejawia się w *Jądrze ciemności* w braku konkluzji i niemożliwości domknięcia znaczeń w narracji Marlowa i tym samym staje się źródłem emancypacji spod przemocy ideologii. Maisonnat koncentruje się na konflikcie dyskursu modernistycznego i dyskursu romansu w *Nostromo*. Odwołując się do Lacanowskiej koncepcji podmiotu, autor wskazuje na dominację dyskursu modernistycznego, która realizuje się poprzez dekonstrukcję podmiotowości postaci Nostroma, a także narracji, na którą składa się wielość punktów widzenia. Głównym tematem powieści *W oczach Zachodu* jest kwestia języka, jego zdolności do kształtowania rozumienia rzeczywistości i narzucania dyskursu, a także brak metajęzyka, który mógłby stanowić instrument komunikowania prawdy absolutnej. Maisonnat dowodzi, że wbrew powszechnym interpretacjom stawiającym Conrada na pozycji konserwatysty obecność głosu tekstu w narracji powieści stwa-

rza dystans i podważa hegemonię ideologicznych dyskursów zarówno konserwatywnych, jak liberalnych i humanistycznych.

W części piątej główną oś rozważań autora stanowi kwestia kobiecości w świecie zdominowanym przez mężczyzn w tekstach Conrada: powieści *Tajny agent* oraz w opowiadaniach *Idioci*, *Amy Foster* i *Uśmiech fortuny*. W opowiadaniu *Idioci* główny temat to odkrywanie determinującego wpływu rodzinnego dziedzictwa na podmiotowość i tożsamość. Conrad metaforycznie zмага się tu z poszukiwaniem własnej artystycznej tożsamości zarówno na poziomie języka, gdzie krzyżowały się wpływy polskiego i francuskiego, jak i w konfrontacji z własnymi literackimi mistrzami, m.in. Flaubertem i Maupassantem.

Amy Foster to jedyny tekst (oprócz *Księcia Romana*), w którym pojawia się nawiązanie do polskości poprzez bohatera o polsko brzmiącym imieniu. Główny temat opowiadania, wysiłek asymilacji do obcego języka,

może wskazywać na to, że Conrad dramatyzuje swoje niepokoje związane z podwójną tożsamością Polaka i pisarza tworzącego w języku angielskim. Maisonnat odwołuje się do Lacanowskiego pojęcia *jouissance*, aby uchwycić autonomię Alice, bohaterki *Uśmiechu fortuny*, wobec męskiego świata języka i wyobrażeń o potędze męskości. Konfrontacja narratora z Alice to spotkanie z Realnym, które ukazuje się jako kobieca *jouissance* bohaterki, ale także pozwala mu dostrzec jego wewnętrzną nieuświadomianą przemoc. Maisonnat uznaje *Tajnego agenta* za powieść o anarchicznym potencjale kobiecości, a w takiej perspektywie Winnie awansuje na centralną postać. Autor interpretuje powieść jako tekst, który przeciwstawia się patriarchalnej ideologii. W polifonicznym efekcie, jaki wywołuje nagromadzenie stylistycznych tropów, ujawnia się głos tekstu, poprzez który kobiecość ukazuje swoją destabilizującą moc.

Monografia Claude'a Maisonnata przynosi nowe istotne rozwiązania teoretyczne do badań nad twórczością Conrada, jak np. kluczowa koncepcja głosu tekstu, a także pozwala czytelnikom zapoznać się z punktem widzenia badacza wywodzącego się z francuskiej tradycji literaturoznawczej, kładącej duży nacisk na perspektywę psychoanalityczną. Zaprezentowane interpretacje podkreślają dynamiczny charakter głosu tekstu, który dokonując sublimacji tego, co nieświadome w językową formę, stawia czytelnika wobec fascynującej tajemnicy, jaką jest tekst literacki. Wiedzę o Conradzie wzbogaca też uwzględnienie ważnej roli języka francuskiego w dojrzewaniu artystycznym pisarza. Bogactwo metodologicznych rozwiązań, szerokie konteksty kulturowe, połączenie wyrafinowanych teoretycznie interpretacji z biograficznymi wątkami obiecują wartościową, stojącą na najwyższym poziomie naukowym, a zarazem przykuwającą uwagę lekturę.

Katarzyna Sokołowska

Mroki pamięci

Mroki pamięci. Opowiadania. Eseje są dwudziestą książką literacką Stanisława Leona Popka. Jej genezę, treść i ponadczasowe przesłanie nie sposób jest omawiać bez znajomości choćby najmniejszych faktów z życia oraz twórczości naukowej i artystycznej ich autora.

Stanisław Leon Popek urodził się w 1936 r. w Korytynie w powiecie hrubieszowskim, w czasie wojny i okupacji jako dziecko mieszkał w Majdanie Nowym koło Wojsławic w powiecie chełmskim.

Narrator opowiadania *Obrazki z dzieciństwa* otwierającego *Mroki pamięci* (a jest nim Stanisław Leon Popek) stwierdził – cytuję – „już jako człowiek dorosły, będąc zawodowym psychologiem, zachowałem stosunkowo świeżą pamięć z trudnego czasu lat dziecińczych (inni nazywają to fenomenem)”.

Dziś profesor zwyczajny doktor habilitowany Stanisław Leon Popek jest wybitnym uczonym i psychologiem zajmującym się psychologią

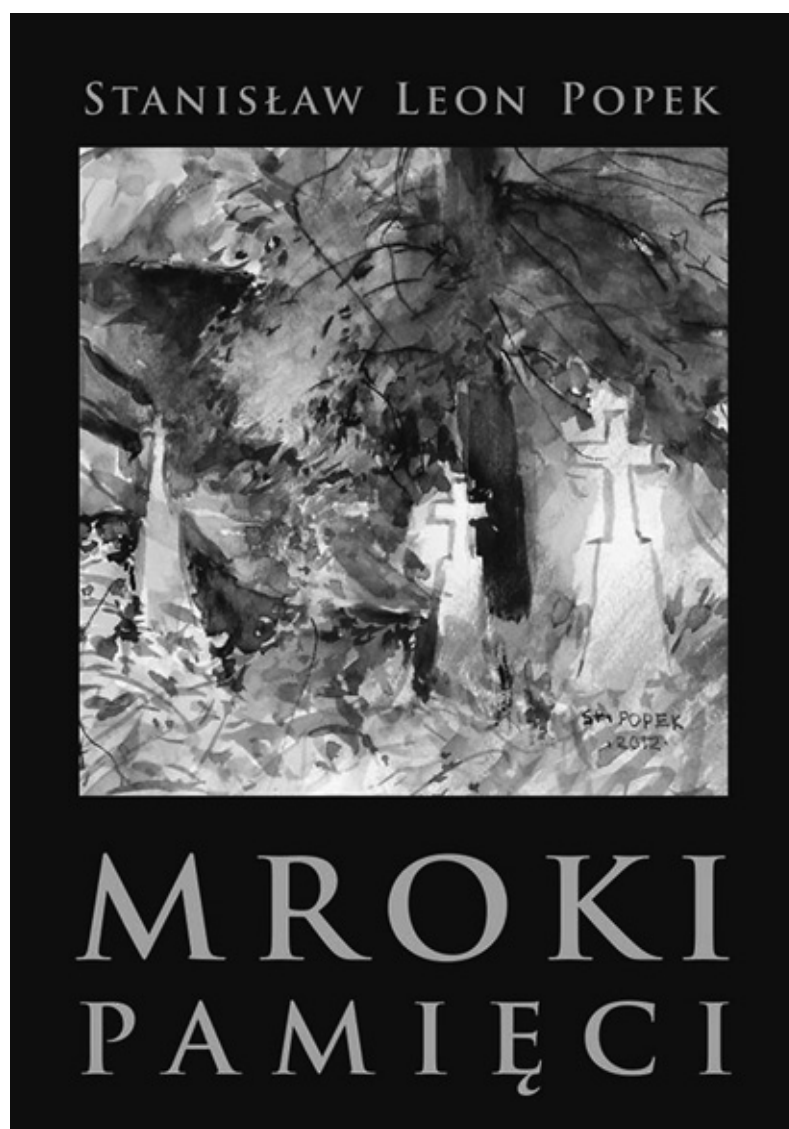
różnic indywidualnych, psychologią zdolności, twórczości i sztuki. Jest wybitnym pisarzem, poetą, eseistą i krytykiem literackim oraz wybitnym artystą plastykiem.

W wydanej w 2013 r., liczącej 480 stron, książce jubileuszowej pt. *Barwy twórczości*, dedykowanej Wielce Szanownemu Panu Profesorowi, Drogiemu Jubilatowi Stanisławowi Leonowi Popkowi, dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS prof. dr hab. Ryszard Bera napisał:

Mijające 55 lat pracy twórczej i naukowej to czas wyjątkowej działalności mierzonej wybitnymi dziełami artystycznymi i pracami naukowymi oraz aktywnej pracy organizatorskiej służącej dobru wspólnemu. (...) Z peł-

nym przekonaniem mogę stwierdzić, że jest Pan współczesnym Człowiekiem Renesansu – Wielkim humanistą, wrażliwym i kreatywnym twórcą – pisarzem, poetą i malarzem, wybitnym psychologiem i pedagogiem, wychowawcą wielu pokoleń studentów, Człowiekiem bez reszty oddanym Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej oraz naszemu Wydziałowi Pedagogiki i Psychologii. Stanowi Pan Profesor niedościgniony wzór humanisty, twórcy oraz naukowca. Jesteśmy dumni, że posiadamy taką perłę w naszym środowisku akademickim.

Potwierdzenie tej opinii znajdziemy w licznych wypowiedziach recenzentów prac naukowych i artystycznych Pana Profesora. Jan Koling nazywa

Stanisława Leona Popka *artystą wielkiej klasy (...), postacią renesansową, rzadko spotykaną we współczesnym świecie (...), stawiając go wśród najwybitniejszych psychologów obecnych czasów. Halina Ewa Olszewska nazwała Profesora człowiekiem o wielu talentach (...), wybitnym erudyty, (...) eseistą o uznanym dorobku naukowym i artystycznym, a Tadeusz Grygiel – Artystą Piękną, Dobrą i Prawdą.*

Prof. dr hab. Kazimierz Pospiszył uważa Stanisława Leona Popka za *wybitnego uczonego, znawcę mechanizmów ludzkiej twórczości, który w utworach literackich jak nikt do tego czasu kreśli psychologiczny i społeczny obraz kształtowania się sylwetki twórczej swoich bohaterów.*

Nie rozwijając powyższych wypowiedzi, spójrzmy statystycznie,

w możliwie największym skrócie, na dorobek Pana Profesora, odznaczanego wielokrotnie za twórczość naukową i artystyczną najwyższymi nagrodami i odznaczeniami państwowymi (m.in. Krzyżami Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski) oraz sześcioma nagrodami artystycznymi, np. Złotym Wawrzynem Literackim, medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis oraz siedmioma naukowymi (np. jest międzynarodowym Mistrzem Pedagogii). Szczegółowy wykaz nagród i odznaczeń oraz tytuły dzieł Pana Profesora znajdziecie Państwo na ostatniej stronie okładki *Mroków pamięci*.

Stanisław Leon Popek jest autorem siedmiu monografii naukowych wznawianych wielokrotnie, 300 rozpraw i artykułów oraz redaktorem naukowym 26 książek, promotorem

27 doktorów i niezliczonego wprost grona magistrów. Wydał 16 tomów poezji, jeden tom opowiadań i trzy powieści. Zorganizował 50 wystaw indywidualnych w kraju i zagranicą.

Mroki pamięci. Opowiadania. Eseje są piątym tomem prozy Stanisława Leona Popka mają charakter opowieści autobiograficznej. Z wydanymi w latach 2008–2015 opowiadaniem *Sny z wieży milczenia* i powieściami *Dwunaste skrzypce*, *Oczy ikony*, *Naznaczony Syberią* tworzą cykl epicki, będący kontynuacją i rozwinięciem, a jednocześnie zwieńczeniem, ukoronowaniem jego dotychczasowych osiągnięć twórczych w wymiarze literackim, plastycznym i naukowym. Mocnymi akcentami artystycznymi i ideowymi wpisują się do księżnicy naszej wielkiej literatury narodowej, wyrosłej z najtragiczniejszych doświadczeń narodu polskiego, z jego trudnej, dramatycznej historii obejmującej okres od II wojny światowej po czasy współczesne.

Miejszem akcji są miejscowości po obu stronach Bugu, na Kresach Wschodnich, na Lubelszczyźnie, doskonale znane autorowi z okresu dzieciństwa i młodości. Bohaterami opowiadań są autentyczni ludzie, mieszkańcy Lubelszczyzny, ludzie Kresów II Rzeczypospolitej. Nie są to postacie fikcyjne, lecz ludzie z krwi i kości, od wieków związani z tą ziemią, ściśle wypełniający treść książki prawdą historyczną, prawdą własnego życia oraz osobistą, rodzinną i narodową tragedią Polaków.

Tragedią tych ludzi była wojenna i powojenna codzienność, wypełniona obawą o przeżycie, o los swoich najbliższych, troską o elementarne pożywienie, wiarą w zwycięstwo, przekonaniem, że śmierć i męczeństwo ich najbliższych, znajomych, przyjaciół i sąsiadów nie były nadaremne, że przyniosą upragnioną wolność i niepodległość.

Autor świetnie rekonstruuje świadomość i odtwarza psychikę tych ludzi, np. ośmioletniego chłopca (a jest nim sam Stanisław Leon Popek) w opowiadaniu *Obrazki z dzieciństwa*, przeżywającego tragiczne wydarzenia z lat wojny i okupacji

(w tym ukraińskie mordy dokonywane na Polakach); Olgi z tytułowego opowiadania *Mroki pamięci*; Julki z opowiadania *Wiry*; partyzanta Mietka z opowiadania *Szubak*. *Prawda wyłania się po latach*; Marika i jego rodziców z opowiadania *Podrzutek* czy Siwego z opowiadania *Naznaczony Syberią*.

Mówiąc inaczej, Stanisław Leon Popek wykorzystuje i łączy w *Mrokach pamięci* w „jedną całość”, „jak nikt do tego czasu”, wiedzę psychologa, mistrzostwo artystyczne pisarza i artysty malarza, tworząc dzieło literackie wybitne, odnoszące się do najbardziej żywotnych spraw i problemów współczesnej Polski. Jest to także dokument historyczny i zbeletryzowana, uartystyczniona rozprawa naukowa z psychologii człowieka, doskonałe studium psychologiczne wszystkich, nawet epizodycznych postaci występujących w tej książce, jak i w całym przedstawionym powyżej cyklu.

Galeria tych postaci jest zdumiewająca i barwna, tak różnorodna i wielowątkowa, że nie sposób ich wszystkich wymienić, a ich osobowości, charakterystyki i złożonej problematyki omówić nawet w najobszerniejszym szkicu.

Stanisław Leon Popek nie ocenia swych bohaterów, nie komentuje współczesności, na przeszłość nie patrzy przez pryzmat historii, ale poprzez osobiste losy ludzi, dopuszczając ich do głosu i czyniąc ich odtwórcami wydarzeń, w których uczestniczyli. Ukazuje ich miłość i przywiązanie do ziemi rodzinnej, do Polski wolnej i niepodległej, do tradycji religijnej z wieloma tragicznymi konsekwencjami natury moralnej, społecznej i politycznej (np. walki partyzanckie, konflikt polsko-ukraiński i ludobójstwo UPA, prześladowania żołnierzy AK po 1944 r.) zarówno w okresie wojny i okupacji, jak i w czasach powojennych.

Podstawową formą literacką tej książki jest monolog autentycznych bohaterów opowiadań. I narratora, którym, co potwierdzają fakty z życia autora, jest Stanisław Leon Popek. W akcji i czasie tych opowiadań,

w ukazywaniu postaci i wydarzeń, w narracji nie ma fikcji literackiej. Formy wypowiedzi poszczególnych postaci i narratora są jednocześnie wspomnieniem i dokumentem historycznym minionej i współczesnej rzeczywistości.

Są subiektywnym spojrzeniem bohaterów tych opowiadań na wydarzenia, ludzi i świat, historyczny i współczesny, ich niepodważalną wartością jest mówienie prawdy. Z ich wypowiedzi poznajemy ludzi, którzy zostali zamordowani, ale przede wszystkim, którzy ocalili, przeżyli hitlerowską zagładę i ludobójstwo ze strony ukraińskich nacjonalistów, zbrodnie i gwałty sowieckich żołnierzy, prześladowania przez ubeków, wywózki na Sybir, mimo że wielokrotnie stawali twarzą w twarz z oprawcami i śmiercią. Ich monolog jest refleksją o życiu, o ich relacjach ja–świat, ci ludzie nie potrzebują żadnej rehabilitacji, niczego nie upraszczają, nie wygładzają, mówią tak, jak było naprawdę. Dramatyzuje te wypowiedzi narracja i formy dialogowe, którymi Stanisław Leon Popek uzupełnia osobowości i charakterystyki psychologiczne swoich bohaterów.

Dramatycznie brzmią odniesienia do współczesności. Oto fragment rozmowy narratora z Panem Wojciechem (staruszkciem) na temat wojny i dokonywanych zbrodni:

– Właśnie także taki może być człowiek. Nie ma najgorszej rzeczy, sprawy, czynu, żeby nie znaleźli się wśród ludzi ochotnicy do ich wykonywania. Ba! Nawet mogą konkurować z sobą w solidarności... Wystarczy wyrobić w tych ludziach przekonanie, że tylko oni są osobnikami postawionymi najwyżej, że wszyscy inni to podludzie. Podludzie to ci innej rasy, innej narodowości, innej wiary w tego samego Boga, a nawet gorsi dlatego, że są gorsi, według czyjejś intencji, mimo że są synami i córkami tego samego narodu, tej samej Ziemi Matki – podsumowałem na koniec.

– Oj, to tak jakbym słuchał przemówienia pewnego Pana w naszym kraju, a także jego ministrantów w programie „Jedynki”. Toż

to już prawie hasła faszystowskie i nacjonalistyczne. O Boże, czego ja dożyłem na moje stare lata – niemal ze łzami w oczach wypowiedział Pan Wojciech.

W opowiadaniu *Sztubak. Prawda wyłania się po latach...* Stanisław Leon Popek stwierdził: *W intencji piszącego te słowa nigdy nie było najważniejsze tworzenie zapisków historii, co raczej poszukiwanie odpowiedzi najistotniejszych z psychologicznego punktu widzenia – Kim tak naprawdę bywa człowiek? Jakie intencje kierują zachowaniami ludzkimi? Oczywiście ważne jest to, aby nie fałszować faktów.*

Przeraża skala ludobójstwa, zbrodni, okrucieństwa i bestialstwa ukraińskich nacjonalistów ukazana w tej książce. Ola, matka narratora opowiadania *Urodzony w łozinach* powie do syna:

Nagle zostaliśmy zaskoczeni przez pijaną gromadę mężczyzn i kobiet z widłami, kosami i nożami w rękach... Byłam w tym czasie kilkadziesiąt metrów od leśniczówki (...).

Babcię wyciągnięto z domu i przywiązano do drzewa, a twojego tatę skrupowano jakimś drutem, a następnie wybrano najszerze deski (...) i zabito go gwoździami między tymi deskami jak w trumnie. (...) na moich oczach przepiłowano te deski, razem z tatą, który cierpiąc, wydawał nie-ludzkie jęki. W pierwszej chwili chciałam tam pobiec, ale sparaliżowana przerażeniem nie mogłam wykonać najmniejszego ruchu. W tym czasie gromada kobiet uczyniła koło i zaczęła tańczyć, trzymając się za ręce. Na koniec to właśnie te rozbawione kobiety rozpruły cały brzuch mojej mamie, a twojej babci... Zaprzężono konie do wozu, (...) załadowano wszystko to, co stanowiło jakąś wartość, a więc meble, garnki, produkty żywnościowe. Świnie i krowy popędzono luzem przed siebie. Na koniec podpalono wszystkie budynki.

I jeszcze cytata z opowiadania *Mroki pamięci*, który wymaga wprowadzenia. Wyjaśniam. Bohaterowie opowiadania: Olga i Janek byli kochającym się małżeństwem – polsko-ukraińskim. Ona była Polką, on – Ukraińcem. Mieli ośmiomiesięczne

dziecko – Mikołajka. Historię tę Olga opowiada swojej siostrzenicy:

– Co się takiego stało? – zapytałam.

Najpierw milczał, wreszcie z trudem wyjął coś takiego:

– Oni wydali rozkaz! Oni nakazali uśmiercić wszystkich Polaków, nawet żony i to w pierwszej kolejności, jeżeli ta żona jest z pochodzenia Polką, mężów, jeżeli ten mąż jest Polakiem... Nakazali bezwzględnie wypełnić ten rozkaz do jutrzejszego wieczora...! Musisz z Mikołajkiem uciekać i to jeszcze tej nocy!

Zdrętwiałam na te słowa. Poczułam w głowie straszny szum, a następnie zawrót. Usiadłam na brzegu łóżka, wzięłam na ręce dziecko z kółkami i tak, nie wiem jak długo, siedziałam, nie mogąc wydusić z siebie jakiegokolwiek słowa. Wreszcie wyrzuciłam z siebie łkając:

– Nigdzie nie pójdę! Jeżeli mam zginąć razem z Mikołajkiem, to niech zginę z twojej, a nie z wrogiej ręki!

– Czyś ty oszalała?! – zakrzyczał Janek. Musisz zabrać ze sobą najpotrzebniejsze dla siebie i dla dziecka rzeczy i rozkazuję ci, abyś jak najszybciej uciekała. Wielu ludziom zza tamtej strony rzeki udaje się przedostać na zachód, na bezpieczniejsze tereny ...

– A ty?! – zapytałam.

– Ja zostanę i powiem im, że wykonałem ten potworny rozkaz...!

Trudno powiedzieć, dlaczego uległam i bez słowa zaczęłam pakować koszulki, pieluszki, mleko w butelce, suchary z pszennej mąki.

Zawiązałam to wszystko w liny woreczek zawieszony na mojej szyi. Podobnie przywiązałam sobie od przodu Mikołajka i tak okryta dużą ciepłą chustą stanęłam po raz ostatni na progu naszego domu... Janek nas przytulił i ze łzami w oczach powiedział: – Idź do swoich! Może przynajmniej wy ocalejecie...

Opowiadanie kończy się tragicznie, zresztą jak wszystkie pozostałe w tym tomie. Mimo heroicznej walki Olgi o życie Mikołajka, umiera on na zapalenie płuc. Janek za niewykonanie rozkazu zostaje bestialsko zamordowany przez kolegów Ukraińców.

Opowiadanie to jest kluczem do zrozumienia głębi psychologicznej

i patriotycznego, humanistycznego, internacjonalistycznego przesłania *Mroków pamięci*, ukazujących jedno z najtragiczniejszych wydarzeń dziejowych naszego narodu, jego kresową i syberyjską dyskryminację i martyrologię, gehennę, jakiej nie doświadczyły żadne inne narody Europy. Są hołdem, jednym z najpiękniejszych w naszej literaturze, złożonym przez Stanisława Leona Popka Polkom i Polakom z Kresów Wschodnich, wywożonym na Syberię (opowiadanie *Naznaczony Syberią*), bestialsko gwałconym i mordowanym przez banderowców (opowiadania *Wiry*, *Urodzony w łóżkach*) za ich heroizm i bohaterstwo, ich miłość, godność, patriotyzm i poświęcenie, za to, że zmuszani do niewolniczej pracy, maltretowani psychicznie i fizycznie, obronili siebie, swoich najbliższych i Polskę.

Chwałą tą i czią Stanisław Leon Popek obdarza też Ukraińców, którzy jak Janek z opowiadania *Mroki pamięci* nie ulegli banderowskiemu nacjonalizmowi, płacąc za to cenę najwyższą – życiem.

W polskiej literaturze współczesnej, mimo dziesiątków, jeżeli nie setek książek poświęconych kresowej i syberyjskiej martyrologii Polaków, rzadko spotkać można utwory, które w sposób tak prosty, jak robi to Stanisław Leon Popek, a jednocześnie psychologicznie doskonały, udokumentowany historycznie, ukazują Polki i Polaków w roli matek i żon, córek i synów, ojców i mężów, dojrzewających charakterologicznie, piękniejących duchowo, wzbogacających się psychicznie, niezłomnych i nieustraszonych, znanych z imienia i nazwiska, tworzących niepowtarzalną atmosferę uczuciową i patriotyczną tej książki, wynoszącej ich godność bohaterów i bohaterów narodowych.

Jan Paweł II w liście skierowanym do zwierzchników kościołów w Polsce i Ukrainie napisał: *W 60 lat od tamtych smutnych wydarzeń w sercach większości Polaków i Ukraińców utwierdza się coraz bardziej potrzeba głębokiego rachunku sumienia.* To

przesłanie polskiego papieża mocnymi akcentami pobrzmiewa w opowiadaniach Stanisława Leona Popka. Najpełniej wyraża je zakończenie opowiadania *Mroki pamięci*. Ukraińiec Janek, skazany na śmierć za niewykonanie rozkazu zamordowania swej żony Polki i ośmiomiesięcznego synka, mówi do swego ukraińskiego oprawcy: *Strzelaj albo rąb! Prawdziwej miłości człowiek nie dotyka niczym. Tylko składa na jej ręce najpiękniejsze kwiaty...!*

W zakończeniu książki *Zamiast epilogu* Stanisław Leon Popek umieszcza opowiadanie pt. *Testament dla kotki*, oparte o relację Stanisława Ł. Pod datą 5–7 kwietnia 2013 r., w 70 lat od tamtych smutnych wydarzeń, pisze: *Miłość bardzo często łączy się z cierpieniem.*

Zdanie to, o symbolicznej, wieloznacznej wymowie, jak cała ta książka, uzmysławia nam, że miłość nie tylko wzmacnia więzi między ludźmi, daje im siłę przetrwania, ale jest aktem wzięcia na siebie pełnej odpowiedzialności za życie drugiego człowieka, za losy swojej ojczyzny. Nieco przewrotny tytuł tego prologu *Testament dla kotki* (o imieniu Julka) niczego tu nie zmienia. Miłość jest drogą prowadzącą człowieka do człowieka, jest niezbędnym warunkiem prowadzącym do pełni człowieczeństwa. Autentyczna miłość sytuuje się poza złem, wojną i zbrodnią. Człowiek podlega nieuchronnemu działaniu miłości, czasu i przemijania. Miłość jest przeciwieństwem śmierci, ma moc ocalającą, rozjaśniającą mroki pamięci.

Spotkanie z myślą pedagogiczno-artystyczną Stanisława Leona Popka zawartą w tej książce i jej historycznym, humanistycznym przesłaniem stanowi doskonałą okazję do przeprowadzenia dialogu pojednania, o które domagał się św. Jan Paweł II, bo *w sercach większości Polaków i Ukraińców, m.in. dzięki takim książkom jak Mroki pamięci Stanisława Leona Popka, utwierdza się coraz bardziej potrzeba głębokiego rachunku sumienia.*

Gorąco polecam Państwu tę książkę.
Zbigniew Waldemar Okoń

Wręczenie odznaczeń pracownikom UMCS

22.11.2017 r.

Fot. Bartosz Proll

Najpiękniejszych
Świąt Bożego Narodzenia,
wypełnionych radością i miłością
oraz wszelkiej pomyślności
w nadchodzącym roku 2018.

Prof. Stanisław Michałowski
Rektor UMCS

Zapraszam na uroczyste
Spotkanie Noworoczne
7 stycznia 2018 r. o godz. 16.00,
które odbędzie się w Sali Widowiskowej
Inkubatora Medialno-Artystycznego
ACK UMCS „Chatka Żaka”.